

Raymond Lotta ile "Sosyalizm" Üzerine Soru-Cevap

Birinci Kısım: Giriş ve Paris Komünü

İnsanların komünist devrim hakkındaki hakikati bilmesi gerekiyor. GERÇEK hakikati. Dünyanın pek çok yerinde insanların ayaklandığı ve ileriye giden yollar aradığı bir zamanda BU alternatif, devre dışı bırakılıyor. Daha da fazla insanın gelecek hakkında kafa yorduğu ve ortaya büyük sorular attığı bir dönemde BU alternatif, devamlı olarak lekeleniyor, hakkında iftiralar atılıyor, yalanlar söyleniyor ve onu savunan insanlara cevap verecek alan verilmiyor. Komünist devrim - insanların bugün karşı karşıya olduğu korkunçluklardan ve yarın karşı karşıya kalacakları daha da kötülerinden gerçek çıkış yolu - hakkında soruları yanıtlamanın ve HAKİKATİ anlatmanın acil önemde olduğunu düşündük. Bunun için, Raymond Lotta'yı ülkenin farklı yerlerinde, farklı insan gruplarıyla görüşmeler yapmaya gönderdik ve başka insanlar da sorular gönderdi. Aşağıda, bu görüşmeler sonucunda oluşan metnin sentezlenmiş, edisyondan geçirilmiş ve görüşmelerin yapılmasından sonra yeni malzemeler eklenmiş hali metin olarak sunulmaktadır.

Raymond Lotta, Bob Avakian'ın geliştirdiği komünizmin yeni sentezinin savunucusudur. Bir siyasal iktisatçı, "*America in Decline*" kitabının yazarı ve *Revolution* gazetesi yazarlarından. Sovyet ve Çin devrimleri hakkındaki gerçekleri ortaya koyan "*Yanlış Anlamaları Giderme Projesini*" yönetmekte ve web kaynakları sunmaktadır.

Soru: Komünist devrimin "ilk aşamasından" bahsederken tam olarak ne kastediyorsunuz?

RL: İnsanlık tarihindeki büyük bir dönüşümden, modern tarihte sömürü ve baskıdan özgürleşmiş toplumlar inşa etme yönündeki ilk girişimlerden söz ediyoruz. Özel olarak, kısa ömürlü olan 1871 Paris Komünü'nden, 1917-1956 Rus Devrimi'nden ve 1949-1976 Çin Devrimi'nden söz ediyoruz. Bunlar, modern zamanların toplumun "kölelerinin", "efendilerine" karşı gerçekleştirdiği devasa başkaldırılarıdır. Amaçları, bir insanlık topluluğu kurmak, "herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre" ilkesi üzerine kurulu olan ve artık halk arasında ayrımların olmadığı, bazılarının ötekileri yönetip onlara baskı yapmasına, onları yalnızca iyi bir yaşamın araçlarından değil, aynı zamanda bilgiden, dünyayı gerçek anlamda anlama ve onu değiştirme eyleminde bulunma aracından yoksun bırakmasına son verecek bir toplum kurmaktır.

Toplumun örgütlenme biçiminde, ekonomilerin yönetilme biçiminde, kültür ve eğitimde, insanların birbiriyle ilişki kurma biçiminde ve insanların düşünme ve hissetme biçimlerinde hiçbir zaman bu devrimlerde olduğu kadar radikal ve kapsamlı dönüşümler olmadı. İnanılmaz zorluklara ve engellere karşı ilerleyen ve insanlık tarihinde saniyenin milyarda

birine denk düşen bu devrimler, inanılmaz şeyler başardı ve insanlık tarihinin akışını değiştirdi. Geçmişte hiçbir zaman insan doğasının değişmezliği mitine - yani insanların "doğal olarak" kendini düşündüğü ve bazı insanların "doğal olarak" başkalarına tahakküm uyguladığı mitine - bu kadar ağır bir darbe indirilmemişti. Bu birkaç on yılda, daha iyi bir dünya doğmak üzere gibi görünüyordu. İnsanlığın - toplumun sömüren ve sömürülen, ezen ve ezilen diye bölündüğü - uzun karanlık gecesinde ilk defa bu karanlık yarıldı ve yepyeni bir toplum biçimi şekillenmeye başladı.

Geleneksel aklın yalanları

Soru: Fakat geleneksel akla göre bu devrimler özgürleştirici değil, aşırı derecede otokratikler; halkın haklarını çiğnediler ve ütopyalar kâbuslara dönüştü.

RL: Evet, geleneksel akıl bunu söyler ve sistematik çarpıtma ve yanlış tasvirler üzerine kuruludur... Bu devrimlerin neyle ilgili olduğu, gerçekte ne yapmaya koyulduğu, gerçekte neyi başardığı ve gerçek dünyada ne tür meydan okumalar ve engellerle karşı karşıya olduğu konularında baştan aşağı yalanlar üzerine kuruludur. Şimdi insanlar, Irak savaşının bahanesi olan "kitle imha silahları" gibi şeyler hakkında kendilerine sistematik olarak yalan söylendiği konusunda belli bir bilince sahipler. Burada gerçekliğin tesadüfi olarak olduğundan farklı kabul edilmesinden bahsetmiyoruz... Irak savaşı, yüz binlerce insanın ölümü ve milyonlarcasının yerinden olmasıyla sonuçlandı.

Fakat kendilerini "eleştirel zihniyetli" gören hayli fazla sayıda insan, komünizm hakkındaki "geleneksel akıl" kabul etmeye hayli isteklidir. Açık konuşayım, yönetici sınıf ve statükonun entelektüel bekçileri, halk gazeteciliği, sözde bilimsel çalışmalar, "kişisel deneyimin hakikiliğinin" aktarımını yapan anılar, vesaire üzerinden komünizme karşı kesintisiz bir ideolojik saldırı içinde olagelmıştır. Biliyorsunuz, birkaç yıldır, bu saptırmaları ele alan ve insanlara bu devrimler hakkındaki hakikatleri aktaran, "Yanlış Anlamaları Giderme" isimli bir projenin içinde yer alıyorum. Örneğin 2009-2010 yıllarında bir kampüs konuşmaları turu düzenliyorduk ve yaptığımız şeylerden biri kampüslerde masaların üzerine, bu komünist devrimler hakkındaki temel gerçekler üzerine bir "quiz" kağıdı koymaktı (online olarak revcom.us/i/quiz.pdf linkine bakılabilir).

Öğrenciler quizden korkunç notlar aldı. Bu utanç vericiydi; sadece yüksek öğrenim gördükleri için değil, daha önemlisi, bu insanların dünyanın nasıl radikal biçimde farklı olabileceği, insanoğlunun gerçek anlamda geliştiği, çok daha iyi bir yer olabileceği konusunda hayati önemde bir anlayıştan yoksun bırakıldıkları için de böyleydi. Burada gerçek meseleler var, buna şimdi gerçek bir ilgi ve önem göstermek gerekiyor.

Devrime ve yepyeni bir dünyaya ihtiyacımız var

Soru: "Meseleler" derken ne kastediyorsunuz?

RL: Dünyanın durumuna bakın... Haksız savaşlar, yoksulluk ve vahşi eşitsizlik, kadınların kelimelerle anlatılamayacak şekilde ezilmesi ve alçaltılması. Çevre krizi ivmeleniyor ve durdurmak için hiçbir şey yapılmıyor. İktidarda bulunan, bu iktidarı şiddet kullanarak güçlendiren, dünya ekonomisini ve dünyanın kaynaklarını kontrol eden sınıf ve onun yönettiği sistem bizi, eko-dengeleri ve gezegenin yaşam destek sistemlerini tehdit eden bir güzergâha koydu. İnsanlar, özellikle de yeni nesil buna yanıt veriyor. Büyük protesto ve isyan kıpırtıları gördük: 2011'de Mısır'da gerçekleşen kitlesel ayaklanma, Occupy hareketleri, Yunanistan ve İspanya'da gençliğin başkaldırıları, Brezilya ve Türkiye'deki son isyanlar. İnsanlar ayağa kalkıyor. İnsanlar çözümler ve felsefeler arıyor. Çeşitli programlar ve perspektifler etki ve taraftar kazandı: "lidersiz hareketler", "gerçek demokrasi", "anti-hiyerarşi", "anti-devletçilik" ve "yataycılık", "ekonomik demokrasi", vesaire.

Fakat bir çözüm, hemen seçenek dışı bırakılıyor: komünist devrim. Oysa toplumun ve dünyanın karşı karşıya olduğu ve insanların kafa patlattığı sorunlarla gerçek anlamda baş edebilecek olan, insanları sokaklara döken en yüksek beklentileri gerçekleştirebilecek olan, kesinlikle ve sadece komünist devrimdir. Ve biz şimdi, komünist öncülüğün, vizyonun, programın olmamasının bedelinin ne olacağını görüyoruz.

Mısır örneğini ele alalım. Halk Mübarek rejimini kahramanca devirdi. Yüzeyde, büyük bir değişim vardı. Fakat emperyalizmi temsil eden ordu iktidarda kaldı ve insanlar kabul edilemez iki alternatifin arasına sıkışıp kaldı: İslami köktencilik veya emperyalizme hizmet eden Batı demokrasisinin varyantlarından biri. Bir biçimde temel değişim üretebilecek "lidersiz" hareket terimi, tehlikeli ve ölümcül bir eğilim ve bir yanılısma olduğunu kanıtlamıştır.

Soru: Fakat insanlar Lenin ve Mao'nun iktidarı küçük bir grup adına ele geçirdiğini söylüyor.1 Bu suçlamaya nasıl yanıt veriyorsunuz?

RL: 1917'de Rusya'da Lenin, daha sonra da Çin'de Mao, toplumun en derin sorunlarına eğilen devrimlerde, milyonların ve daha sonra on milyonların partilerini yönetiyordu. Onlar, ilk olarak Karl Marx'ın getirdiği bilimsel komünizm teorisini uyguladılar ve geliştirdiler.2 Bu bilim, toplundaki yoksulluğun ve sömürünün kaynağını ortaya çıkarır: toplumun, küçük bir grubun refaha el koyduğu ve toplumu bu şekilde kontrol ettiği şekilde bölünmesi. Bütün bunların nasıl temelden alt edileceğini ve ortadan kaldırılacağını da gösterir: bugünün sömürülen sınıfının - proletaryanın - çıkarlarına denk düşen ve onu temel alan bir devrim.

Lenin ve Mao tarafından şekillendirilen ve yönetilen partiler, iki şey yaptı. Birincisi, kitleleri devrim yapmak üzere, eski sistemi devirmek üzere yönetti. İkincisi, insanları, toplumu yönetmek, onu dönüştürmek, bütün sömürü ve baskı ilişkilerini ve bu ilişkilere denk düşen ya da güçlendiren bütün kurumları kaldırma sürecine başlamak üzere sorumluluk almaları için kitlelere *yetki* verdi.

Marx, insanlık için yeni bir kurtuluş ve özgürleşme şafağını ortaya çıkardı. Bunun son kertede *kitlelerin kendi eseri olması* konusunda ısrarcı oldu. Ve bu devrimler, buna canlı bir ifade kazandırdı. Ayrıca bütün bunları önderlik -bilimsel ve vizyoner bir önderlik- olmadan yapamazdınız. Ve bu ders, ilk büyük devrim girişiminde halkın kanyla öğrenilmiş oldu: yani Paris Komünü'nde öğrenildi.

İlk Şafak - Paris Komünü

Soru: Paris Komünü'nden biraz daha bahsedebilir misiniz?

RL: Paris Komünü 1871 yılında, Fransa ve Almanya arasındaki bir savaşın son günlerinde ortaya çıktı. Paris halkı kitlesel işsizlik, gıda kısıtlamaları ve savaşın getirdiği yıkım nedeniyle korkunç şekilde acı çekiyordu. 18 Mart günü "kendi" hükümetlerine karşı ayaklandılar. İçinde radikal etkilerin bulunduğu Paris Ulusal Muhafızları isyan etti ve şehrin bazı kısımları ayaklanmaya katıldı. Muhafızlar Paris'in pek çok ilçesinin belediye binalarının kontrolünü ele geçirdi ve Fransız savaş dönemi hükümetinin iki generalini idam etti. Bir hafta sonra Ulusal Muhafızlar yeni belediye seçimleri organize etti. Yeni bir hükümet oluşturuldu. Komün'dü bu. Sosyalistlerden, anarşistlerden, Marksistlerden, feministlerden, radikal demokratlardan ve diğer eğilimlerden oluşuyordu.

Yoluna devam eden Komün, eski polis gücünü kaldırdı. Radikal sosyal reformları hayata geçirdi: Kilise devletten ayrıldı, kadınlara mesleki eğitim, evlenmemiş kadınlara maaş sunuldu ve pek çok borç iptal edildi. Komün, işsizlerin iş bulabileceği merkezler oluşturdu. Sendikaların ve işçi kooperatiflerinin, savaş sırasında kapitalistlerin terk ettiği fabrikaları ele geçirip yönetmesine izin verdi. Göçmenlerin tam yurttaşlar olmalarına izin verildi.

Fakat söz konusu olan sadece ilerici önlemler alan yeni bir hükümet değildi. Yeni bir yönetim biçimi, yeni türde bir yönetme sistemi oluşturma yönünde bir girişim vardı.

Soru: Bununla neyi kastediyorsunuz?

RL: Kendilerine verilen isimle Komüncüler, işçilerin, kent yoksullarının ve toplumdaki alt sınıfların, yani uzun zamandır ezilen ve siyasi iktidarın dışında bırakılan kişilerin çıkarlarını

ve ihtiyaçlarını temsil eden bir siyasi sistem kurmaya çalıştılar. Aynı zamanda burjuva sisteminden farklı şekilde işleyen bir yönetim biçimi oluşturmaya koyuldular. Yöneticileri, kendilerini seçen insanlara karşı daha sorumlu hale getirmeye çalıştılar; hükümeti basitleştirmeye ve kitlelerin yaşamının zorluklarıyla ve karmaşasıyla daha fazla temas ettirmeye çalıştılar.

Soru: Paris Komünü'nü temel aldıklarını, bunun onların modeli olduğunu söyleyen anarşistler tanıdım. Burada yanlış olan ne olabilir?

RL: Birkaç sorun vardı, ama bir sorun büyüktü. Komüncüler bu büyük hatayı Paris'te buldukları halde - ki yaptıkları şey gerçekten kayda değerdi - eski sömürü düzenini yıkmak için hiçbir şey yapmayarak gerçekleştirdiler. Nitekim eski Fransız hükümetinin önde gelen siyasi liderleri ve askeri güçleri Paris eteklerine, Versailles denilen bir bölgeye gitmişlerdi.

Komüncüler, eski siyasi sistemi ele geçirebilecekleri, var olan yapıları ele geçirip dönüştürebilecekleri ve ilerici kullanıma sunabilecekleri şeklinde bir fikre sahiptiler. Ve Komün'ü kurarak, bu modelin, Paris'in özgürleştirilmiş kısmındaki yaratıcılığıyla, ülkenin geri kalanının takip edeceği bir model teşkil edeceğini düşündüler. Fakat bu doğru bir anlayış değildi.

Fransız yönetici sınıfı başlangıçtaki yenilgisiyle kalmadı ve halen iradesini ortaya koyabilecek güce, özellikle de düzenli silahlı kuvvetlere sahipti.

Mayıs ayı itibariyle bu gerici Versailles hükümeti 300 bin askerden oluşan bir ordu toplamıştı. 21 Mayıs günü ordu, Komün'ü ezmek üzere yeniden Paris'e girdi. Komüncüler kahramanca dövüştü. Ancak askeri kuvvetler sokak barikatlarını yarıp geçti ve sadece bir hafta içinde 20 bin ila 30 bin Parislinin öldürüldüğü bir katliama imza attı. Ünlü bir son duruş sahnesi vardır; mezarlıkta insanlar, kelimenin gerçek anlamıyla köşeye sıkışmıştı. Bunu idamlar dalgası izledi.

Marx'ın Komün'den çıkardığı temel ders: Bizim yeni bir devlet iktidarına ihtiyacımız var

Karl Marx, Komün'ü coşkuyla destekledi. Komün'ün yenilgisinden sonra, anlamını ve çıkarılması gereken dersleri bilimsel olarak değerlendirdi. Ölümçül zayıflıklarından birinin eski sistemin siyasi aygıtını sadece elde buldurmak olduğuna ve bunun da gelecekteki devrimler için temel derslerden biri olduğuna işaret etti. Marx özetle, her devletin özü itibariyle toplumdaki egemen sınıfın diktatörlüğü olduğunu söylüyordu. Buna göre bazı demokrasi biçimleri olabilir, fakat toplum sınıflara bölündüğü sürece ordu, polis ve yürütme erki egemen sınıfın - yani bugün kapitalist-emperyalist sınıfın - çıkarlarını koruyacaktır.

Komün'den çıkan ders, devlet iktidarının ezilmesi ve dağıtılması gerektiği, yerine yeni bir devlet iktidarı sisteminin, proletarya diktatörlüğünün geçirilmesi gerektiğiydi. Bir başka deyişle, yepyeni bir ekonomik ve sosyal sistem kurmak için eski sistemin silahlı kuvvetlerini dağıtmanız gerekir - ezilenlerin ve sömürülenlerin iradesini koruyacak yeni bir devlet iktidarı yaratmanız gerekir.

Komün'ün başka bir zayıflığı daha vardı: karşı karşıya olduğu gerçek meydan okumaları analiz etmek, bunlarla yüzleşmek ve eyleme geçmek için gerekli öncülüğe sahip değildi. Karşı-devrimi yenilgiye uğratmak ve toplumu dönüştürmeye, yani yeni bir ekonomik ve sosyal sistem kurmaya devam etmek için neyin gerekeceği konusunda bilimsel bir anlayışa dayanan bir öncülüğe sahip değildi. Komün, ezilen insanlık için esin veren ve dünya tarihinde yerini alan bir atılımdı. Komün'ün kısa anında, sınıf ayrımların ve sosyal ezilmenin olmadığı komünist bir toplumun embriyosu vardı. Komün'ün derslerini uygulayan ve dünyanın ilk sosyalist devletini kuran Rus devrimine öncülük eden Lenin'di.

Komün'ün yenilgisinden 50 yıldan daha az bir zaman sonra, Rusya'da daha fazla silip süpüren ve derinlere giden bir devrim gerçekleşti. Söylediğim gibi Lenin Komün'ün derslerini değerlendiriyordu ve öncü liderliğin gerekli olduğu anlayışını geliştirmişti. Zira meselenin özü şu ki, Komün'ün inanılmaz potansiyelini hayata geçirememesinin nedeni, birleşik öncülüğün bulunmamasıydı. Bazı insanlar Komün'le ilgili esas kıymetli olanın bu olduğunu söylerler. Fakat liderliğin bulunmaması, ezilmesinin nedenlerinden biriydi... ve bu hiç de kıymeti bir şey değil! (Öncü liderlik ihtiyacı konusunda daha fazlası için: <http://www.revcom.us/a/323/the-need-for-vanguard-leadership-en.html> linkine gidiniz.)

İkinci Kısım: 1917—Rusya'da Devrim Patlak Veriyor!

Soru: O halde, Bolşevik devrimine ve Rus toplumunun koşullarına gidelim. Pek çok okulda, temel olgular bile öğretilmiyor.

RL: Bu devrime Bolşevik devrimi denilir, çünkü komünist parti başlangıçta Bolşevik adını taşıyordu (bu kelime "çoğunluk" anlamına gelir ve bir devrim partisi kurma taraftarı olan Lenin'in etrafında toplanmış güçlerin çoğunluğuna gönderme yapar). Rus devrimi, 1. Dünya Savaşı'nın karmaşası içinde gerçekleşti. Savaş 1914'te başlamıştı ve 1918'e kadar devam etti. Bu, emperyalist büyük güçler arasındaki bir savaştı: İngiltere, Fransa, Almanya, ABD ve elbette Rusya! Küresel üstünlük için, özel olarak da Afrika, Asya ve Ortadoğu'nun ezilen sömürge bölgelerinin denetimi için savaşıyorlardı.

Bu, korkunç, mekanize, modern bir savaştı. Savaşanlar gaza, torpillere, mayınlara,

görülmeleyen topçuların bombalarına, makineli silahlara maruz kaldı. İnsanlık tarihinde daha önce görülmemiş ölçekte bir katliamdı bu: 20 milyon kişi öldü ve 21 milyon kişi yaralandı. Rusya savaşa girdiği zaman Rusya'daki bütün önde gelen partiler ve Avrupa'daki önde gelen partilerin çoğu yurtseverlik adına savaşı destekledi. Tek istisnası Lenin'in başında olduğu Bolşevik Parti'ydi. Bolşevik Parti enternasyonalist bir tutum aldı ve insanları bu savaşın, ezilen insanlığın çıkarına olmadığı yönünde bilinçlendirdi.

O dönemde Rusya toplumunun büyük bölümü köylülerden oluşuyordu. Üzerinde çalıştıkları küçük arsalara sahiptiler (hemen hemen, ABD'de, Güney'deki ortakçılar gibi). Koşullar çok geriydi ve insanlar geleneğe saplanıp kalmıştı. Köylüler tohumu, dini takvime göre ekiyordu. Kadınlar, korkunç ezilme koşullarıyla karşı karşıyaydı.

Şehirler, kalabalık yerleşim ve hastalık yerleriydi. Rusya bir imparatorluktu. Hakim Rus ulusu Orta Asya bölgelerini (Özbekistan gibi) sömürgeleştirmiş, ayrıca Ukrayna gibi daha gelişmiş bölgeleri de kendisine tabi kılmıştı. Rusya'ya "ulusların hapishanesi" deniliyordu. Rus olmayan milliyetlerden insanlar nüfusun yaklaşık yüzde 45'ini meydana getiriyordu, ancak azınlık kültürleri zor yoluyla ortadan kaldırılmıştı ve dilleri okullarda öğretileniyor, yahut konuşulamıyordu. Rusya, otokratik, baskıcı bir toplumdur. Çar gizli polise, hapishaneler ve denetime güveniyordu. Birinci Dünya Savaşı toplumun bütün acılarını yoğunlaştırdı. Bir buçuk milyon Rus savaşta öldü ve üç milyonu yaralandı. İnsanlar savaşa gıdasız olarak gidiyordu. Savaş, Rus toplumunda bir "meşruiyet krizi" meydana getirdi ve devrimci bir iklim oluştu. İşçiler daha iyi koşullar için ayaklandı ve greve gitti. Kadınlar sokaklara döküldü. Pek çok asker protestoları dağıtmayı reddetti ve başkaldırı yayıldı. Çar devrildi. Fakat yeni hükümet halk kitlelerinin karşı karşıya olduğu temel koşulları değiştirmek için hiçbir şey yapmadı ve Rusya'yı savaşta tutmak için İngiliz ve Fransız emperyalistleriyle gizli anlaşmalar yaptı.

Lenin ve komünist önderliğin hayati rolü

Soru: Fakat çoğu zaman Bolşeviklerin sahne arkasında dolaplar çevirdiğini ve temel olarak Ekim 1917'de bir darbe gerçekleştirdiğini söyler.

RL: Saçmalık. Lenin'in önderlik ettiği Bolşevik Parti, Rusya toplumundaki başka hiçbir gücün yapmadığı kadar eyleme ve topluma önderlik etmeye hazırlandı. Fabrika komitelerinde, silahlı kuvvetlerde ve Sovyetlerde taban gücüne ve örgütlülüğe sahipti. Sovyetler, büyük kasabalarda ve şehirlerde iktidar için mücadele eden, illegal, hükümet karşıtı işçi temsilcileri meclisleriydi... Bolşevik program ve vizyon, krizde olan, altüst olmuş ve yön arayan bir toplumda geniş ve derin bir şekilde yankı buldu. Bolşevik parti halk kitlelerine, bu yeni rejimin çeşitli manevralarını görebilmesi için öncülük etti. Korkunç

derecede acı içinde ve yoksunluk durumunda olan - ki diğer partilerin hiçbiri bundan bahsetmek istemiyordu - toplumun her şeyden önce gelen ihtiyaçlarına denk düşen "toprak, barış, ekmek" taleplerini formüle etti. Ve Ekim ayında Lenin ve Bolşevikler kitlelere bir ayaklanmada öncülük etti. Ekim Devrimi'ydi bu.

Soru: Fakat yine, insanların söylediğine göre Bolşevikler iktidarı sadece kendileri için ele geçiriyorlardı.

RL: Bakın, yeni bir devlet iktidarı yaratılıyordu. Yeni hükümet derhal iki çarpıcı kararname yayınladı. İlk kararname Rusya'yı savaşın dışına çıkarıyor, kıyıma son verilmesi çağrısı yapıyor ve fetih yahut ilhak olmaksızın barış çağrısı yapıyordu. İkinci kararname köylülere Çarlığa, büyük toprak sahibi sınıflara ve (kendisi de büyük arsalara sahip olan) Kilise'ye ait topraklara el koyma yetkisi veriyordu.

Fakat olanların daha büyük bir anlamı vardı. "Uzun karanlık gece", sömürünün ve baskının karanlığı yarılıyordu. Sınıflı toplumun ortaya çıkışından beri ilk kez toplum, sömürü etrafında örgütlenmeyecekti. Bu, dünya çapında da yankı buldu. (Bolşevik Devrimi'nin uluslararası etkisi hakkında daha fazlası için <http://www.revcom.us/a/323/the-international-impact-of-the-russian-revolution-en.html> linkine bakınız.)

Soru: Rusya'daki komünist devrimi kimlerin ve neden desteklediğine dair bir tablo çizdiniz. Fakat bu devrime keskin bir şekilde karşı çıkan bazı insanlar olmadı mı?

RL: Evet. 1918-1921 yılları arasında iç savaş vardı. Ülke, kaos ve çöküşe yakın bir duruma sürüklendi. 1917 ayaklanmasından sadece birkaç ay sonra Rusya içindeki, devrilen eski düzeni temsil eden gerici güçler, yeni rejime karşı bir karşı-devrimci saldırı başlattı. Aralarında ABD'nin de olduğu on dört yabancı güç, karşı-devrimi desteklemek üzere askeri destek ve birliklerle müdahale etti. Ekim 1918'de, Devrim'in birinci yıldönümü kutlanırken ülkenin dörtte üçü karşı-devrimci güçlerin elindeydi. Bunu düşünün.

Yeni proleter devlet uluslararası alanda tecrit olmuştu ve çok ciddi gıda ve silah sıkıntıları vardı. İşte burada öncü liderliğin hayati rolünü görebilirsiniz. Parti, askeri faaliyeti koordine etmek üzere sorumluluk aldı. Sosyal ihtiyaçları karşılamaya ve toplumu bir arada tutmaya yönelik ekonomik politikalar geliştirdi. Yeni sosyal kurumların oluşturulmasına öncülük etti. Devrimci basın ve diğer iletişim araçları, Marksizm'i ve yeni bir ekonomi, yeni siyasi kurumlar ve yeni değerler hakkındaki sosyalist vizyonu yaydı. Bu, toplumda yepyeni bir kurtuluşçu "söylemin" ortaya çıkışını tetikledi - ve bu, çok güçlü ve pozitif bir ruh hali yaratan bir faktördü. Yeni toplum, uluslararası saldırıyla karşı karşıyaydı. Evet, ekonomi o

dönemde çöküşün eşliğindeydi ve insanlar acı çekiyorlardı. Ancak komünist liderlik güçlü durdu ve ellerindeki her şeyle kurtuluşa sarılmak isteyenler arasındaki tabanını genişletmeye, sağlamlaştırmaya ve mobilize etmeye koyuldu. Halk da mobilize olup ayağa kalkabildi, çünkü şimdi, kendi iradelerini ve yönelimlerini ifade eden proleter devletin yeni organları mevcuttu.

Yeni türde bir iktidar

Soru: “Proleter devletin organları” derken neyi kastediyorsunuz?

RL: Bu iyi ve temel önemde bir soru. Kapitalist toplumlarda ordunun, mahkemelerin, polis, hapishanelerin ve - hepsinin üstünde - yürütme erkinin hepsi de kapitalistlere hizmet eder. Bu organlar, ayağa kalktıkları zaman - örneğin Occupy hareketine yapılan buydu - hatta bazen ayağa kalkmadan önce - New York'taki ve başka şehirlerdeki durdurma ve üst aramalar gibi - halka baskı yaparlar, bu yüzden de kapitalist toplumdaki “yerlerini bilirler”. Meclisler sadece muhabbet etme yerleridir; rekabet halindeki farkı kapitalistlerin anlaşmazlıkları üzerine çektiikleri ve/veya kitlelerin huzursuzluğu için zararsız güvenlik supapları işlevi görülen yerlerdir. Bu yüzden bunların gerici devlet gücünün organları, yahut burjuva - yani kapitalist - devlet gücünün organları olduğunu söyleyebilirsiniz. Daha önce söylediğim gibi, burjuvazinin, yahut kapitalist sınıfın diktatörlüğüdür.

Sosyalist devrimin proletaryayı temsil eden, yeni, devrimci organları hayata geçirmesi gerekir. Zaman içinde hem toplumun en altından hem de daha orta sınıf kesimlerinden giderek artan sayıda insanı içermesi gereken bu iktidar organları, karşı devrimi ortadan kaldırabilir olmalıdır. Örneğin, kamuya ait güvenlik güçlerine ihtiyacınız vardır, fakat bu, bugün var olana göre tamamen farklı bir temeldedir, tamamen farklı amaçlara hizmet eder ve tamamen farklı bir şekilde davranır. Bu yeni iktidar organlarının aynı zamanda halkı her alanda dönüşümler gerçekleştirmesi için destekleyebilmesi, onlara öncülük etmesi ve yepyeni bir tabanda, yepyeni bir toplum yaratma yönündeki çabalarını organize edebilmelerini sağlaması gerekir. İşte proletarya diktatörlüğünden kastedilen budur. Kitleler, topyekûn iç savaşın gerçekten zorlu koşullar içinde yeni pratikleri hayata geçirdiler. Örneğin, insanların korkunç baskı altındaki şehirlerde sağlık ve hijyeni korumak için bir araya geldiği, kooperatif gönüllü emek pratiği vardı. Halk, insan doğasını değiştiriyor, birlikte işlere giriyor ve işbirliği temelinde yeni ilişkiler geliştiriyordu. Ve yeni devlet buna destek sağlıyordu.

Soru: Devrimden söz edilirken hiçbir zaman gerçek anlamda bu iç savaştan bahsedildiğini duymazsınız. Gerçekte ne oldu?

RL: Karşı devrim, büyük bedellerle yenilgiye uğratıldı. Bir milyon kişi savaşta ölüyor, üç milyon kişi iç savaş boyunca yaşanan hastalıklardan öldü. Mühendislerin, doktorların, öğretmenlerin onda dokuzu ülkeyi terk etti. En adanmış komünist işçilerden bazıları cephe hatlarında öldürüldü. Ve işçi sınıfının kendisi, savaş, altüst olma, yıkım ve insanların kırsal bölgelere kaçması sonucunda, ölçek bakımından oldukça küçüldü.

Burjuva yorumcular, Bolşevikler el değmemiş haldeki bir ülkeyi ele geçirmiş ve emperyalistler sadece tehlikesiz bir şekilde bakıyormuş gibi yapıyorlar. Hayır, yıkım denebilecek bir durum vardı ve emperyalistler ile gericiler, onlara saldırıyordu. Dünyanın ilk petrol ambargosu yeni Sovyet devletine uygulandı. Fakat devlet gücü tutundu ve kırılma eğilimine rağmen Sovyetler Birliği, yeni bir dünya için savaşımın kıyı başındaydı. Bütün bunlar Lenin'in önderliğiyle ve öncü bir partinin varlığıyla ilgiliydi.

Radikal değişimler: kadın

Soru: Fakat olağanüstü durumun ve tehditlerin, Bolşeviklerin halkın umutlarına ihanet etmesi için mazeret haline geldiğini söyleyen bir saldırı hattı var.

RL: Bakın, bu devrimin hayatta kalma savaşıydı, fakat devlet gücü, toplumsal bir devrimi ilerletmek için savaşıyordu. Kadınların ezilmesi meselesini ele alalım. Devrim kısa süre içinde önemli önlemler almaya koyuldu. Kadınlar ve çocuklar üzerinde erkek otoritesini yasallaştıran Kilise onaylı evlilik sistemini tamamen ortadan kaldırdı. Boşanma kolaylaştırıldı. Bu, kadınların daha fazla toplumsal özgürlük kazanması bakımından çok önemliydi. Eşit işe eşit ücret sağlandı. Doğum hizmetleri bedava sağlandı ve 1920 yılında Sovyetler Birliği, modern Avrupa'da kürtaşı yasal hale getiren ilk ülke oldu. Bu, dönemin kapitalist ülkelerin ilerisindeydi; bu ülkelerde boşanma hakkın eğer varsa bile genelde dini kısıtlamalara tabiydi ve kadınlar pek çok kapitalist ülkede oy verme hakkına ya sahip değildi ya da çok kısa süre önce kazanmıştı - bu, ABD yetkililerinin kadınlara oy hakkı istediği için tutuklanan açlık grevcilerine, zorla yemek yedirerek işkence yapmasından sadece birkaç yıl sonra gerçekleşti.(3)

Bu ruhla yakından bağlantılı olarak Sovyetler Birliği, eşcinsel ilişkileri de yasal hale getirdi. 1920'lerin ortalarında ve sonlarında, devam eden bir şey daha vardı. Bazı Orta Asya cumhuriyetlerinde patriarkal adetlere karşı yürüyen bir mücadele vardı. Bunların çoğu, baskıcı İslami Şeriat kanunuyla bağlantılıydı. Kadınlar buna meydan okuyordu ve sosyalist devlet, bu mücadelelerin içinde olan kadınları (ve aydın erkekleri) destekledi ve bu mücadeleleri fiilen destekledi.

Hükümet, yerel kadın örgütlerine fon sağladı. Mücadelenin odaklandığı büyük bir nokta,

halen var olan görücü usulü evliliklere ve başlık parasına, yani evliliğin tarafı olan aileler arasında ödenen paraya karşı mücadele vardı. Bir dönem şehirlerden komünistler kampanyalara yardım etmek üzere bu bölgelere gitti. Yerel kadın aktivistler de ortaya çıktı. 1927 yılında yüzyıllardır devam eden, kadınların zorla kapatılmasına - o gün ve bugün var olan, kadınların yüzleri, bedenleri ve insanlıkları üzerinde ataerkil kontrolün baskıcı simgesine - karşı büyük bir hücum başladı.

Sovyet gazetelerinde ve okullarında, cinsiyet rolleri, evlilik ve aile konusunda canlı tartışmalar vardı. Bilim kurgu çalışmaları yeni sosyal ilişkiler öngördü. Ve dürüst olmak gerekirse, Sovyetler Birliği'nde olanlarla o gün ve bugün dünyanın geri kalanındaki ataerkil devleti, güçlendirilmiş ataerkilliği karşılaştırdığınız zaman kulağa gerçekten de bilim kurgu gibi geliyor!

Daha önce hiçbir toplum kadınların ezilmesinin üstesinden gelmeye koyulmadı... Daha önce hiçbir zaman cinsiyet eşitliği gerçek bir toplumsal odaklanma konusu haline gelmedi. İnsanların bunu bilmesi gerekir. İnsanların bundan öğrenmesi gerekir. Özellikle bu dönemde, bu açık ara büyük öneme sahip olan şeyin gücünden öğrenmemiz gerekir; aynı zamanda anlaşılmasındaki bazı zayıflıklardan da öğrenmemiz gerekir ki buna birazdan değineceğim.

Radikal Değişimler: Azınlık Milliyetler

Soru: Azınlık milliyetlerden bahsettiniz. Ayrımcılık konusu nasıl ele alınıyordu? Burada, yani ABD'de ırkçılığın canlı ve güçlü olduğu açıktır. Ancak ilerici ve radikal aktivistler arasında, sosyalizmin, komünizmin gerçekten de ırksal ve ulusal baskının üstesinde gelip gelemeyeceği sorgulanıyor.

RL: Bolşevik devrim, milliyetlerin eşitliği temelinde dünyanın ilk çok uluslu devletini yarattı. Yeni sosyalist devlet, kendi kaderini tayin hakkını -yani ezilen bir ulusun bir imparatorluktan veya hakim bir ulustan ayrılması ve bağımsızlık kazanması hakkını- tanıdı. Örneğin Rus İmparatorluğu'nda madur bir konumda olan Finlandiya, bağımsız oldu. Arkasından cumhuriyetler ve özerk bölgelerden oluşan bir birlik kuruldu. İşte bu yüzden Sovyetler Birliği, *Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği* deniliyor. Yeni merkezi hükümet, özerklik hakkını -yani cumhuriyetlerde ve bölgelerde özyönetim hakkını- tanıdı. 1917 tarihli bir kararnamede bütün azınlık milliyetlere tüm okullarda ve üniversitelerde anadilde eğitim hakkı tanındı. 1920'lerde ve 1930'ların başlarında inanılmaz derecede heyecan verici şeyler oluyordu. Yazılı dili olmayan pek çok azınlık milliyete alfabe verildi. Sovyet devleti, azınlık bölgelerde büyük miktarlarda kitap, dergi ve gazete basılması, filmler çekilmesi ve halk topluluklarının teşvik edilmesi için kayda değer miktarda kaynak ayırdı. Rusça dışındaki kırktan fazla dilde kitaplar basıldı. Tam bu noktada duralım. Şu anda ABD'de ne oluyor?

“Sadece İngilizce”! Bunu 1920’lerin Sovyetler Birliği ile bir karşılaştırın. Ruslar, Rusça dışındaki dillerin öğrenilmesine teşvik edildi. Ve beyaz Amerikalı ayrıcalığına ve hakimiyetine benzeyen Büyük Rus şovenizmi, açıkça ve güçlü bir şekilde, toplumda zehirli bir etki olarak yerildi. Milliyetler politikası, yeni ulusal bölgelerde “yerli liderlik” çağrısı yaptı. Fikir, bu bölgelerin halklarından liderleri öne çıkarmaktı. Eski ezilen ulusların içinden Parti liderlerini, hükümet, okul ve şirket yöneticilerini eğitmek için de her türlü çaba harlandı. Yahudi halkına yapılan zulüm -ki Yahudiler Çarlık döneminde “Hudut” adı verilen özel bir bölgede tecrit edilmişti ve dönemselsel olarak linç benzeri “pogrom”lara maruz kalıyorlardı- sona erdi. Devrimin zaferinden sonra yeni devlet resmi olarak anti-semitizmi yasadışı ilan etti. Yahudiler uzun zamandır yasaklı oldukları mesleklere girdiler ve devlet yönetiminde önemli yöneticilik konumlarına geldiler. Eskenazi dilinde performanslar hazırlayan tiyatro kumpanyaları oluşturuldu. İç Savaş boyunca Bolşevik önderlik, köylülerin ve diğer sınıfların bazı bölmeleri arasındaki

Yahudi karşıtı fikirlerle mücadele etti.

Ulusal baskıyla mücadele ruhu, erken dönem Sovyetler Birliği’ne nüfuz etti. Yeni toplumun ve devletin tanımlayıcı özelliklerinden biri buydu. O dönemde dünyada nerede bu tür şeyler oluyordu? Yanıt tek kelime: hiçbir yerde. Fakat Amerika Birleşik Devletleri’ndeki durumun ne olduğunu biliyoruz, yahut en azından insanların bilmesi gerekiyor. Irk ayrımı, ülkenin kanunuydu. Jim Crow yasaları yürürlükteydi. Bu dönemde Ku Klux Klan, tam kıyafetleriyle Washington D.C. sokaklarında yürüyordu ve linç uygulamaları güney ABD’deki Afro-Amerikalı halkı terörize etmişti. Ve “aydın Kuzey”de beyaz çeteler kuzey şehirlerinde her yana saldıracak, 1919 yılında 7 günlük bir kudurganlıkla sadece Chicago’da 23 siyah insanı öldürecekti. Bu, o yaz - “Kızılar”ın Sovyetler Birliği haline gelecek yeni bir dünya yaratmak için bir iç savaş yürüttüğü yılın yazında - gerçekleşen 25 öfkeli saldırganlıktan sadece biriydi.

Büyük Afro-Amerikalı aktör, şarkıcı ve radikal Paul Robeson 1930’lu yılların başlarında ilk kez Sovyetler Birliği’ni ziyaret ettiği zaman, devrimin ırksal ve ulusal önyargıları yıkma çabalarından derinden etkilenmişti ve kişisel olarak yeni sosyalist toplumun hem yetkililerinin hem de sıradan halkının kendisine muamele etme biçiminin de çok etkisi altında kalmıştı. O tarihte siyahların Güney ABD’de yaşadığı linçleri Sovyetler Birliği’ndeki etnik azınlıklar yaşamıyordu. Yeni Sovyetler Birliği, KKK’yı öven Bir Ulusun Doğuşu veya plantasyon kültürünü süsleyen Rüzgar Gibi Geçti gibi filmlerin çekildiği ve sinema ikonları haline geldiği bir yer değildi. Sovyetler Birliği’ndeki yeni kültür, milliyetler arasında eşitliği savunuyor ve baskıya karşı mücadele eden insanların kahramanlığını övüyordu.

ABD ve Sovyetler Birliği iki farklı dünyaydı.

Soru: Temel olarak ekonomik ve siyasi değişimlere odaklandınız. Peki sanat alanında ne oldu?

RL: Öncelikle, az önce bahsettiğim şeyler son kertede siyasiydi ama, aynı zamanda insanların sosyal yaşamda birbirine bağlandığı, dünya ve kendileri hakkında düşündükleri biçimde gerçekleşmişti. Bu, sanata da yansdı. 1917’de devrimin iktidara gelişinden itibaren, 1920’ler ve 1930’ların başları boyunca Sovyetler Birliği’nde muazzam bir sanatsal canlılık vardı. Devrimci sanatın yeni bir toplumun ve dünyanın inşa edilmesine katkıdaki rolü, amacı ve karakteri hakkında pek çok tartışma vardı.

Sanatta dünya sınıfı bir yenilenme vardı. Yani, Rodçenko ve Maleviç gibi öncü görsel sanatçılar, Eisenstein ve Dovzhenko4 gibi yönetmenler, dünyanın radikal bir şekilde yeniden tahayyül edilmesiyle, dünyayı radikal bir şekilde yeniden yapma yönündeki bir istekle ateşlenmiş, çok heyecan verici eserler çıkarıyorlardı. Ve bunu filmde montaj gibi, her tür yeni ve önceden eşi görülmemiş tekniklerle yapıyorlardı.

Modern Sanatlar Müzesi’nde kısa süre önce açılan bir serginin küratörünün 20. yüzyıl başı soyut sanatsal hareketini nasıl ele aldığını dinledim. TV’de kendisiyle bir röportaj yapılıyordu ve ona, o dönemde bu sanatın nerede toplumu gerçekten etkilediği soruldu. Küratör, cevabı yapıştırdı: Biliyorsunuz, bu güne kadar dünyada öncülerin iktidarda olduğu tek yer Sovyetler Birliği’ydi. Tuhaflik yapıyordu ama gerçek bir noktaya işaret ediyordu. Sovyetler Birliği’ndeki sanatçılar, toplumun ve bilinçlerin cesur bir şekilde dönüştürülmesinin parçası olarak inanılmaz ve çığır açıcı işler yapıyorlardı. Ünlü bir mimar enternasyonalizmi ifade eden binalar tasarladı; başka mimarlar ve şehir planlamacıları, topluluğu ve işbirliğini teşvik üzere şehir şebekesini ve barınmayı yeniden düşünüyordu... Bunlar, ev mobilyalarının yeniden tasarlanması gibi şeyleri bile içeriyordu.

Her tür görüş ve tartışma kamuoyuna ulaşıyordu: sanatın önemi ve rolüne ilişkin meseleler, yahut sanatsal deneyimle yeni toplumsal ilişkiler arasındaki bağlantı gibi. Her tür sanatçı ve kültür emekçisi toplulukları ve dernekleri, gazeteler, manifestolar ve beyannameler bulunuyordu. Dünya sınıfı sanatsal yenilenme ve teorik araştırmalar, kitle ihtiyaçlarıyla, yahut başka bir terimle ifade edersek “gündelik eylemlerle” birleştirildi. Bu özellikle, poster sanatındaki, litografideki büyük atılımların köylülerin okuma yazma bilmemesine karşı mücadeleye katkı sunan görsel sanatlar alanında gerçekleşti. Okuma yazma bilmemenin üstesinden gelmek için kitle kampanyaları yürütüldü ve kısa süre içinde Sovyet nüfusu yüksek okur-yazarlık seviyelerine ulaştı.

Mesajların yayılması için görsel sanatçılara çağrı yapılan kamu sağlığı kampanyaları vardı - kırsalda yaşayan insanların temel hijyen kurallarını uygulamaya teşvik edilmesi gibi temel şeylerden bahsediyorum. Bu sanatçılar trenleri grafik çizimlerle süsledi.

Ülkede pek çok açık hava tiyatrosu, halk tiyatrosu vardı. Sanatçılar sokak festivallerinde ve gösterilerde yerini alıyordu. Bunlar, kitle kültürünün ifadesinin çok popüler biçimleriydi. Şairlerin ve yergicilerin yığınla takipçisi vardı.

İddiam, Sovyetler Birliği'nin 1920'lerde ve 1930'ların başlarında çok heyecan verici, içinde olunacak büyük bir yer olduğudur. Gezegendeki başka hiçbir yere benzemediğidir.

Josef Stalin

Soru: Hiçbir zaman bu tür şeylerden bahsettiği duyulmaz. Bütün bunlarda Stalin'in rolü neydi? Belki genel olarak onun rolünün ne olduğundan da bahsetmek istersiniz. Geleneksel akıl onun bir tür deli veya tiran olduğunu söyler.

RL: Bu noktada söylenecek çok şey var. Burada tarihçi Arno Mayer'in bir ifadesini kullanmak isterim: Stalin'in "ritüelleşmiş şeytanlaştırılması" söz konusudur. Ciddi bir şekilde diyebilirim ki, bu "ritüelleşmiş şeytanlaştırmayı" kabul eden ve onu tekrar edenler, "beyin yıkama" kurbanlarıdır. Bu noktada yanlış anlamaları gidermemiz ve kişilere ve olaylara bilimsel bir şekilde, doğru bağlam içinde bakmamız gerekir: toplumda ve dünyada ne olduğuna, karşı karşıya oldukları şeyi nasıl anladıklarına ve bu temelde, amaç ve hedeflerinin ne olduğuna bakmamız gerekir. Kısacası, durumu aydınlatmamız gerekir. Stalin gerçek bir devrimciydi. Sovyet toplumunda meydana gelen ve az önce tanımladığım radikal sosyal değişimlerin hepsi büyük ölçüde Stalin'in önderliğiyle ilişkiydi. Lenin 1924 yılında öldü. Jozef Stalin Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin liderliğini üstlendi. Bu olay 1920'lerin ortalarında oluyordu. Sovyetler Birliği'nde sosyalizmi inşa edebilir miydiniz? Ekonomik ve kültürel bakımdan geri kalmış bir toplumda bunu yapabilir miydiniz?

Marx, sosyalist devrimlerin önce en gelişmiş kapitalist ülkelerde patlak vermesini bekliyordu çünkü bu ülkelerde, gelişmiş bir sosyalist ekonominin ve toplumun da temelini teşkil edecek büyük bir endüstriyel işçi sınıfı ve modern bir endüstriyel ekonomi vardı. Fakat tarih böyle gelişmedi. Lenin, "Evet, teorik olarak sosyalizmin gelişmiş temeli olması beklenen şeye sahip değiliz. Elimizdeki durum bu, bizim sosyalizmi inşa etmemiz ve daha iyi bir temel kurmamız gerekiyor. Ve dünya devrimini savunmamız gerekiyor" diyordu. Sovyetler Birliği, bir komünist partiler birliğinin kurulmasında inisiyatif alan bir rol oynadı. Üçüncü Komünist Enternasyonal'di bu.

Fakat zorluklar giderek arttı ve yoğunlaştı. Devrimin arkasından on yıl geçtiğinde, 1927’de Sovyetler Birliği hâlâ yalnızdı ve dünyanın tek proleter devrimiydi. Başka ülkelerde devrimlerin gerçekleşeceğine dair bir kesinlik de yoktu. O halde bir kez daha soruyorum: nasıl ayakta kalıp sosyalist ekonomik ve toplumsal devrimi gerçekleştirebilirdiniz?

Stalin ileriye doğru bir adım attı ve Sovyetler Birliği’nin bu koşullarda sosyalist yola girebileceği ve girmesi gerektiği görüşü için mücadele etti. Bunun yapılmaması halinde Sovyetler Birliği, dünyanın ilk sosyalist devleti, hayatta kalamayacaktı. Başka bir yerde devrime yardım edemeyecekti. Bundan daha azı, Sovyetler Birliği’ndeki milyonların fedakarlıklarını heba edecek ve dünya çapındaki ezilen insanlığın umutlarına ihanet edecekti. Stalin’in uğruna mücadele ettiği yönelim buydu... Ve Stalin, sanayi mülkiyetini toplumsallaştırmak ve tarımı kolektivize etmek için karmaşık ve şiddetli mücadelelere öncülük etti.

Sosyalist bir ekonominin inşa edilmesi

Soru: “Tek ülkede sosyalizmin” inşa edilmesiyle ilgili tartışmalardan mı söz ediyorsunuz?

RL: Evet. O tarihte, yani 1920’lerin sonlarında Stalin, Sovyetler Birliği’nde sosyalist inşayı, dünya devriminin ilerlemesine bir katkı ve bunun bir parçası olarak görüyordu. O ve üst düzeydeki diğer liderler, özellikle Almanya’dan gelecek yeni bir devrim dalgası bekliyordu. Onların düşüncesine göre Sovyetler Birliği bu yeni dalganın ateşlenmesine yardım edebilecek, ancak bir süre “tek başına yürüme” gerekliliği devam edecekti.

Soru: 1920’lerin ortalarında Sovyetler Birliği’nde var olan ekonomik durumu kısaca tarif edebilir misiniz?

RL: Tarım hâlâ geriydi ve nüfusu sorunsuz bir şekilde beslemesi mümkün değildi. Sanayi sınırlıydı ve ekonominin modernleştirilmesi için gerekli fabrikaları ve makineleri tedarik edemiyordu. Rusya, aydınların nüfusun çok küçük bir segmentini oluşturduğu, nüfusun sadece çok dar bir diliminin yüksek teknik ve sanatsal eğitime sahip olduğu bir toplum olmuştu. Ve her zaman için göz korkutucu emperyalist saldırı tehdidi vardı.

Bunlar, toplumu ve dünyayı yeniden kurmak isteyen gerçek insanların karşı karşıya olduğu gerçek ekonomik ve sosyal çelişkilerdi. Stalin öncülüğündeki Sovyet devleti, yeni türden bir ekonomi yaratmaya yöneldi. Modern tarihte ilk defa toplumsal üretim bilinçli olarak, halkın ihtiyaçlarını karşılamak üzere tasarlanmış, baskıya ve yoksulluğa son vermek ve dünyayı değiştirmek için genel sosyal hedeflerle şekillendirilmiş bir plana, bir bütün olarak koordine edilmiş bir plana göre yapılıyordu. İnanılmaz bir atılımdı bu. Üretim artık bir kapitalist için

neyin kârlı olacağına göre yapılmıyordu. “Uzun karanlık gece”nin yarılmasından bahsetmişim. Burada, dünyanın düşman emperyalist ve gerici güçleri tarafından kuşatılmış olan bir parçalık özgürleştirilmiş toprağında, tepeden tırnağa radikal bir şeyler gerçekleşiyordu. Bir azınlık tarafından sömürülmek, mülk sahibi bir azınlığın tahakkümü altında olmak yerine, halkın emeğinin sosyal ürününün ve enerjisinin toplumun sınıflara bölünmesinin devamına hizmet etmesi yerine, şimdi artık toplumun ve devrimci değişimin ihtiyaçlarına hizmet eden bir ekonomi vardı.

Soru: Fakat bu, topluma dayatılmış, tepeden inme bir master planı olarak betimlenir.

RL: Sovyetler Birliği’nde Birinci Beş Yıllık Plan 1928 yılında başlatıldı. Birinci Beş Yıllık Plan’ın sloganı “yeni bir dünya inşa ediyoruz” idi. Milyonlarca işçi ve köylü bu ruhla canlandırıldı. Fabrikalarda ve köylerde insanlar planı, böyle bir ekonominin inşa edilmesinin onların hayatı için - ve dünya halkları için - getireceği farkı tartışıyordu. Fabrika konferanslarında insanlar, üretim sürecinin nasıl yeniden örgütleneceği hakkında konuşuyordu. İnsanlar gönüllü olarak el değmemiş alanlarda demiryolları inşa edilmesine yardım ediyordu. Gönüllü olarak uzun vardiyalarla çalışıyorlardı. Çelik fabrikalarında, işe giderken, devrimci şarkılar söylüyorlardı.

Daha önce tarihte hiçbir zaman halkın bilinçli bir şekilde, planlanmış ekonomik ve sosyal amaçlara ulaşması için böyle bir seferberlik olmamıştı.

Bir kez daha soralım: dünyanın geri kalanında ne oluyordu? Dünyanın kapitalist ekonomisi 1930’ların başlarında Buhran içinde güçten düşüyor, işsizlik oranları yüzde 20’lerden yüzde 50’lere kadar varıyordu. New York ve Berlin gibi büyük şehirlerde insanlar açlıktan ölüyordu. Eğer Gazap Üzümleri filmini izlerseniz, dünyanın en zengin ülkesi olan ABD’de küçük çiftçilerin neyle karşı karşıya olduğuna dair bir resme ulaşırsınız. Sovyetler Birliği’ne dönersek, o tarihte aynı zamanda tarımın dönüşümü, kolektivizasyon da vardı...

Kırdaki Mücadele

Soru: Bu, insanların bana olumsuz bir şey olarak gösterdiği şeylerden biri.

RL: Fena halde yanılıyorlar. Kolektivizasyon toplumun gerçek ihtiyaçları ve çelişkilerini ve Sovyetlerin karşı karşıya olduğu dünya durumuna denk düşüyordu.

Şehirlerde, özellikle kent nüfusunun büyümesiyle gıda sıkıntıları yaşanıyordu. İktidarın ele geçirilmesinden sonra toprak, köylülere dağıtılmıştı. Fakat 1920’ler boyunca bir zengin köylüler kesimi, hâlâ küçük toprak sahiplerinin özel temelli ekonomisi olan kır ekonomisinde güç kazanıyordu. Zengin köylüler, yahut kendilerine verilen isimle kulak’lar, büyük arazilere sahipti ve daha büyük mülkiyeti konsolide ediyorlardı. Kulak’lar ve yoksul köylüler

arasındaki toplumsal kutuplaşma artıyordu. Stalin ve diğer liderler, kırsal alanda hızla, büyük tarım birimleri kurmaları gerektiğini hissettiler. Bu, üretkenliği arttıracak ve kulak'ları kuşatacaktı. Aynı zamanda köylülerin "proleterleşmesini" ivmelendirecek, daha fazla insanı şehirlere ve sanayiye getirecek ve yeni toplum ile, halen özel mülkiyete bağlı olan köylüler arasındaki gerilimleri hafifletecekti.

Kolektivizasyon, en yoksul çiftçilere yönelen, onları aktive eden ve taban olarak onlara dayanan, aynı zamanda mümkün olduğunca çok insanı içine almaya çalışan dev bir toplumsal adımdı. Şehirlerden adanmış işçi-gönüllüler, kolektifler kurmak için kırsal alanlara gittiler. Sanatçılar, yazarlar ve yönetmenler, olan bitenin hikayesini anlatmak için cephe hatlarına gittiler. Tarımsal alandaki ekiplere seyyar kütüphaneler gönderildi. Bazı bölgelerde çiftçiler, kendi tiyatro çevrelerine sahipti. Dine, boş inançlara ve bezdirici geleneğe meydan okunuyordu.

İnsanlar başlarını kaldırdı ve toplumun genelinde olanlardan haberdar oldu. Ulusal planlar ve ulusal gelişmeler hakkında tartışmalar yürüttü. Hayatları baskıcı gelenek ve ataerkil zorunluluklar tarafından belirlenen kadınlar, kolektiflerde traktör sürücüleri ve liderler haline geldi.

Soru: Fakat kolektivizasyon çokça dirençle de karşılaştı.

RL: Evet. Bir taraftan bu, kulak'ların ve diğer ayrıcalıklı güçlerin, sözünü ettiğim değişimlere ve sosyal güçlere karşı direnç örgütleyip onlar karşı durduğu kırdaki sınıf mücadeleleriyle ilgiliydi. Esas mesele buydu. Diğer yandan bu direncin bir kısmı, yapılan hatalarla ilgiliydi. 1950'lerde bununla ilgili yazılar yazan Mao, Sovyet kolektivizasyonunun muazzam ve eşi görülmemiş niteliğini kabul ederken, aynı zamanda Stalin'in bu meseleye yönelik yaklaşımına ciddi eleştiriler de getiriyordu. Kolektivizasyon, köylülerin birbiriyle işbirliği yapma, arazilerde birlikte çalışma ve aletleri işbirliği içinde kullanma deneyimi kazanmadan gerçekleştirilmişti. Köylülerin kolektif toplumsal mülkiyet için daha bilinçli şekilde hareket etmesini sağlayacak bir anlayışın ve atmosferin yaratılması için yeterli siyasi ve ideolojik çalışma yapılmamıştı. Ve devlet kırsal alana çok fazla kuşkuyla yaklaşıyordu, bu ise köylüler üzerine gereksiz bir baskı getirdi ve kızgınlığa yol açtı.

Değişen koşullar ve değişen düşünce

Soru: Bir saniye: "ideolojik çalışma" ile ne kastediyorsunuz?

RL: Sadece insanların yaptıkları şeyleri değiştirmek için değil, aynı zamanda yeni biçimlerde düşünmelerini, bu temel üzerinde dünyayı dönüştürmeye girişmelerini sağlayacak şekilde onları kazanmak için çalışmayı kastediyorum. Küçük çiftçilerin hayatları - herkes kendi toprağına sahipti, hayatta kalsınlar veya kalmasınlar, bunu kendileriyle rekabet edenlere

karşı, kendi çabalarıyla yapıyorlardı - onları birbiriyle karşı karşıya getiriyor, bu da onların düşüncelerini şekillendiriyordu. Stalin, tarımı makineleştirip kolektifleştirdiği zaman halkın düşüncelerinin de doğal olarak dönüşeceğini düşünme eğilimindeydi; ancak bütün süreç bundan daha karmaşıktır ve insanların sadece ne düşündüğünü değil, devrimden önce ve her aşamada nasıl düşündüklerini de dönüştürmeye çabalamanız gerekir. Söylediğim gibi bu Mao'nun görüşüydü ve Bob Avakian'ın - BA - komünizmin yeni sentezinde hem geliştirdiği hem de yeni bir düzeye taşıdığı bir şey oldu.

Stalin'e dönecek olursak, toplumdaki gerçek sorunları - Sovyetler Birliği'nin uluslararası tecritle karşı karşıya olduğu bir dönemde nasıl ilerleneceği ve nasıl özel mülkiyete dayalı tarımdan çıkılacağı - çözmeye çalışıyordu. Fakat onun yaklaşımı biraz mekanikti; söylediğim gibi, yüksek mülkiyet seviyeleri yaratmayı ve daha ileri teknolojiyle büyük çiftlikler kurmayı meselenin özü olarak görüyordu... Bütün ideolojik boyutu küçümsüyor, halkın değerlerinin ve düşüncelerinin değişmesi gerektiğini, üretim ve toplum içinde birbirleriyle olan ilişkilerinin değişmesi gerektiğini ve önderliğin bunun için çalışması gerektiğini kavramıyordu.5

Aynı sorun sanayi planlamasına yaklaşımda da vardı - sosyalist ağır sanayiye inşa ederek, sosyalizm için maddi temelleri sağlayacağınız şeklinde mekanik bir görüş vardı. Yıllar sonra Mao, "İşbirliği değerleri oluşturulamamışsa fabrikaların, ambarların devlet mülkiyeti neye yarar?" diyecekti. Ayrıca sosyalist ekonomik kalkınmanın, tarım ve sanayi, kafa ve kol emeği, işçi ve köylü arasındaki açıklıkları kapamaya yönelik olması gerekir. Stalin bu çelişkilerin üstesinden gelmeye bir derece ilgi gösterdi, fakat bu, modern bir sanayi-tarım temeli kurulması karşısında tali olarak görülüyordu.

Bir dönüm noktası: Almanya'da devrimin ezilmesi ve Nazilerin iktidara gelişi

Soru: Anladığım kadarıyla, 1930'ların ortalarından itibaren Sovyet toplumunda, söz yerindeyse daha muhafazakâr politikalara doğru açık bir yönelim vardı. Eğer öyleyse, neden böyleydi?

RL: Sovyet önderliği ve kitleleri, devrimin yapılacağı, savunulacağı ve ilerletileceği koşulları kendileri seçmedi. 1930'ların ortaları itibariyle devrim ağır saldırı altındaydı ve çok aleyhte ve tehlikeli bir dünya durumuyla karşı karşıyaydı. 1931 yılında Japonya Sovyetler Birliği'nin doğu sınırlarında Mançurya'yı işgal etti. 1933 yılında Hitler'in başında olduğu Nazi partisi Almanya'da iktidarını konsolide etti.

Söylediğim gibi Sovyet önderliği Almanya'da bir devrimin gerçekleşmesini bekliyordu. Fakat Nazi rejimi Alman Komünist Partisi'ni etkin bir şekilde ezdi ve bir askerileşme programı izlemeye başladı. Eş zamanlı olarak faşizm yanlısı güçler Macaristan'da, Bulgaristan'da,

Romanya'da ve Polonya da dahil olmak üzere Baltık ülkelerinde güç kazanmaya başlamıştı. İspanya'da General Franco, Hitler'in ve Mussolini'nin aktif yardımıyla İspanya Cumhuriyeti'ne karşı bir ayaklanma başlattığı zaman Batılı güçler sessiz kaldı. Almanya ve Japonya bir Anti-Sovyet Paketi imzalamıştı.

Büyüyen emperyalistler arası savaş tehlikesi ve Sovyetler Birliği'ne yönelik büyük çaplı bir emperyalist saldırı ihtimali, Sovyetler Birliği'ndeki ekonomik ve sosyal politikaları derinden etkileyerek şekillendiriyordu.

Soru: Bunun içerimleri nelerdi?

RL: Savaş ufukta görünüyordu. Sovyetler Birliği'nin karşı karşıya olduğu bütün meydan okumalarda olduğu gibi, böyle bir durumun büyüklüğüyle baş etme konusunda dikkate alınabilecek tarihsel bir deneyim de yoktu: Alman emperyalizminin Sovyetler Birliği'ni topyekûn kıyımdan geçirmesi muhtemeldi. Stalin ve Sovyet önderliği buna karşı belli bir yaklaşım izledi. Yapılan değerlendirmeye göre sosyalist devlet mülkiyetinde ve üretici güçlerin gelişiminde büyük bir sıçrama sağlanmıştı. Ve şimdi işe koyulup, savaş olasılığına hazırlanma zamanı gelmişti.

Savaş kapasitesine sahip olmak için fabrikalarda daha fazla disiplin ve arttırılmış üretim eğilimi mevcuttu. İdari önlemlere, maddi teşviklere (insanlara daha sıkı çalışmaları için daha fazla para ödeme), yönetim tekniğine ve teknolojisine büyük vurgu yapılıyordu.

1920'lerin ve 1930'ların başlarının radikal sosyal ve kültürel tecrübeleri dizginlendi. Bu, acil üretimden ve siyasi görevlerden çok uzak görülüyordu; ayrıca geniş işçi safları ile, rejimi destekleyen, daha yakın zamanda eğitim almış teknisyen tabakasını fazla yabancılaştırıcı görülüyordu. Büyüyen savaş tehdidi karşısında öncelik birlikti... Ve birlik, bir tür ulusal yurtseverlik etrafında şekilleniyordu.

Enternasyonal düzeyde Sovyetler Birliği, faşist emperyalist güçlere karşı küresel bir birleşik cephe çağrısı yapıyor ve bunu inşa etmeye çabalıyordu. Sovyetler Birliği'ni savunma amacı doğrultusunda dünyanın çeşitli kısımlarındaki devrimci mücadeleleri kendine tabi hale getirdi, hatta feda etti. Sovyet önderliği, Sovyetler Birliği'nin savunması ile dünya devriminin çıkarlarını bir ve aynı şey olarak görüyordu. Tüm bunlar hayli sorunluydu. Devrimin amacına, genel ana karakterine ters ve onunla çelişkiliydi. Devrim, bütün devrimi yıkabilecek bir saldırıya ve savaşa hazırlanma ihtiyacıyla karşı karşıyaydı. Bu, gerçek ve devasa bir tehditti. Fakat Stalin'in yaklaşımı ciddi ölçüde kusurluydu.

Hatalar ve geriye dönüşler

Soru: Bunu biraz açabilir misiniz? Mesela, bu geriye dönüş eğilimini nasıl meşrulaştırdılar?

RL: Stalin'in meseleleri mekanik ve statik olarak görme, yani, toplumda, süreçte, bireylerde, her şeyde var olan ve yüzeyde olmayabilen, ancak o şeyin içindeki değişimi tetikleyen çelişkileri görmeme eğiliminden bahsetmişim. Bu şuna benzer: bir yumurtaya bakarsınız ve yüzeysel olarak baktığınızda içinde, giderek büyüyen, büyüyen ve en sonunda yumurtayı çatlatıp bambaşka bir şeye dönüşecek olan bir civcivin olduğunu bilmezsiniz.

Bu mekanik veya statik düşünme biçimi onun sosyalizm görüşüne nüfuz etti ve giderek ona renk vermeye başladı - buna göre sosyalist devlet, geldiğini gördüğü saldırıya karşı ne pahasına olursa olsun savunulmalıydı ve birçok şey, gerçekte devletin sosyalist karakterinin altını oyan bu savunma adına meşrulaştırıldı.

Örneğin Stalin nüfusun, hâlâ fazla dinsel veya geleneksel düşüncelere sahip olan veya Rus milliyetçiliğinden güçlü şekilde etkilenmiş olan veya her ikisi birden olan kesimlerine karşı tavizler vermeye başladı. Evet, yeni toplum kurulalı 15 yıl olmuştu, fakat öğrendiğimiz şeylerden biri şudur: halkın önemli bir kısmı, bütün eski düşüncelerini bir gecede bırakmaz. İşte bu tür düşüncelere ve Rus Ortodoks Kilisesi gibi güçlere karşı tavizler veriliyordu ve Stalin bunu, savaş çabası için birliği güçlendirme amaçlı bir şey olarak görüyordu. Hükümet örneğin kadınlar ve eşcinseller için ilk dönemlerde elde edilmiş bazı kazanımlardan da geri adım attı. Daha önce sözünü etmiş olduğum bazı büyüleyici ve o dönemde dünyada tek olan kazanımlar - kürtaj hakkı da dahil - geri çevrildi. Eşcinsel hakları da geri çevrildi. Daha genel olarak, geleneksel aile övülüyor ve geleneksel ilişkiler güçlendiriliyordu. Bu, hem çok ciddi bir hataydı, hem de toplumun genel dönüşümünde cinsiyet ilişkilerinin öneminin anlaşılmasında derinlik yoksunluğu olduğunu gösteriyordu. Ve bütün bu şeyler yine, toplumun sosyalist karakterinin şu veya bu düzeyde sağlandığı ve yapılması gereken temel şeyin onu savunmak olduğu iddiasına dayanıyordu.

Sovyetler Birliği'nin karşı karşıya olduğu tehdidin çapını hiçbir şekilde küçük görmek istemiyorum. Stalin ve etrafındakiler, bir sosyalist devleti yöneten ilk kişilerdi ve onlar bu devleti savunmak gibi büyük bir sorumluluğa sahiptiler; dünyanın en güçlü ordusu kapıya dayanmış vaziyetteydi, bu ordunun lideri, bu sosyalist ülkeyi yok etmek istediğini çok açık bir şekilde söylüyordu. Nazilerin bu tehdidi yerine getirmeye gerçekten de çok yaklaştıklarını ve yaklaşık 26 milyon - evet, 26 milyon! - Sovyet insanını öldürdüklerini de hatırlayalım. Bunu katıyen bu hataları meşrulaştırmak için söylemiyorum - neyle karşı karşıya olduklarını ve gelecekte bu tür devasa bir basınç altında nasıl daha iyisini yapabileceğimizi ve yapmak zorunda olduğumuzu kavrayalım diye söylüyorum. Şimdi bütün bunları öğrenmezsek, Bob Avakian'ın tüm bu deneyimi kavramak ve bu süreç üzerinden komünizmin yeni sentezini geliştirmek için ortaya koyduğu eserin önemi zayıflar.

Soru: Peki ya gulag toplama kampları ve idamlar? Stalin dediğiniz zaman muhtemelen

insanlar ilk olarak bunlardan bahsetmeye başlayacaklardır.6

RL: Az önce tanımladığım uluslararası durum - yani Sovyetler Birliği'nin varlığının bile topun ağzında olduğu durum - aynı zamanda 1930'ların sonlarındaki tasfiyelerin ve baskının bağlamını oluşturdu.

Bakın, gerçek anlamda ağır hatalarda bahsederken, kastettiğimiz şeyin bir parçası da 1936-1938 döneminde olanlardır. Pek çok masum insan baskıya maruz kaldı: ekonomi yetkilileri, subaylar, önceki dönemlerde muhalefette olan Parti üyeleri ve aydınlar da dahil olmak üzere, potansiyel muhalefet kaynakları olarak görülen diğer kişiler. Halkın temel yasal hakları ihlal edildi ve insanlar, bu ihlaller temelinde idam edildi. Bu yüzden bu, söylediğim gibi, ağırdı.7

Olanları anlamamanın, birbiriyle çekişen iki yolu var ve bunlardan yalnızca biri sizi hakikate götürebilir. Stalin'in bir canavar, "mutlak gücünü" arttırmak isteyen paranoyak bir despot olduğunu ilan edebilirsiniz... ve tartışma biter. İşte anti-komünist tarihçilerin ve soğuk savaş propagandacılarının izlediği saldırı hattı budur.

Yahut, ne olduğunu ve neden olduğunu anlamak için, komünist devrimin tarihindeki bu ana yönelik bilimsel bir yaklaşım geliştirebilirsiniz. Stalin'in ve önderliğin, o noktada gerçek devasa saldırılar anlamında neyle karşı karşıya olduğuna bakarsınız, gerçekten de Parti ve ordu içinde, şu veya bu emperyalist güçle birlikte entrikalar hazırlayan bazı unsurlar ve karşı devrimci gruplar olduğunu görürsünüz, bütün bunları anlamak için kullandıkları çerçeveyi analiz edersiniz ve arkasından politik olarak bunun karşısında ne yapıldığını değerlendirirsiniz. Ve eğer bunlar hataysa - söylediğim gibi, hatalar vardı ve bazıları çok ciddi - onların bu hatalara yol açan bu sorunları nasıl anladığını ve onlara nasıl yaklaştığını anlamaya çalışırsınız.

Bir yönelim meselesi

Bu yüzden bu hatalara nelerin yol açtığına girmek istiyorum. Fakat bunu yapmadan önce, bir temel yönelim meselesi olarak bu tartışmaya getirilmesi gereken bir şeyler var. En kötü varsayımları bile alsanız - ki ben bunlardan bahsetmiyorum - en abartılı ve hatta uydurulmuş rakamları ve örnekleri bile ele alsanız, yine de Sovyetler Birliği'nde olanlar, ABD tarihindeki tek bir olayın sonucunda meydana gelenlerin eline su dökemez: bahsettiğim, Thomas Jefferson'un, ABD'de köleliğin genişletilmesinde ve uzatılmasında temel bir rol oynayan Louisiana Alımı'nı yapma kararıdır. Üçte biri çocuk olmak üzere yüz bin köle, İç Savaş'tan önce New Orleans pazarlarında satılacaktı. Köleler, şafakla birlikte pamuk toplamaya başlayıp karanlık bastıktan sonrasına kadar devam ediyordu. Hastalıklarla

dolu bataklıkları temizliyorlardı. Adeta yük hayvanıymış gibi çalıştırılıyorlardı. Jefferson'un köle sahibi soyluları, her yerde ve devasa boyutlarda tecavüzler, barbarca cezalandırmalar gerçekleştirdi ve hatta çocukları ailelerinden kaçırıp sattı. Jefferson'un kendisi de dahil olmak üzere Doğu kıyısındaki köle sahipleri, köle topraklarının genişlemesinden büyük kazanç sağladı. Ve bu yeni elde edilen topraklarda Yerli halklara uygulanan soykırım, yeni ve korkunç bir hız kazandı. Thomas Jefferson, kelimenin tam anlamıyla taşınır kölelik sistemini genişletmek ve konsolide etmek için bilinçli ve metodik hareket etti. İmparatorluk ve kazanç peşinde, yaklaşık altmış yıl sürecek olan bir canlı cehennem yarattı.

Yahut ABD'nin son on yıllarda, hiç kimsenin varoluşlarına yönelik herhangi bir ciddi tehdidin olduğunu iddia edemeyeceği bir zamanda gerçekleştirdiği devasa katliamların miktarına bakın: Kore'de öldürülen birkaç milyon insandan, Çinhindi'nde öldürülen birkaç milyon insandan, Irak'ta öldürülen yüz binlerce insandan ve yerinden olan milyonlarca insandan bahsediyoruz. Bütün bunlar ABD'nin doğrudan askeri müdahalelerinin sonucu ve Latin Amerika ile Afrika'da destekledikleri çok sayıda kanlı vekalet savaşlarını içermiyor bile. Tekrar soralım: bunlar ne için? Dünya çapındaki bir sömürü ve sefalet sisteminin devamı için. Stalin ise, Sovyetler Birliği'nin umutsuz koşullar atında olduğu ve sert tehditlerle karşı karşıya olduğu bir durumda hatalar, hatta ciddi hatalar yaptı. Fakat o bu hataları, modern biçim altındaki kölelik dünyasını yenmeyi amaçlayan, dünyayı sarsan bir devrimi savunma bağlamında yaptı. İnsanlar herhangi bir tarihsel figürü, yahut herhangi bir tarihsel olayı, neler olduğu, hangi hayati çıkarların söz konusu olduğu ve söz konusu kişi ya da grubun amaç ve hedeflerinin ne olduğu bağlamında yargılamalıdır - meselenin özü böyle belirlenebilir. Aynı zamanda, söylediğim gibi, Stalin'in ve Sovyet liderlerinin çoğunun toplumun gerilimlerini ve çelişkilerini nasıl anladıklarını ve bunlarla baş etmede nasıl bir yaklaşım izlediklerini değerlendirmemiz gerekir. Ve bu noktada ciddi sorunlar vardı.

İki farklı türden çelişki

Soru: Bununla neyi kastediyorsunuz? Meseleleri nasıl anladığına ilişkin sorunlar mı? Bu sizin daha önce statik bir sosyalizm görüşü hakkında söylediklerinizle bağlantılı mı?

RL: Evet. Daha önce, 1930'ların sonu itibariyle ekonominin ana sektörlerinde sosyalist ve kolektif mülkiyetin hayata geçirildiğini söylemiştim. Eski mülk sahibi sınıflar devrilmiş ve özel kapitalizm önemli ölçüde dönüştürülmüştü.

Stalin, artık sömürü için bir ekonomik temel olmadığı ve bu yüzden de sosyalist toplumda antagonizma içinde sınıfların artık var olmadığı analizini yapıyordu. Bu anlayışa göre, antagonizma içinde olmayan iki sınıf vardı: bir tarafta işçiler ve kolektivize edilmiş köylüler, diğer tarafta yeni ve eski entelijensiya ile beyaz yakalı profesyoneller. Eski yönetici sınıf

devrim ve iç savaşla devrilmişti. Stalin'in görüşüne göre eski düzenin kalıntıları vardı; ancak söylediğim gibi, antagonizma içinde olan sınıflar yoktu, toplumun içinde burjuva güçler yoktu. Eski düzenin kalıntıları ise - ben yine bu anlayışa göre konuşuyorum - yalnızca dışarıdan desteklenebilirdi.

Bu yüzden Sovyet toplumuna tehdidin devrilen sınıfların, yabancı sermaye tarafından yetiştirilen ve desteklenen ajanlarından geldiği düşünülüyordu. Buna yabancı casuslar ve sabotajcılar, dışarıdan gelen komplolar hakkındaki söylemler eşlik ediyordu. Gerçek bir yıkıcılık vardı, fakat Stalin toplumdaki bütün muhalefeti bir biçimde dışarıdan geliyor gibi görmeye meyilliydi. Karşı-devrimle mücadele de, bir tür casusluk karşıtı operasyon olarak görülüyordu. İşte daha önce tarif ettiğim ciddi hatalara yol açan bu zihniyetti.

Fakat Stalin'in analizi yanlıştı. Gerçekte toplum, sınıf farkları ve çelişkilerle doluydu. Bu, her ne kadar işaret ettiğim üzere müdahale ve savaş tehdidi olsa da, dünyada olanlar sosyalist toplumdaki mücadeleleri derinden etkileyip şekillendiriyor olsa da, tamamen dışarıdan gelmiyordu. Bütün bunlar Mao tarafından keşfedildi ve Mao bu temel üzerinde Çin Devrimi'nde, bu tür çelişkileri ve onların yol açtığı değişik türden mücadeleleri ele almada oldukça farklı bir yol izledi. Röportajın ilerleyen kısımlarında buna geleceğim.

Stalin bu iki tip çelişkiyi karıştırıyordu. 1930'larda Sovyet toplumunda, sosyalist devletin farklı politikalarına karşı itirazlar yükselten kişiler vardı... Gerçekten görüş ayrılığı olan insanlardı bunlar. Fakat Stalin tüm bu farkları antagonistik farklar olarak ele alıyordu ve bütün bunları dış tehditlere, dış yıkıcılığa bağlıyordu. Baskı yalnızca düşmanlara yöneltilmeliydi. Fakat fikir ayrılıklarını ifade eden insanlara ve çeşitli sorumlu konumlarda hatalar yapan insanlara karşı uygulandı. Söylediğim gibi Mao buradaki sorunu kavradı ve daha derinlere, sosyalist toplumun dinamiklerinin hakikatine gitti. Bob Avakian da Mao'nun bu yol açıcı bakışını ve temel alıp sosyalist toplum deneyiminin daha geniş bir şekilde irdeledi ve sosyalist toplum hakkında daha derin bir bilimsel anlayış ve bu toplumdaki görüş ayrılıklarını ve rekabet halindeki fikirler arasındaki mücadelenin önemi hakkında daha geniş bir vizyon geliştirdi.

Fakat Stalin bu anlayışa sahip değildi. Çin'deki Kültür Devrimi sürecinde olduğu gibi toplumun genel yönetimine ilişkin yakıcı siyasi ve ideolojik soruları ele almaları için kitleleri seferber etmek ve meseleleri açmak yerine, sorunları çözmek için tasfiyelere ve polis eylemlerine güveniyordu. Sosyalist devleti savunmak için çömelme yaklaşımı vardı.

Enternasyonalizmden de ciddi bir uzaklaşma vardı. Sovyetler Birliği, sosyalist devletin dünya devrimini savunma sorumluluğundan uzaklaşıyordu. Hiçbir şeyin sosyalist devleti korumaktan daha önemli olmadığı ve bu doğrultuda neredeyse her şeyin - emperyalistlerle

bir tür reel politige, yahut siyasi entrikaya girmek de dahil olmak üzere - meşru olduğu görüşü vardı. Açık olmak gerekirse, sosyalist devletlerin emperyalistlerle girmesi gereken diplomatik ilişkilerin bir rolü vardır - daimi bir savaş durumunda var olamazsınız, en azından ticaret yapmanız gerekir, vesaire - ancak bunların prensip temelinde, bu ilişkilerin devrimin ilerlemesine tabi olması fikri temelinde olması gerekir. Fakat bu dönemde dolaştığımızda, çoğu zaman bunun kaybedildiğini görürüz.

Hayati önemde bir ilişki: Dünya devrimini ilerletmek, sosyalist devleti savunmak

Soru: Fakat Sovyetler Birliği'ni savunma yönünde gerçek bir ihtiyaç olduğunu ve bunun Stalin'in aldığı kararları nasıl etkilediğini vurguladınız.

RL: Evet, fakat buna dair doğru bir bilimsel anlayış yoktu. Biliyorsunuz, Bob Avakian - ki ondan önce hiçbir komünist lider ve teorisyen meseleleri bu açılardan kavramsallaştırmadı bile - sosyalist devleti savunmakla dünya devrimini ilerletmek arasında gerçek bir çelişki olduğunu ve çelişkinin bazen çok keskin olabileceğini tanımladı. Bu, komünizmin biliminin daha fazla geliştirilmesinde, komünizmin yeni sentezinde temel bir unsurdur.

Emperyalistlerin yeni sosyalist toplumu yok etmesine izin veremezsiniz. Savunulması gerekir. Fakat bu, dünyanın başka kısımlarında devrimi desteklemekle çelişkiye düşebilir. Kaynakları nereye koyduğunuz, diplomasiyi nasıl yürüttüğünüz, sosyalist toplumu nasıl örgütlediğiniz ve halkı topyekûn dünya devrimi için fedakarlık anlamında nasıl hazırladığınızı bakımından bu böyledir. Bu yüzden bu çelişkiyi kabul etmeniz ve onu nasıl ele alacağınızı öğrenmeniz gerekir.

Stalin ve hatta daha sonra Çin devrimine liderlik ettiği sırada Mao, sosyalist devleti savunmayı, dünya devriminin çıkarları doğrultusunda hareket etmekle eşitleme eğilimi içinde oldu. Bir kez daha söylemek gerekirse, bunu değerlendirirken, bunun birilerinin böyle bir durumla karşılaştığı ilk örnek olduğunu ve dikkate alınacak başka eski deneyim olmadığını hatırlamanız, karşı karşıya oldukları gerçek ve varoluşsal tehdidi hatırlamanız, bu liderlerin ikisinin de asla emperyalizme boyun eğmediğini, özellikle Mao'nun ölünceye kadar devrim için savaştığını ve devrimde ilerlemeler kaydettiğini hatırlamanız gerekir. Fakat bu objektif olarak sosyalist devletin savunulmasının, dünya devriminin ilerletilmesinin üzerine konulması sonucunu getirdi.

Stalin ve Mao, bilinçli olarak dünya devrimini, sosyalist ülkenin savunulmasına tabi hale getirmemiştir. Daha ziyade, bu aşırı derecede karmaşık ve keskin meseleyi doğrusal bir şekilde anlamışlardır: devrim bu ülkede, sonra şu ülkede kazanılmalıdır... dünya devrimi sosyalist ülkelerin savunulması ve yeni ve sosyalist ülkelerin kazanılmasıyla ilerleyecektir...

Bu anlayış nedeniyle politikada hatalar yaptılar.

Bob Avakian, bu meselenin derinlerine inme temelinde, yeni, bilimsel bir anlayış getirdi: sosyalist devletin temel rolü, dünya devriminin ilerlemesi için bir üst alanı olmaktır. Kendisini bu temelde savunmalı ve dünya devriminin büyük ilerlemeler yapabileceği dönemlerde kendi varlığını tehlikeye atmaya hazır olmalıdır. Bütün bunların içinde yer alan gerçek ve çok zor çelişkileri ele almak zorundadır. Bunlar, 1930'larda Sovyetler Birliği'nde olanlardan çıkarılacak çok önemli birkaç derstir.

Soru: Elbette, Sovyetler Birliği 1941 yılında Alman emperyalizmi tarafından işgal edilmişti.

RL: Biliyorsunuz Sovyetler Birliği'nin tarihi, sosyalist olduğu zaman, savaşın, savaş için hazırlanan veya savaşın yaralarını saran bir toplumun tarihiydi. Haziran 1941'de Naziler Sovyetler Birliği'ni işgal etti. Dünyadaki en modern orduyu ve askeri güçlerinin büyük bölümünü Sovyetler'in üzerine gönderdiler. Hitler, askerlerine, topyekûn imha savaşına dönüşecek olan bu şeyde insanlığın bütün prensiplerini çiğnemelerini beklediğini söyledi. Sovyetler, inanılmaz bir kahramanlıkla savaştılar. 2. Dünya Savaşı'nda yirmi altı milyon Sovyet vatandaşı hayatını kaybetti, bu ise nüfusun sekizde birinden fazlasına denk düşüyordu.

Ancak ortada bir çelişki vardı. Sovyetler Birliği 2. Dünya Savaşı'ndan askeri yönden muzaffer olarak çıktı. Fakat devrim siyasi ve ideolojik olarak zayıflamıştı. Şunu kastediyorum. Yukarıda tanımladığım hatalar, halkın komünist devrimin hedeflerine ilişkin anlayışını paslandırmış ve altını oymuş, insanların dünyayı ve onun nasıl dönüştürüleceğini anlamaya çalışma biçiminde güçsüzlüğü gerçekten de arttırmıştı. İnsanlar hala sosyalizmi inşa etmek için mücadele ediyor ve emperyalizme boyun eğmeyi reddediyordu, ve bu son kertede Stalin'in önderliği altında yürüyordu. Ancak milliyetçilik ve enternasyonalizm arasındaki, devrim ve reform arasındaki farklara dair, doğaya ve topluma yönelik bilimsel bir yaklaşımı gerçekte neyin teşkil ettiğine dair anlayışlarında sersemlemişlerdi.

Stalin'in 1953'teki ölümünden sonra Komünist Parti içindeki burjuva güçler iktidarı ele geçirme manevrası yaptılar ve 1956 yılında Kruşev iktidarı eline aldı, yeni bir kapitalist sınıfın yönetimini konsolide etti ve Sovyetler Birliği'nin sistematik olarak devlet kapitalisti bir topluma dönüştürülmesine liderlik etti. Bu, ilk proleter devletin sonuydu.

Soru: O halde bunu nasıl bir perspektife yerleştiriyorsunuz?

RL: Sovyet devrimi, kölelerin öncü komünist liderlikle ayaklanması ve toplumu örgütlemek ve yönetmek için yepyeni bir yol, dünyayla ilişki kurmak için yepyeni bir yol kurmaya

ilişkindi... Aslolan onu yağmalayıp fethetmek değil, insanlığın kurtuluşuna katkı yapmaktır. Yenilgisi, acı bir başarısızlıktı ve halkın o tarihte, bu yenilginin niteliğini ve kaynağını anlayacak bilimsel araçlara sahip olmaması nedeniyle daha da acı oldu. Tarif ettiğim hatalara rağmen, 1917-56 devrimi, kısa ömürlü Paris Komünü sayılmazsa, baskı ve sömürüden özgür bir dünya yolunda atılan ilk adımları ifade ediyordu. Dünya çapında insanlara esin verdi. Fakat bu yolun biçimlendirilmesi gerekiyor... Sonunun ne olacağına dair anlayışın derinleştirilmesi ve genişletilmesi gerekiyor. Bu, otomatik olarak veya kendiliğinden gelmez. Deyim yerindeyse bir "öğrenme eğrisi" vardır.

Fakat derin bir şekilde öğrenmek, toplum ve onun nasıl dönüştürüleceği konusunda bilimsel bir anlayışı gerektirir. Bu bilimin daha da geliştirilmesini gerektirir... Komünizm biliminden söz ediyorum. Bu, sınıfsız bir dünyaya erişme sürecinde sorunların ve meydan okumaların tanımlanması ve analiz edilmesi, çözümlerin biçimlendirilmesi, karşı karşıya olduğunuz şeyin anlaşılması için yeni bakışların geliştirilmesi sorunudur.

İşte Mao Zedung'un, Çin Devrimi'nin liderinin yaptığı budur. Mao Zedung, kurtuluş projesini, komünist devrimi yepyeni bir anlayış ve pratiğe taşımıştır. Bu, insanlık için daha radikal ve daha özgürleştirici bir atılımdı. Şimdi buna geleceğiz.

Üçüncü Kısım: Çin: İnsanlığın Dörtte Biri, Kurtuluşun Yeni Tepelerine Tırmanıyor

Soru: Bu bizi 1949 Çin Devrimi'ne getiriyor. Orada komünistlerin nasıl iktidara geldiğine dair bir şeyler söyleyebilir misiniz?

RL: Bu, çok geniş bir toplumsal ve siyasi alt üst oluş, olağanüstü cesaret ve fedakarlıkla gerçekleşen kitlesel bir devrimci silahlı mücadeleydi. Fakat bu devrimin nasıl iktidara geldiğini anlamak için, tarihsel oluşumunu anlamamız gerekir.

19. yüzyılda dünyanın önde gelen kapitalist güçleri Çin'e nüfuz etmeye, askeri ve ekonomik yollardan oraya girmeye başladı. Kendilerine ticari avantaj veren anlaşmaları dayattılar. Çin'i yabancı nüfuz alanlarına böldüler; bunun anlamı, bir güç, ülkenin bir kısmını kontrol edip, yağmalayıp sömürürken, bir başkasının başka bir bölgede aynısını yapmasıydı. Çin uzun süre monarşiyle yönetildi. Monarşi 1911 yılında isyancı subaylar ve sivil muhaliflerin ayaklanmasıyla devrildi ve 1912'de Cumhuriyet ilan edildi. Fakat Cumhuriyet zayıftı ve yoz eski düzen tarafından zayıflatıldı. Savaş baronları ülkeyi, derebeylikler benzeri mini devletlerine böldüler. Bütün bunlar emperyalizmin, özellikle de Japon emperyalizminin ülkeye girip darp etmesini kolaylaştırdı.

Bir devrim doğuyor

Soru: Şu halde, Mao ve komünizm nerede devreye girdi?

RL: Çin halkının bu yabancı kontrolünden kurtulmak için, çoğu zaman devasa ayaklanmaları da içeren farklı girişimleri olmuştu; cesur köylü ayaklanmaları olmuştu. Fakat bunlar Çin toplumunun koşullarını temelden değiştirmeyi başaramadı. Bolşevik devrimi denklemi büyük ölçüde değiştirdi. Çin gençliğinin ve aydınlarının bir kısmını uyandırarak, onları komünizme yönelecek şekilde esinlendirdi. Çin Komünist Partisi 1921 yılında kurulmuştu. 1927'den itibaren Çin Komünist Partisi ile, başlangıçta bir milliyetçi parti-hükümet olan, fakat daha sonra farklı emperyalist güçlerin desteklediği gericiiler tarafından ele geçirilen Guomintang arasında sert mücadeleler yaşandı. Komünist hareket, Guomintang'dan gelen baskılara ve büyük kan banyolarına maruz kaldı. Bu ortamda Mao, özgürlüğü kazanmak için doğru bir siyasi ve askeri strateji geliştirdi ve daha sonra bu strateji için mücadele etti.

Temel bir dönüm noktası, 20. yüzyılın en olağanüstü askeri başarılarından biri olan Uzun Yürüyüş'tü. 1934 yılında Mao, devrimin güçlerini bir araya getirmek ve yeniden örgütlemek amacıyla 6 bin mil uzunluğundaki bir yürüyüşte 100 bin Kızıl Ordu savaçısına ve komünist örgütçüye liderlik etti. Tehlikeli bataklıkları ve korkutucu dağları aştılar. Toprak ağaları ve gerici ordulara karşı savaştılar. Uzun Yürüyüş hedefine ulaştığı zaman bunu sadece 10 bin kişi başarmıştı. Fakat Uzun Yürüyüş sayesinde devrim ilerleyebildi. 1931 yılında Japon emperyalizmi saldırgan bir şekilde Çin'e doğru yayılmaya başladı ve 1937 yılında Çin'le savaşa girdi. Japon askeri güçleri Şanghay'ı ele geçirdi. Ele geçirdikleri Nankin başkentinde ise modern tarihin en kötü vahşetlerinden birini ele geçirdiler: 300 bin sivil sistematik olarak tecavüze uğradı, işkenceden geçirildi ve öldürüldü. Japonya, hammadde için, köle emeğiyle sanayi üretimi yapmak için Çin'i yakıp yıktı ve kimyasal silah kullanımı da dahil olmak üzere korkunç savaş suçları işledi. Bu, 1939-1945 İkinci Dünya Savaşı bağlamında, emperyalist güçlerin bir kez daha dünyayı şiddet yoluyla yeniden bölmeye çalıştığı sırada oluyordu.

Çin komünistleri, ulusal ve toplumsal kurtuluşun parçası olarak, Japon işgaline karşı savaşımaya hazırды. 1940 yılı itibariyle askeri güçleri yaklaşık 500 bin civarına çıkmıştı. Mao ve komünistler gösteriler düzenleyerek Çin halkına, Japon emperyalizminin işgalci güçlerine karşı ayağa kalkmaları ve mücadele etmeleri için öncülük ediyordu. 1945 yılında ise Çin'de Japon güçlerine yenilgiyi yaşattılar.

Fakat ülke mahvolmuştu. İkinci Dünya Savaşı sonucunda yaklaşık 14 milyon Çinli ölmüştü! Çin'in demiryolu ağının, başlıca otoyollarının ve fabrikalarının önemli bölümü tahrip olmuştu. Ve 1945'te savaş sona ererken, komünistlerin öncülük ettiği güçler ile, ABD

emperyalistleri tarafından teçhizatlandırılan ve finanse edilen Guomindang güçleri arasında iç savaş patlak verdi. Dört yıllık yoğun çatışmaların ardından Çin devrimi 1949 yılında muzaffer oldu. Fakat ABD emperyalistleri kısa süre sonra Kore yarımadasına doğru ilerliyor ve Çin'i işgal etme ve nükleer silah kullanma tehdidinde bulunuyordu. ABD 7. Deniz Filosu Uzakdoğu'da konuşlanmıştı. Bütün bunlar, devrimin zaferinden sadece dokuz ay sonra başlayan Kore Savaşı sırasında oluyordu.

Devrim, bu koşullarda iktidara geldi. Bu inanılmaz zaferi kazanan Çin devrimi, dünyanın ezilenleri için bir yol gösterici, emperyalizm için de bir hedef oldu. Dönemin komünist hareketindeki geleneksel akla göre, yüz milyonlarca köylünün olduğu Çin gibi geri bir ülkede, komünizme yol açacak sömürgecilik karşıtı bir devrim gerçekleştirmek mümkün değildi. Mao, ezilen uluslar için devrimci bir yol belirleyerek komünizm bilimini daha fazla geliştirdi ve uyguladı - bu tür ülkelerde özgürleştirici bir devrim gerçekleştirmek için hem siyasi program, hem de askeri strateji geliştirdi. Ve Mao'nun atılımı, dünya çapında devrim için büyük içerimlere sahip oldu.

Devrimin arifesinde Çin

Soru: 1949 yılında Çin toplumu neye benziyordu?

RL: Çin, yarı-feodal bir toplumdur. Nüfusun büyük çoğunluğu, derebeyliğin acımasız ve keyfi yönetimine tabi olan, yoksul köylülerdir.

Köylüler derebeyinden toprak kiralar, derebeyi ise mahsuller iyi olduğu zaman köylünün yarattığı zenginliğin yarısını alabilir, tahılı rant olarak alırdı. Mahsulün kötü olduğu yıllarda daha da fazlasını alırdı. Köylü, elinde kalanı tutardı ve iyi dönemlerde bile bu genellikle yeterli olmazdı. Bu yüzden köylü tefecilerden borç almak zorunda kalır, her yerde yüzde 30'dan yüzde 100'e kadar faiz öderdi. Bunun en tepesinde köylü, hükümet yetkililerine vergi ödemek zorunda kalırdı. Kıtık yıllarında - ki bu sıklıkla gelirdi - köylüler yaprak ve ağaç kabuğu yiyecek noktaya gelir ve hatta diğerlerinin yaşayabilmesi için çocuklarından birini satmak gibi korkunç bir şeye zorlanırlardı. Kıtık normal hayat deneyiminin bir parçası olarak görülürdü; bir köylünün hastalık veya yaşlılık gibi, bekleyebileceği şeylerden biriydi.

Kadınlar için hayat, yaşayan bir cehennemdi. Kadınların dövülmesinden, görücü usulü evliliklerden ve zorla fuhuştan söz ediyorum. Çin toplumundaki en baskıcı ve iğrenç adetlerden biri, demir ayakkabı giydirmeye pratiğiydi. Yedi ve sekiz yaşında kızların ayakları, ayak kemerleri kırılıncaya ve tırnakları kalıcı olarak içeride kalıncaya kadar sıkılırdı. Bu korkunç pratik, kadınların ayaklarını küçük tutmak ve kadınları yürürken sallanmaya zorlamaktı. Ataerki Çin toplumunda bunun erotik ve estetik olduğu düşünülürdü. Yoğun acı, eski bir deyişte ifadesini bulmuştu: "her sıkılı ayak çifti için gözyaşı dolu bir kova". Demir

ayakkabı giydirme, Çin kadınlarının devrimden önce içinde bulunduğu koşulların sembolü haline gelmişti. Şehirlerde durum umutsuzdu. Şanghai'da, İkinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesinden önce, her yıl sokaklardan 25 bin ceset toplanırdı. Tekstil fabrikalarında genç kadın işçiler geceleri kilitlenirdi. Şanghai aynı zamanda farklı yabancı güçler tarafından taksim edilmişti.

Çin, gelişmemiş bir sanayi temeline sahipti ve temel olarak sigara ve tekstil ürünleri gibi hafif manüfaktür mallar üretirdi. Ülkede 500 milyon kişi yaşıyordu, fakat Batı tıbbi eğitimi almış sadece 12 bin doktor vardı. Her yıl enfeksiyon ve parazitten kaynaklı hastalıklarda dört milyon kişi ölüyordu. Beklenen ortalama ömür 32 yıldı. İnsanlar o denli umutsuzdu ki, devasa bir afyon bağımlılığı düzeyi vardı. 60 milyon kişi afyon bağımlısıydı. İşte bu nedenle halk devrim yaptı. İşte bu nedenle eski sömürücü sınıfları devirmek ve onların devlet sistemini yıkmak gerekiyordu.

Kitleleri, bütün toplumu dönüştürmek için seferber etmek

Çin devrimi tam da bunu yaptı. Yeni bir devlet iktidarı, işçi-köylü ittifakı temelinde bir proletarya diktatörlüğü biçimi kurdu. Bu yeni devlet halkın haklarını korudu, karşı devrimi ortadan kaldırdı ve toplumun baştan aşağı dönüştürülmesini ve dünya devriminin desteklenmesini mümkün hale getirdi. Şehirlerde ve kırsal alanlarda, toplumun her düzeyinde yeni kurumlar oluşturuldu. Bunlar Komünist Parti öncülüğündeydi, ancak eskiden sömürülen milyonlarca ve milyonlarca insanı, toplumu dönüştürmek ve yönetmek için inisiyatif almak üzere içine alıyordu. Biliyorsunuz, bin yıllardır ezilenlere, bir çift çalışan elden başka bir şeymiş gibi muamele edilmemiştir. İşte şimdi ezilenler ayağa kalkma, halkın kurtuluş ordusunun ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel hayatı dönüştürmesine destek verme hakkına ve kapasitesine sahipti. Mao ve Çin Komünist Partisi önderliği altında Çin Devrimi, derhal koşulları değiştirmeye koyuldu.

Soru: Nereden başladılar?

RL: İlk önlemlerden biri toprak reformuydu. 1950'lerin başı itibariyle yeni devrimci devlet, Çin'in ekilebilir arazilerinin yüzde 30-40'ını feodal-sömürücü sınıflardan alarak yaklaşık 300 milyon köylüye dağıtmıştı. Çin toprak reformu, dünya tarihindeki en büyük kamulaştırma, mülkiyet dağıtma ve borcu kaldırma olayıydı. Bu, Parti'nin öncülüğünde aşağıdan gerçekleşen, gerçek bir kitle hareketiydi. Stalin yönetimi altında Sovyet kırsalında gerçekleşen, daha ziyade yukarıdan aşağı olan deneyimden farklıydı.

Çin'in her yanında köylüler, toprağı, aletleri ve hayvanları bölüştü. Eski derebeyleriyle karşı karşıya geldiler. Eski toplumda nasıl acı çektiklerini ve yeni toplumda nasıl çiftçilik

yapabileceklerini tartışmak üzere kitle toplantıları düzenlediler. Siyasal yaşama girdiler, eski atanmış köy memurlarını görevden aldılar ve yerlerine seçilmiş konseyler geçirdiler. Boş inançları bir tarafa bırakarak bilim üzerine çalışmaya başladılar. Kadınların hiçbir zaman eşit muamele görmediği bir ülkede, sadece erkekler değil, kadınlar da toprak aldı. Devrim, feodal baskının kesin olarak üstesinden geldi.

Soru: Kadınların toprak aldığından bahsettiniz, kadınlar için başka ne tür değişimler oldu?
RL: Burada biraz geriye gidelim. Daha önce Sovyetler Birliği'nde, özellikle de yaklaşık ilk on yıl içinde yapılanlardan bahsettim ve bunu dünyanın geri kalanıyla karşılaştırarak yaptım. Gerçekten de bu meselenin - kadınların evrensel olarak ezilmesinden bahsediyorum - ele alındığı ilk yazıların yazıldığı 1700'lerin sonlarına kadar "mesele" olarak bile görülmediğini kavramamız gerekir. Marx ve Engels en başından beri bunu komünist devrimin bir parçası olarak gördü ve Engels buna dair temel bir eser—Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni — yazdı; burada, ayrıntılı olarak bu baskının nasıl ortaya çıktığını ve çok geniş çizgilerle, komünist toplum mücadelesinde bunun nasıl ortadan kaldırılabileceğini ortaya koydu. Bu nedenle bu, bir yandan gezegendeki en ileri anlayış ve pratikti, ancak bütün bunlar - Engels'in çığır açıcı teorik çalışması, Sovyetler Birliği'ndeki dönüşümler, hatta Çin'de gerçekleşen, bahsedeceğim ilk atılımlar - birçok bakımdan henüz ilk adımlardı. İlk adımlar, fakat dev adımlar. Buna toprak sahibi olma gibi şeyler de dahildi ki bu, bir çok bakımdan henüz feodalizmden çıkamamış bir ülke bağlamında büyük bir şeydi. Bu yüzden, özgürleştirilmiş Çin'de 1950 yılında, yeni bir evlilik kanunu çocuk evliliklerine ve görücü usulü evliliklere son verdi. Yeni kanun, erkekler için olduğu gibi kadınlar için de boşanma hakkını güvence altına alıyordu. Ancak Mao devrimin, kanunlardan fazlası olduğunu vurguluyordu. Halk, kitle seferberliği yoluyla toplumu değiştiriyordu, ancak bu, baskıcı toplumsal ilişkileri ve geri fikirleri dönüştürme, değerleri ve düşünceleri de değiştirme mücadelesine derinden bağlıydı.

Toprak reformu vardı, kadınların erkek otoritesinin objeleri gibi ele alınmasına karşı mücadele vardı, ailenin dar sınırlarına karşı, aşiret otoritesine karşı mücadele vardı. Bu noktada çok önemli bir şey olarak Parti, toprak reformu ve tarımın kooperatif biçimleri için mücadelede dullara ve yetimlere dayanma pratiği geliştirdi, bu ise, en fazla ezilenleri sürecin içine çekti ve kadınları, çok dinamik bir biçimde kamusal hayata daha fazla çekti. Toplumda geniş olarak, kadının ikinci cins olduğu nosyonuna karşı ideolojik mücadele vardı. Mao, "kadınlar göğün yarısıdır" sloganını popülerleştirdi. Bu sadece bir eşitlik deklarasyonu değil, bunun önünde duran bütün engelleri kaldırma çağrısıydı. On yıldan daha az bir zaman içinde fuhuş, temel bir sosyal olgu olmaktan çıktı; geçmişte bunu yapmaya zorlananların üzerinden utanç kaldırıldı ve yeni, üretken bir hayat mümkün oldu. Kadınlar büyük şehirlerin sokaklarında korkmadan yürüyebiliyordu. Demir ayakkabı giydirme pratiği kesin

olarak kaldırıldı. Ve bütün bunlar 1966'da başlayan Kültür Devrimi ile daha da ileriye gitti - bundan biraz sonra bahsedeceğim.

Soru: Çin'in savaştan sonra yıkılmış olduğunu söylediniz. Yeni iktidar bununla nasıl baş etti?

RL: Şehirleri temizlemek için kitle kampanyaları başlatıldı. Kolera ve diğer epidemik hastalıklar yok edildi veya kontrol altına alındı. Yeni fabrikalar ve işçi konutları inşa edildi. Hastaneler ve tıp okulları inşa edildi. 1965 yılı itibariyle Çin, 200 bin daimi doktor eğitmişti. Ülke çapında yeni bir eğitim sistemi oluşturuldu. Kitlesele okuma-yazma kampanyaları başlatıldı. Her türden gönüllü kırsala gitti ve 1950'lerin sonları itibariyle köylülerin çoğu temel okuma bilgisine sahipti. İşte devrim bunu mümkün kılmıştı. Kitle tedavisi ve eğitimi yoluyla afyon bağımlılığı musibeti defedildi. Bağımlı olmuş insanlar artık üretken bir şekilde çalışabiliyordu... çünkü tarımsal mahsullerin toplumun iyiliği için ekilebilmesi de dahil olmak üzere, toplumsal ihtiyacı karşılayan yepyeni bir ekonomi kurulmuştu. En önemli şey, en değerli şey, halk ve onların sağlıklı olabilmesi, öğrenebilmesi, katkı yapabilişiydi.

Çözümlememiş bir sorun: Toplum için hangi yön?

Soru: Bunlar büyük ilerlemelerdi.

RL: Evet, fakat toplumun gideceği yön sorusu çözümlenmemişti.

Soru: Bununla neyi kastediyorsunuz? İktidara sahiplerdi, değil mi?

RL: Bir an geriye gideyim. 1949'da devrim iktidara geldiği zaman Mao, Pekin'deki Tiananmen Meydanı'nda ünlü konuşmasını yaptı. Kalabalıklara, "Çin halkı ayağa kalktı" diye seslendi. Fakat anın ötesine bakıyordu ve "bunun yalnızca başlangıç, uzun bir oyunun sadece kısa açılışı" olduğunu söylüyordu.

Bu Mao'nun, devrimin duramayacağını şiirsel biçimde söylemesiydi. Ekonominin sosyalist dönüşümü, yeni siyasi kurumların yaratılması ve ortak çıkarlar için çalışmanın yeni değerlerinin şekillendirilmesi üzerine kurulu yeni bir aşama giriyordu. Devrim devam etmeliydi. Komünist devrimin amacı, toplumun ve dünyanın sınıflara bölünmesine son vermek ve yeni bir "dünya insanlık topluluğu" yaratmaktır. Marx, komünizmin özünü ortaya koymak için bu çok betimleyici ifadeyi kullanmıştı: "iki radikal kopuş"... geleneksel mülkiyet ilişkilerinden ve geleneksel fikirlerden kopuş. İşte bu nedenle, tanımladığım bu ilk dönemlerdeki değişiklikler, heyecan verici olduğu kadar, henüz "başlangıç"tı.

Fakat Çin Komünist Partisi içinde çok farklı bir vizyona sahip kuvvetli güçler vardı. Onlar Komünist Parti'ye temel olarak milliyetçi nedenlerden ötürü katılmıştı. Çin, yabancı güçler

tarafından aşağılanmıştı; 1911 devrimi ülkenin geriliğinin ve bağımlılığının üstesinden gelmeyi başaramamıştı. Onlar devrimi, Çin'i modern, endüstriyel bir güce çevirmenin bir aracı olarak görüyorlardı. Onlar Mao ile ters düşen bir fikirdeydi: siyasal-sosyal devrim 1949'da temel olarak bitmişti. Onların görüşüne göre şimdi görev, esas olarak ekonomik modernleşmeydi. Onlar, hızlı bir sanayileşme programını savunuyorlardı. Onların gözünde kalkınma, daha sonra kırsala damlayacaktı. Vizyonları onları belli bir yöne taşımıştı: kaynakları büyük ve modern fabrikalara ve ileri teknolojiye yoğunlaştırmak... büyük bir merkezi planlama aygıtı kurmak... uzman orduları yaratmak... insanları ücret ve prim teşvikleriyle motive etmek. Onlar Sovyet kalkınma modelini benimsiyorlardı.

Soru: Ve Mao aynı fikirde değildi?

RL: Evet. Mao, sanayiye inşa etme ihtiyacını görüyordu... Fakat tarımdaki köylülerin aleyhine olacak şekilde kaynakları kent bölgelerine yerleştirme temeli üzerine kurulu hızlı sanayileşme fikrine karşıydı. Teknolojinin, özellikle de Çin'in koşullarına uygun teknolojinin geliştirilmesini destekliyordu... Ancak teknoloji ve deneyimin, halkın ve onların yaratıcılığının üstüne konulması fikrine karşıydı. İnsanların geçimliklerinin geliştirilmesini destekliyordu... Fakat dar anlamda halkın yakın maddi ihtiyaçlarına yönelerek halkın motive edilmesine karşıydı.

Mao, Parti içindeki başka liderlerin bu yaklaşımını, eşitsizliklerin güçlenmesine ve genişlemesine yol açacak ve kitlelerin inisiyatifini çalacak bir inisiyatif olarak gördü. O, kitlelerin toplumun tam anlamıyla efendisi olmasını sağlayacak ve yeni seçkinlerin oluşmasını engelleyecek bir yaklaşım arıyordu.

Ekonomik kalkınmayı planlamanız gerekir, ancak Mao, daha radikal, dinamik ve katılımcı bir planlama sistemine duyulan ihtiyacı görüyordu. Öncelikle, eğer Çin emperyalist saldırı ve müdahaleye karşı koyacaksa, yapması gereken şey kalkınmayı saldırıya açık şehirlerde ve kıyı bölgelerinde yoğunlaştırmak değil, sanayiye adem-i merkezileştirmektir. Fakat ben daha derin bir noktadan bahsediyorum, halk kitlelerinin toplumu bilme ve dönüştürme sürecine daha derinden taşımaktan bahsediyorum.

Bu nedenle Komünist Parti içinde toplumun yönü konusunda iki kamp arasında böyle bir ayrılık vardı. Bu muhafazakâr güçler Komünist Parti içinde de, toplum içinde de güç ve etki sahibiydi. 1949-76 döneminde, toplumun yönü konusunda, komünizme doğru ilerleme veya kapitalizme dönme konusunda Parti'nin en üst mercilerinde yoğun bir mücadele yürütülüyordu.

İlave bir boyut da var. Bob Avakian'ın ortaya koyduğu gibi, 1950'lerin ortasında Mao ve devrimci güçler, iki mirasa karşı mücadele yürütüyordu. İlk ve en önemli olarak, tarihsel

olarak Çin üzerinde tahakküm kurmuş ve o sırada da Çin'i kuşatıp basınç yapan kapitalizmin ve Batı emperyalizminin devam eden tehditlerine ve etkisine karşı mücadele ediyorlardı. İkinci olarak Mao, dejenere olup devlet kapitalizmine dönüşmeden önce de belirgin sorunları olan Sovyet kalkınma modelinin siyasi ve ideolojik mirasına ve etkisine karşı mücadele ediyordu. Devlet kapitalizmi derken, fabrikaların, madenlerin, ulaşımın - kısacası, üretim araçlarının - devlet mülkiyetinde olduğu, ancak devrimi desteklemek ve toplumsal ihtiyacı karşılamaktan ziyade, kapitalist "kâr yönetir" ilkelerine göre yönetildiği bir sistemden bahsediyorum.

Soru: Bundan biraz bahsettiğimizi biliyorum, fakat bu neden bir sosyalist kalkınma modeli değildir?

RL: Sovyet yaklaşımının veya modelinin sorunlarından biri, toplumun ana üretim kaynaklarında devlet mülkiyetine ulaşıldıktan sonra temel görevin üretici güçleri geliştirmek, elden geleni yaparak fiilen ekonomiyi inşa etmek olduğu yönündeki görüşü. Fakat Mao meseleye farklı bakıyordu. Bu görüşün, kitleleri maddi koşulları değiştirmeye ve kendilerini değiştirmeye, toplumun bütün sosyal ve ideolojik ilişkilerini değiştirmeye taşımayacağını savunuyordu. Aksine, bu komünizme giden "kendi yolunuzu üretin" modeli gerçekte, kitlelerin üzerinde bir konuma yerleşmeye başlayacak olan yeni bir ayrıcalıklı tabakanın ortaya çıkmasına yol açacaktı.

Mao o dönemde buna dair tam bir kuramsallaştırmaya gitmemişti. Ve sonraki yıllarda, Kültür Devrimi ile doruğa ulaşacak büyük mücadeleler olacaktı. Her ne kadar Mao, sosyalist toplumun niteliği ve komünizmin amacına ulaşma konusunda çığır açıcı bir anlayış ve komünizmin ne olduğuna dair yeni bir anlayış geliştirse de, bu mücadeleler çetin geçiyordu. Fakat 1950'lerin başlarındaki bu dönemde Mao şimdiden, benim "Sovyet modeli" olarak adlandırdığım şeyde gerçek sorunlar görüyordu.

İşte Çin'deki devrimci önderliğin karşı karşıya olduğu durum buydu. Çin Batı emperyalizminin, özellikle Çin'in baskılarına karşı ayakta durabilir miydi? Sovyetler Birliği'nin kanadı ve kontrolü altına girme baskılarına direnebilir miydi? Yahut başka bir yoldan, özgürleştirici bir yoldan gidebilir miydi?

Büyük İleri Atılım

1958 Büyük İleri Atılım'ı, bu başka yolu şekillendirmeye başladı. Kırsalda değişim yönünde muazzam bir potansiyel ve coşku vardı. Ve devrimci önderlik, bunu kuvvetli bir dönüşüm gücüne çevirebilirdi.

Soru: Büyük İleri Atılım hakkında çok fazla kafa karışıklığı ve yanlış bilgi var. Bu neyle ilgiliydi? Ayrıca Büyük İleri Atılım'a yönelik saldırılardan da söz etmenizi isterim.

RL: Kırsaldaki Büyük İleri Atılım'ın merkezinde, komünler vardı. Komünler köylüleri, ekonomik faaliyet, siyasi ve sosyal faaliyet, milis ve yönetim bakımından birleşecek şekilde bir araya getirdi. Bu yeni bir şeydi. Bunlar kitlelerin, özellikle de eski ezilen ve sömürülen kitlelerin Parti önderliği altında iktidarı ifa ettiği iktidar birimleriydi. Özellikle kırsalda, toplumun üretici tabanını değiştiriyorlardı. Ve bunu yaparken, bunun parçası olarak halk arasındaki ilişkileri değiştiriyorlardı.

Komünler, bir süreç içerisinde şekillendi. Köylüler, büyük toprak reformu hareketinin içinde yer almışlardı, eski toprak ağalarına karşı ayağa kalkmış ve toprak, aletler ve hayvanlar edinmişlerdi. Fakat işler orada durmadı. Devrimci önderlik halkı, karşılıklı yardım ekipleri oluşturmaya, her birinin çiftçilik faaliyetlerine yardım etmeye ve aletlerini paylaşmaya teşvik etti... Daha sonra köylülerin bir araya geldiği ve bireysel olarak mülkiyetine sahip oldukları toprakları, hayvanları ve büyük aletleri kolektif olarak kullandıkları kooperatifler oluşturuldu... Daha sonra daha büyük kooperatifler oluşturuldu.

İnsanlar birlikte, yeni biçimlerde çalışıyor ve birlikte çalışmanın ve kaynakları paylaşmanın faydalarını görüyorlardı. Artan sayıda köylü arazi tapularını yakmaya başladı, çünkü çalışıyor ve bu yeni düzenlemelerden güvenlik sağlıyorlardı. Bir kırsal alanda köylü kooperatifleri, kuru arazileri sulamak için dağlardan su getirme yönünde dev bir projeye başlamak için diğerlerine katıldı. Mao bunu değerlendirdi ve bu, komünler için bir model haline geldi.

Soru: O halde komünler ne yapıyordu?

RL: Halk birlikte mobilize olabiliyor ve her tür enerji ve yaratıcılığı açığa çıkarabiliyordu. Arazileri ıslah etmek, ağaçlar dikmek, yollar inşa etmek için çalışıyorlardı. Sulama projeleri ve doğal afetlere karşı korumak üzere çeşitli su baskını önleme projeleri inşa ettiler. Gıda üretiminin ihtiyaçlarını karşılamak için daha rasyonel yollardan traktör ve makine kullanmak mümkün hale geldi, zira toprağın mülkiyeti kolektifti. Kırsalda küçük çaplı endüstriler de - gübreleme, çimento fabrikaları ve küçük hidroelektrik tesisleri - kuruldu. Köylüler teknolojiye hakim olmaya başladı, bilimsel bilgi yayıldı ve yerel düzeylerde yepyeni bir şekilde sorunları çözmek ve yenilikler yapmak mümkün hale geldi.

Kentle kır arasındaki ve köylülerle işçiler arasındaki farklar bu ve başka yollardan ele alınıyor ve dönüştürülüyordu. Bu çok önemliydi, çünkü şehir ve kır alanları arasındaki eşitsiz gelişim, bir toplumsal ve sınıfsal ayrıcalık ve tahakküm kaynağıdır. Tarihsel olarak kapitalist

gelişme ve sanayileşme, şehirlerin kırsal kaynaklarını kendine çekmesini içermiş, kırsal alanlardaki çiftçiler sattıkları tarımsal ürünler için düşük ücretler almış ve satın aldıkları üretilmiş mamuller için çok daha fazlasını ödemişlerdir. Bu türden eşitsiz kent-kır ilişkileri, kırsalın yoksullaşmasına katkıda bulunur ve Üçüncü Dünya'daki pek çok çiftçi-köylüyü kırsal alanları terk ederek şehirlerin gecekondu mahallelerine göç etmeye zorlar.

Büyük İleri Atılım'ın önemli bir özelliği, kadınların ezilmesine nasıl meydan okuduğuydu. Kadınlar artık aile bazlı üretimin boğucu darlığı tarafından kısıtlanmıyor ve bunun içine hapsolmuyorlardı. İnsanlar evden dışarı çıktılar. Büyük İleri Atılım, komünal mutfaklar ve yemek odaları, kreşler ve ev onarımları yarattı. Kadınlar, yeni bir toplum yaratma savaşının girdabının içine girdiler. Eski alışkanlıklar ve değerler sorgulanıyordu. İnsanlar boş inançlara, kaderciliğe ve hala var olan, görücü usulü evlilik gibi feodal adetlere karşı mücadele ediyorlardı.

Komünler ayrıca ilk ve orta okul ağları ile, tıbbi klinikler oluşturdu.

Bu, Çin'in emperyalist saldırıya direnmesini ve dünya devrimini desteklemesini sağlayacak teknik ve endüstriyel becerilerle, özgüven ve dengeli kalkınmayı geliştirmenin bir yoluydu. Komünler, devrimin o zaman kadar başardıkları bakımından bile kitlelerin toplumun bütün alanlarına doğrudan katılımında bir atılımı ifade ediyordu.

Makul ve rasyonel bir kalkınma yolu

Soru: Fakat Büyük İleri Atılım'la ilgili herhangi bir anti-komünist kitabı veya makaleyi okursanız, hepsinin bu süreci "akıl dışı ve irrasyonel" olarak tanımladığını görürsünüz.

RL: Size akıl dışı ve irrasyonel olanın ne olduğunu anlatayım. Yerel ekosistemlere zarar veren ve köylüleri kırdan şehirlere, gecekondu mahallelerine sürükleyen petrol bazlı gübre makinelerini devasa düzeyde üretmek ve ihraç etmek için tek mahsullü uzmanlaşmaya dayanan şirket merkezli tarım işletmeciliği... İşte akıl dışı olan budur. Önceden gıda ekimi için kullanılan araziler etanol gibi yakıt ürünleri yetiştirme amaçlı arazilere çevirmek, insanlar aç kalırken ihracat için egzotik çiçekler ürettiğiniz ihracat yönelimli bir tarımın geliştirilmesi... İşte akıl dışı budur. Ülkeleri önceden tahmin edilemeyen dünya fiyatlarına tabi olan temel gıdalar için artan ölçüde dünya pazarına bağımlı hale getirmek... İşte irrasyonelliğin ve akıl dışılığın zirvesi budur.

1995-2011 yılları arasında 250 bin Hindistanlı yoksul çiftçinin Monsanto gibi tarım işletmeciliği ağlarının esareti altına girdikleri ve bu firmaların tekellerine aldıkları tohum ve gübrelere para ödeyebilmek için borçlanmaları nedeniyle intihar etmeleri, tarım ve bilimsel bilgi üzerinde emperyalist tahakküm ve kâr üzerine kurulu olan akıl dışı ve irrasyonel bir ekonomik örgütlenme biçiminin trajik sonucudur.

1996 yılında Manila'daydım ve insanlar beni, Dumanlı Tepe diye adlandırılan yere götürdü. Burası, insanların kullanıp veya satıp hayatta kalmak için ne bulabiliyorlarsa topladıkları, devasa bir döküm yeridir. Burada ateş dumanları ve zehirli dumanları vardı (adı da buradan geliyor). Bu insanların çoğu, yer değiştirmek zorunda kalan köylülerdi. Ve bu, Filipinler'in, bana halkın yediği besinler arasında bulunmadığı söylenen kuşkonmaz gibi sözde "geleneksel olmayan tarımsal ihracatlar" yapmaya zorlandığı bir dönemde oluyordu. Geçmişte pirinç eken, ancak tapusu olmayan kadınlardan bazıları, mamul değişikliği yapma baskıları altında artık çiftçilik yapamaz hale gelmiş ve Manila'ya göç etmişlerdi; burada çalışabilecekleri tek alan da seks ticaretiydi. Bu çılgınlıktır. Her gün 18 bin çocuğun açlıktan ve önlenebilir hastalıklardan öldüğü bir dünyada yaşıyoruz. Akıl dışı olan budur.

Halkın temel ihtiyaçlarını karşılama ve sürdürülebilir bir tarım geliştirme açısından, bütün bu köleleştirici bölünmeleri kaldırma açısından, insanlığın çıkarına olanın açısından, Büyük İleri Atılım tamamen rasyoneldi. Mao'nun politikayı ekonomik kalkınmanın "emrine verme" diye adlandırdığı şeyin bir örneği idi ve halkın ihtiyaçlarına hizmet eden, toplumun devrimci dönüşümüne katkı yapan bir ekonomi yaratıyordu.

Büyük İleri Atılım ve daha sonra Çin Devrimi süresince Çin, insanlık tarihinde eş olmayan bir şey yapıyordu. İlk defa bir ekonomik kalkınma ve sanayileşme süreci, eş zamanlı olarak kaotik bir kentleşme süreci değildi.

Kıtlık hakkındaki gerçek

Soru: Fakat bir kıtlık vardı ve bunun Mao'nun kayıtsızlığından, kırsalda fanatik işler yapmaya, mümkün olduğunca köylü emeği elde etmeye çalışmasından ve halkın refahıyla ilgilenmemesinden kaynaklı olduğu varsayılır.

RL: Bunun hakkında konuşmak ve havayı çokça çarpıtmadan temizlemek istiyorum. İlk olarak, anlattığım gibi Büyük İleri Atılım kayıtsız değildi ve bu sürece tutarlı politika amaçları kılavuzluk ediyordu. Köylü kitlelerinin enerjisini ve coşkusunu harekete geçirmişti. 1959 sonlarında büyük bir gıda krizi başladı ve 1960 yılında daha da kötüleşti. Fakat bu Mao'nun politikalarından veya kayıtsızlığından kaynaklı değildi. Açlık krizi, benim tarif ettiğim şeylerin - komün sistemi, biçimlendirilen çeşitlendirilmiş ekonomik yol, yahut ıslah projeleri - hiçbirinin sonucu değildi. 1960-61 yıllarının kıtlık boyutuna ulaşan zorlukları, karmaşık nedenlere sahipti.

Öncelikle, 1959 yılında gıda üretiminde keskin bir azalma vardı. Çin, yüzyıl içindeki en büyük iklim felaketlerini yaşamıştı. Taşkınlar ve kuraklıklar, Çin'in tarımsal topraklarının

yardıdan fazlasını etkilemişti.

İkinci olarak uluslararası durum, Çin'deki gelişmeleri etkileyen bir hal aldı. Devrimci Çin ile Sovyetler Birliği arasında keskin bir ideolojik mücadele vardı. Daha önce söylediğim gibi, Sovyetler Birliği artık sosyalist değildi; 1950'lerin ortaları itibariyle yeni kapitalist güçler iktidara gelmişti. Sovyet liderliği uluslararası komünist hareketi, revizyonist bir çizgi etrafında konsolide ediyordu. Ben revizyonizm derken, kapitalizmin temel ilişkilerine değmeyen reformist politikaları meşrulaştırmak için Marksist terminolojinin içine saklanan kapitalist ve anti-devrimci bir görüşü kastediyorum. Mao, Sovyetler Birliği'nin sosyalist yolun dışına çıktığı ve dünya devriminin çıkarlarını ABD emperyalizmine sattığı analizinde bulunmuştu. Bunu ifşa etti.

Sovyetler, danışmanları ve teknisyenleri geri çekerek, yardımı keserek, bitmemiş sanayi tesislerinin planlarını yürüterek misilleme yaptı. Bu, Çin ekonomisinde alt üst olmalara yol açtı. Ekipman için beklenen parçalar yoktu ve başlangıçtaki ekonomik plan akamete uğradı. İlave olarak Sovyetler Çin'e, Kore Savaşı sırasında temin edilmiş askeri teçhizatlar için bir borç yükü bıraktı.

Bu nedenle önce iklim felaketi nedeniyle gıda üretiminde ani ve keskin bir azalma yaşandı, arkasından da Sovyetlerin gıda yardımlarını aniden geri çekmesi, ekonomide ilave zarar ve aksamalara yol açtı.

Üçüncü olarak, Maocuların yaptığı bazı politika hataları da vardı. Bir sorun, pek çok kırsal alanda önemli düzeyde köylü emek zamanının tarım dışı projeler için harcanmasıydı. Bu, gıda üretimini yaraladı. Bir başka sorun, komünlerin başlangıçta hayli büyük olması ve tarım üretimini, gelirin dağılımını ve diğer faaliyetleri, komün yapısı içinde oldukça yüksek ve merkezileşmiş bir düzeyde örgütleme ve yönetmeye çalışmasıydı. Daha fazla esnekliğe gerek vardı.

Dördüncü olarak, üst düzey devrimci önderlik, özellikle açlık durumu hızla kötüleşirken, yerel alanlarda gerçekte olanlar hakkında istenildiği kadar güvenilir bilgi alamıyordu. Bir yandan, Büyük İleri Atılım'ın deneyimi ve dev değişiklikleri kurulu planlama prosedürlerinin ve raporlama sistemlerinin bir bölümünü akamete uğratmıştı. Diğer yandan, merkezi liderliğin ihtiyaçları karşılama baskısı ile dönemin sevinçten havalara uçma ruhunun birleşmesi, yerel liderlerin çoğu zaman tahıl ve diğer çıktı rakamlarını abartması sonucunu getirdi. Bütün bunlar birleşerek, önceliğin ihtiyaç duyulan şeyin tam resmini çıkarmasını zorlaştırdı ve bu, hızlı yanıt verebilme becerisini etkiledi.

Gerçek bir kriz vardı. Fakat önderlik, bu krize yanıt verdi. Araştırmalar gerçekleştirildi ve ayarlamalar yapıldı. Devlete verilecek tahıl miktarı aşağı çekildi. İnsanların gıda üretimine

daha fazla zaman ayırabilmesi için, bazı tarım dışı projelerde kısıntıya gidildi. Daha fazla esneklik yaratmak için komünlerin ölçeği küçültüldü. Ülke çapında tahıl karneye bağlandı ve sıkıntılı bölgelere acil tahıl tedarikleri yapıldı. Şehirlere yardım etmek ve komünlerin daha fazla tahılı elde tutmasını sağlamak için tahıl ithalatı yapıldı - her ne kadar bazı Batılı emperyalistlerin getirdiği ticaret ambargosu devrimci Çin için ilave engeller yaratmış olsa da.

Ve gerçekten de komün yapısı, kooperatif kurumları ve değerleri, halkın sorunlarla baş etmek için bir araya gelmesini mümkün kıldı. Kıtık, tanımladığım nedenlere sahipti. Ona, halkın ihtiyaçlarına ve devrimin daha fazla ilerletilmesine dayanan bir şekilde yanıt verildi. Bir karşılaştırma yapmak gerekirse İkinci Dünya Savaşı sırasında Hindistan'da 1,5 ila 3 milyon insanın ölümüne neden olan bir kıtlık yaşanmıştı. Bunun nedeni İngiliz hükümetinin savaş sırasında uyguladığı tedarik ve fiyat politikasıydı. Churchill bunu yapmıştı ve sebep olduğu acılardan haberdar olduktan çok sonra da bu politikada ısrar etti.

Afrika'da da emperyalist tahakkümün ve bu ekonomilerin tahrifatlarının, emperyalizm tarafından ateşlenen ve yararlanılan iç savaşların mirası olan korkunç kıtlıklar olmuştur - ve hâlâ da vardır. Bu örneklerde "destek" çoğu zaman sürdürülebilir, yeterli köylü tarımının daha da fazla altının oyulması olmaktadır. Bir örnekler dizisinde kıtlık, kapitalizmin-emperyalizmin ilişkileri nedeniyle ortaya çıkmakta ve şiddetlenmektedir. Çin devrimi örneğinde ise bütün bunlar, uzun süre Çin'in başına bela olan gıda sorununa çözüm bulma bağlamında gerçekleşmektedir.

Soru: Peki ya ölümlerin gerçek kapsamı? 30, 40, 50 milyon insanın öldüğünü söyleyen çalışmalar var.

RL: Bakın, Büyük İleri Atılım sırasında ölümleri şişiren gerçek bir ev içi üretim sanayii var. Ve bu, güvenilmez sayım verilerine ve her türden istatistik manipülasyona dayanıyor. Pek çok ölüm tahmininin temelinde, beklenen normal nüfus artışı ile, gerçek nüfusun ne kadar olduğu arasındaki fark yatıyor. Yöntemler çok şüpheli. Örneğin, gıda krizi sırasındaki zorluklar nedeniyle doğum oranları düşmekte, fakat doğmamış olanlardan bazıları "aşırı ölüm" rakamlarına eklenmektedir.

Ölüm rakamlarını şişirme yönündeki bütün girişimler, Büyük İleri Atılım'a ve Maoist devrime saldırmaya hizmet etmektedir. Ve Batılı araştırmacılar tarafından ölümler için kullanılan nüfus sayımı rakamlarının ilk olarak Deng Xiaoping tarafından yayınlandığını bilmek gerekir. Deng, Mao'ya karşı çıkmış ve 1976 karşı-devrimci darbesine öncülük etmişti. 1980'lerin başlarında ise kolektif çiftçiliği dağıtmaya çalışıyordu ve ölüm sayıları, daha yüksek ölüm sayıları, süregiden kolektif çiftçiliğin resmi olarak itibarsızlaştırılmasının

parçasıydı.

Çoğu zaman anti-komünist Batılı araştırmacıların kullandığı metodolojiye göre eğer birileri ölmüşse bu Mao'nun işidir, ve onlar sadece ölmemiş, Mao tarafından "öldürülmüş"tür,... ve Mao, merhametsiz bir zalim olduğu için halkı "öldürmüştür".

Bu metodolojiyi eleştiren materyaller sunduğumuz <http://thisiscommunism.org> sitesine bakılmalıdır. Mesele şudur: 1970 itibariyle Çin, ilk defa, tarihi gıda sorununu çözebilmişti. Yani Çin yüzyıllar boyunca harap edici kuraklık ve yokluk döngüsü içinde acı çekmişti. Fakat şimdi temel besin ihtiyaçlarını ve gıda güvenliğini sağlama imkanı vardı, dünya kapitalizmine hizmet etmeyen, sürdürülebilir, ihtiyaç bazlı bir tarıma sahip olma imkanı vardı.

Bütün bunlar Büyük İleri Atılım'la ve komünlerin oluşumuyla ilgiliydi. Bütün bunlar halkın sulama ve taşkın önleme işlerinde çalışmak, araziyi ıslah etmek ve geliştirmek, yeni yarımsal tekniklere hakim olmak ve kırsalda küçük sanayiler kurmak için kolektif olarak seferber edilmesiyle ilgiliydi. Bütün bunlar sosyalist devrimin savunduğu, ortak çıkar için çalışma ruhuyla ilgiliydi.

Kültür Devrimi: İnsanlığın kurtuluşunda bugüne kadarki en büyük ilerleme

Soru: 1966-1976 yılları arasında gerçekleşen Kültür Devrimi'ne geçelim. Bu, Çin Devrimi'nin bir sonraki çok önemli aşaması.

RL: Kültür Devrimi, komünist devrimin ilk aşamasının zirve noktasıydı. Komünist devrimin ilk aşamasının üçüncü "dönüm noktası"ydı... İlk iki dönüm noktası olarak Paris Komünü ve Bolşevik devriminden söz ediyorum.

1976 yılında nihai olarak Kültür Devrimi yenilmiş olduğundan, Çin bugün sosyalist bir ülke değildir. Fakat Çin Devrimi bugün hâlâ ilham vermektedir ve çıkarılabilecek dersler bakımından inanılmaz zengindir. Adil ve kurtuluşçu bir toplum ve dünya isteyen herkes, Kültür Devrimi hakkında bir şeyler öğrenmeli ve Kültür Devrimi'nden bir şeyler öğrenmelidir.

Soru: Fakat Raymond, Kültür Devrimi'yle ilgili büyük yergiler var. Buna ilk olarak nerede başlıyorsunuz ve insanların meseleleri bilimsel bir ışıkla görmesine nasıl yardımcı oluyorsunuz?

RL: Evet, burjuvazi hiçbir zaman Kültür Devrimi'ne yönelik saldırılarından vazgeçmedi. Ve hakikat için gerçek bir mücadele yürütmemiz gerekiyor çünkü bütün bu mesele insan olanakları ile ilgilidir. Kültür Devrimi neyle ilgiliydi? Toplumdaki ve dünyadaki hangi

sorunların karşısında yer alıyordu? Gerçek amaçları neydi? Baskın faaliyet ve mücadele biçimleri nelerdi? Gerçekte neyi başardı? Onun üzerinden toplum ve halk nasıl değişti?

Bu soruları ciddi bir sorgulama ve araştırma için sormak bile bizi farklı bir tartışma alanına götürür. Ve bu soruların peşinden bilimsel bir temelle koşarak ve bu soruları bu şekilde yanıtlayarak, Kültür Devrimi hakkındaki hakikate ulaşırız.

Şimdi, herhangi bir tarihsel dönemi veya kişiliği değerlendirirken, her zaman dengeleyici veya ikincil eğilimler, anormallikler olacaktır. Fakat yanıtlanması gereken ilk ve temel soru şudur: ele alınan toplumun, toplumsal hareketin, yahut tarihsel kişiliğin temeli nedir? Meseleleri temel olarak karakterize eden nedir?

Kültür Devrimi, modern tarihte ve insanlık tarihinde, on milyonlarca, yüz milyonlarca insanın bilinçli müdahalesi, bilinçli aktivizmi temelinde toplumu devrimcileştirme ve her tür sömürü ve baskıdan özgür bir şekilde yeniden yapılandırma yolunda en kapsamlı adımdı. Bu yapılırken milyonlarca ve milyonlarca insan dünyaya bakışlarını - yani temel değerlerini, gerçeğe yaklaşımlarını - devrimcileştirdiler ve toplumun değerler sistemi, yahut ruhu dönüştü.

Devrimin geriye dönmesi tehlikesi

Soru: Şu halde Kültür Devrimi'nin özü neydi? Fraksiyonlar, mücadeleler, eleştiriler ve insanların ihbar edilmesine dair pek çok şey duyuyoruz.

RL: Bunun özüne ulaşmak için, geriye gitmemiz gerekiyor. Biliyorsunuz, Mao devrimin geriye dönmesi sorununa bir çözüm bulmaya çalışagelmişti. Tehlikeler işgalden veya saldırıdan değil, geriye dönme ihtimalinden, yani sosyalist toplumun kendisinden geliyordu. Bu, komünist partinin, burjuva kontrol ve tahakkümünü ifa eden yeni bir sömürücü sınıfın aracına dönüşmesi tehlikesiydi.

Biliyorsunuz, yeni bir elitin devlet iktidar organlarının kontrolünü ele geçirmesi ve daha sonra bu organları, sömürü ve baskı ilişkilerini yeniden kurmaya uyarlanması, bu esnada devletin ismen sosyalist kalması ve sosyalizmin bazı görünüşteki özelliklerinin korunması ihtimal dahilindeydi. Bu, 1964-66'da Çin'de soyut bir sorun değildi.

Az önce Büyük İleri Atılım'dan söz ediyorduk. Batılı ve Sovyet kalkınma modellerinden radikal bir kopuştu bu. Parti içindeki burjuva-teknokratik güçlere indirilmiş bir darbeydi. Fakat 1960-61 gıda krizi nedeniyle ve Sovyet yardımının ve teknik desteğinin aniden çekilmesinin sebep olduğu endüstriyel altüst oluşlar nedeniyle bazı ekonomik ve örgütsel ayarlamalar yapmak gerekiyordu. Fakat bu, Komünist Parti içinde kendilerini ekonomiyi

ihtiyaç duyduğu hale getirebilecek “ekonomik realistler” olarak tanımlayan muhafazakâr güçlerin önünü açtı. Ve bu güçler intikamla Büyük İleri Atılım’ın ruhunun ve politikalarının altını oymaya çalıştı.

Bu güçler, Komünist Parti içinde devasa bir örgütsel güce sahipti. 1964-65 itibariyle saha kazanıyorlardı. Tutarlı bir programları vardı. Yatırım önceliklerine karar vermek için kâr önlemlerini kullanmak istiyorlardı. Profesyonel elitleri ve “komünist elitleri” dışarı atmak için Sovyet modeline göre hazırlanmış bir eğitim sistemi istiyorlardı. Kültürel alanda fazla güçlülerdi - hayli popüler bir sanat biçimi olan opera, eski feodal temaların ve karakterlerin hakimiyeti altındaydı. İşçilere ve köylülere politikayı unutmalarını söylediler - “bunu Parti’ye bırakın ve siz durmadan çalışın, biz sizin sosyal refahınızla ilgileneceğiz” dediler.

Daha önce izah ettiğim gibi, Parti ve devletin en üst düzeylerinde yer alan bu muhafazakar güçler için temel mesele Çin’i modern, güçlü, sanayileşmiş bir ülkeye çevirmektir. Onlar sosyalizmi böyle tanımlıyordu; onlar bu amaç ve programı savundular ve yapabildikleri yerlerde buna hizmet eden politikalar benimsediler.

Uluslararası düzeyde, Sovyet revizyonistleriyle olan mücadele yoğunlaşıyordu. Mao, dünya çapında gerçek devrimi Sovyetler Birliği revizyonizminden ayırma mücadelesine öncülük ediyordu - Sovyetler de Çin’i tecrit etmeye çalışıyordu. Bu esnada ABD emperyalizmi hızla Vietnam’da ve Kuzey Vietnam’ın Çin’le olan sınırlarında savaşı tırmandırıyordu. Bu revizyonist-muhafazakar güçlerden bazıları, Sovyetler Birliği’yle olan ideolojik mücadeleyi soğutmayı savunuyorlardı ve Çin için, o dönemde var olan haliyle Sovyet modelini benimsemiş konumundaydılar.

Hatırlayın, Mao’nun Sovyet deneyimini nasıl derinden incelediğinden bahsettik. O, Stalin’in 1930’lardaki tasfiyelerinin Sovyetler Birliği’nde karşı-devrimi önleme sorununu çözmemesini analiz etmişti. Öncelikle, işçi ve köylü yığınları büyük ölçüde pasif bırakılmıştı. Onların, toplumu komünizme doğru ilerletecek program ve planlarla, kapitalizme geri döndürecek programlar ve planlar arasında ayırım yapabilmelerini sağlayacak bilinçli bir anlayış geliştirmemişlerdi. Mao, komünist devrimin dünya-tarihsel sorunuyla ilgileniyordu. Karşı-devrimi, komünist bir dünyaya ulaşma hedefiyle uyumlu olarak nasıl engellersiniz? Karşı-devrimi, kitleleri kendilerini değiştirmede ve toplumu değiştirmede belirleyici, bilinçli bir rol oynayabilecek hale getirerek nasıl engellersiniz? Nasıl partiyi devrimci yolda tutup, nüfuzlu olanların “yerleşip” yeni bir sömürücü sınıf haline gelmesini engellersiniz?

İşte karşı karşıya olunan şey buydu. Ve 1960’ların başlarında Çin toplumunda olanlar bakımından çok keskin bir şekilde kendini ortaya koyuyordu, çünkü kapitalist yolcular iktidara el koymaya hazırdı. Toplumdaki daha geniş durum da onların lehine gidiyordu

denilebilir.

Kültür Devrimi'ni başlatmak üzere gençliğin önünün açılması

Soru: Bununla neyi kastediyorsunuz? Mao halen meselelere öncülük etmiyor muydu?

RL: Bakın, revizyonist güçlerin çok fazla yetki ve nüfuza sahip olmasıyla Parti hayli kireçlenmişti... bu büyük bir sorundu. Fakat başka bir büyük sorun daha vardı. Halk da rutini kabul ediyordu. Önceki 17 yıl boyunca halkın maddi ve sosyal refahında büyük iyileşmeler olmuştu. Bu, özellikle eski toplumda büyük acı çeken insanlarda belli bir çekim yaratmıştı, bu tartışılmaz. Aynı zamanda bütün bunların Parti önderliği altında gerçekleştirilmesi nedeniyle pek çok köylüye ve işçiye göre liderleri, eğer kendilerine "komünist" diyorlarsa, iyi olmalı, komünist olmalıydılar. Statükoyla devam etmek için bu iradeyi nasıl delersiniz?

Mao'nun karşı karşıya olduğu durum, ihtiyaç buydu. Ve Kültür Devrimi, atılımı ifade ediyordu. Kitleyi, milyonları içine alacak ve onları aşağıdan seferber edecek bir devrim olmalıydı. Parti'nin devrimci çekirdeğinin öncülük ettiği kitlesel siyasi ve ideolojik mücadele üzerinden kitleler, doğruyu ve yanlış, devrimi ve revizyonizmi anlamaya başladılar. Komünist Parti içindeki burjuva güç merkezlerin siyasi yönden aşağı etmedeki belirleyici rol bu temeldedir. Kültür Devrimi, bütün toplumun ve halkın düşüncesinin devrimcileştirilmesine dairdi. Mao, Kültür Devrimi'ni başlatmaya karar verirken, inanılmaz bir risk alıyordu. Uluslararası durumdan, ABD emperyalistlerinin Vietnam'da yaptıklarından ve Sovyetlerin manevralarından söz ettim.

O halde nasıl olup da meseleleri sarsabilir ve bu türden çok önemli bir mücadeleyi başlatabilirdiniz? Mao, dinamizm ve isyan kaynağı arıyordu. Toplumun neresindeydi bu? Mao gençliğe baktı. Onlar, daha yaşlı olan pek çok insan gibi, meseleleri pek de geçmişte nasıl olduğuyla karşılaştırmıyordu... Onlar meselelerin nasıl olabileceğine bakıyordu.

Mao, gençliği katalizörler olarak görüyordu. Gençliğin sorgulayıcı ve isyancı ruhunu serbest bırakmak istiyordu.

O dönemde Kızıl Muhafızlar vardı. Bunlar, devrimci yüksek okul ve üniversite öğrencileri ile öteki gençlerin devrimci örgütleriydi. Protestolar ve gösteriler düzenlediler. Üniversite yöneticilerine derebeyi gibi hareket etmeme çağrılarını yaptılar. Pek çok Parti liderine karşı eleştiriler ortaya koydular. Bu, Kültür Devrimi'nin başlangıcıydı. Kızıl Muhafızlar, Mao'nun ortaya koyduğu "gericilere karşı isyan etmek haklıdır" mesajını yaydılar.

Okullar bir yıllığına kapandı ve hükümet gençlerin eğitimlerini serbest sürdürmelerine izin

verdi. Gençler farklı bölgelere yayıldılar, uzaklardaki bölgelere bile ulaştılar ve kendilerine, tepeden bakmaları öğretilmiş olan köylüler gibi insanlarla buluştular. İnsanları, başlarını kaldırıp şu soruyu sormaya teşvik ettiler: “Burada hangi amaçlara hizmet eden hangi politikalar yürütülüyor? Devrim nerede?”

Sosyalizmin çelişkili doğası

Soru: Raymond, kapitalist yolcular gibi ifadeler kullandınız, belki bunun ne olduğunu izah etmeniz gerekir.

RL: Mao, devrimin geriye dönmesi sorunun köklerinin, sosyalist toplumun kendisinin çelişkili doğasında olduğunu keşfetti. Bir yandan sosyalizm büyük bir atılımdır, burjuvazinin sömürsünün ve sınıf egemenliğinin ötesine geçen bir adımdır. Sosyalizm, kitlelerin çıkarına olacak şekilde temel ekonomik ve sosyal değişimler gerçekleştirmeyi mümkün hale getirir ve kitlelerin toplumu dönüştürmesini sağlar.

Diğer yandan sosyalizm, bir geçiş toplumdur. Sınıf ayrımları, sömürsü ve eşitsizlikleriyle kapitalizmden, sınıfsız bir dünya olan komünizme geçiştir. Sosyalizm, eski toplumun ekonomik, sosyal ve ideolojik izlerini taşır. Hâlâ sanayi ve tarım arasında, şehir ve köy arasında ve bölgeler arasında gelişmişlik farkı vardır. Zihinsel ve bedensel emek arasındaki kadın ve erkek arasındaki ayrım devam eder. Hâlâ ödemelerde fark vardır ve para ve fiyat hala kullanımdadır. Kapitalist toplumdan “devralınanlar”, kapitalizmin tohumlarını taşır. Sosyalizmde ürün değişimi için, ekonomik planlamaya destek olmak ve etkinliğin değerlendirilmesine yardımcı olmak için kullanılan para ve fiyatları ele alın. Paranın ve fiyatların varlığı, karar alımlarını kapitalist yönde, en çok parayı getiren şeyin üretilmesine doğru da yönlendirebilir.

Eski toplumu güçlü tutan baskıcı kurumlar ve fikirler de vardır. Sadece patriarkadan, ırkçılıktan ve ulusal şovenizmden bahsetmiyorum. Bunlar kapitalizmin devrilmesiyle maddi temelleri ortadan kaldırıldıktan sonra “otomatik olarak” yok olmaz. Kendi çaplarında gitmeleri gerekir. Binlerce yıllık sömürücü sınıf fikirleri ve düşünme biçimlerinin de alışkanlık gücü vardır. Komünizme ulaşmak, bu ekonomik ve sosyal eşitsizliklerin, bu meta ilişkilerinin, bu baskıcı toplumsal kurumların ve fikirlerin üstesinden gelinmesini gerektirir. Bu, bir gecede olmayacaktır. Marx gerçekten de bu geçişin görece kısa olacağını düşünüyordu, fakat bunun yanlış olduğu kanıtlandı. Uzun süreli ve karmaşık bir devrimci mücadele ve dönüşüm sürecini - dünya çapında - gerektirecektir.

Bu yüzden herhangi bir verili zamanda, sosyalist toplumun tarif ettiğim bu doğum lekelerinin nasıl dönüştürüleceği ve sınırlanacağı - hatta bunun yapılabileceği -

konusunda bir mücadele olacaktır. Mao, bunun sosyalist yol ile kapitalist yol arasında, komünizmi ilerletmeye devam edecek politikalar ve çizgiler ile, toplumu başka bir yöne götürecektir, kapitalizme geri döndürecek politikalar ve çizgiler arasında bir mücadele olduğunu söylüyordu.

Mao, sosyalist toplumda var olmaya devam eden sosyal eşitsizliklerin ve farkların, para, fiyatlar ve sözleşmelerin sosyalist ekonomide önemli bir rol oynamaya devam etmesinin, içinde, sosyalist toplumda yeni ayrıcalıklı güçlerin ve yeni bir burjuvazinin yeşermesine izin verecek toprağın parçası olduğu analizini yapmıştı.

Bu analizi daha da ilerletti. Sosyalizm altında yeni bir burjuva sınıfın çekirdeğinin, komünist partinin ve sosyalist devletin üst kademelerinde yer aldığını gösterdi. Bunlar kapitalist yolculardır. Onlar bu açıklıkları genişleten ve sömürücü sınıflı toplumdan devralınmış yöntem ve araçlara dayanan politikalar için mücadele ederler ve üretimin nasıl yapılacağını etkileme gücüne sahip oldukları için, yeni bir burjuvazinin yoğunlaşma noktası, sosyalist toplum içindeki sağ kanat ve bizzat parti içindeki sağ kanat haline gelirler. Onlar iktidarı ele geçirmeye çalışıyorlardı ve işte bu nedenle Mao 1966 yılında Kültür Devrimi'ni başlattı.

Biliyorsunuz, anti-komünist anlatıya göre Mao, kendi çıkarı için sürekli düşmanlar icat eden paranoyak bir despottur. Hayır, Kültür Devrimi, insanlığın dörtte birini içeren bir devrimin yazgısına dairdir. Yeni, özgürleştirici bir dünya için, Çin'i kapitalizme geri götürmek isteyen kapitalist yolculara karşı yürütülen mücadelenin sürdürülmesi hakkında muazzam bir mücadeleydi.

“Bu gerçek bir devrimdi”

Soru: Bize Kültür Devrimi'nin hissiyatı ve akışından biraz daha bahsedebilir misiniz?

RL: Bu gerçek bir devrimdi. İcatlar ve yeniliklerle doluydu. Ortaya çıkışında on milyonlarca insana esin verdi, ancak on milyonlarca insanı da rahatsız etti. Çok sert hale geldi: sokak gösterileri, protestolar, grevler gerçekleşti. Her yerde “büyük karakterlerin afişleri” denilen şeyler asılıydı ve insanlar üzerlerine politikalar ve liderler hakkında yorumlarını ve eleştirilerini yazıyorlardı. Bunlardan bazıları çok sofistike, bazıları çok basitti. Kamu binaları, toplantılara ve tartışmalara açıldı. Adeta küçük gazete taşkını yaşanıyor. Sadece Pekin'de bile 900'den fazla gazete vardı. Kağıt, mürekkep, fırça, afiş, baskı makineleri, toplantı salonları, hoparlörler ve ses sistemleri de dahil olmak üzere bu tür faaliyetler için materyaller ve binalar bedavaya sunuldu.

Kültür Devrimi işçiler arasında kök salarken, yeni bir şekil aldı. Ülke çapında kırk milyon

işçi, muhafazakârlığın yuvası olan belediye ve şehir yönetimlerinden iktidarı almak için karmaşık kitle mücadelelerine ve ayaklanmalara katıldı. Bunlar bazen iş durdurma eylemleri, bazen işi durdurumama eylemleri, bazen kitle gösterileri, bazen gece yarısına kadar süren kitle tartışmaları biçimini alır, bunlara çoğu zaman öğrenciler ve Kızıl Muhafızlar da katılırdı. Afişler her yerdeydi ve etrafında toplanan kalabalıklar bunları dikkatle okur ve tartışırdı... Söylediğim gibi, çok sert, çok devrimci bir süreçti bu.

Çok yoğun hale geldi. Şanghay'da 1966 sonbaharında, fabrikalarda yaklaşık 700 örgüt vardı. Devrimci güçler seferber oluyordu. Kapitalist yolcular da karşılık veriyordu. Onlar da kitle örgütleri kurmuş, devrimcileri itibarsızlaştırmaya çalışmış ve fiyatları düşürerek insanları satın almaya çalışmışlardı.

Sonunda devrimci işçiler, Maoist liderlikle birlikte, şehir nüfusunun geniş kesimlerini birleştirmeyi başardı. Ocak 1967'de ise şehri yöneten revizyonist kapitalist yolcuların kontrolünü kırdılar. Başlıca belediye binalarına el koydular, iletişim merkezlerinin kontrolünü ele aldılar ve şehirdeki temel ürünlerin dağıtımını örgütlemeğe başladılar. Bu, Şanghay "Ocak Fırtınası" idi.

Bundan sonrası olağanüstüydü: halk, şehrin nasıl yönetileceği, ne tür siyasi yapıların devrimin amaçlarına en fazla hizmet edeceği konularında kitle tartışmaları düzenlemeye başladılar. Şehir çapında siyasi yönetimin yeni kurumlarını deneyimlemeye başladılar. Tartışma vardı ve devrimin ilerletilmesinin ihtiyaçlarına hangi tür kurumların, hangi tür siyasi iktidar organlarının denk düştüğü hakkında sorular soruluyordu.

Büyük sorular ortaya koyuluyor ve Kültür Devrimi'nin en üst seviyedeki liderliği tarafından da değerlendiriliyordu. Örneğin, kitlelerin en büyük ve en anlamlı karar alma mekanizmalarını nasıl sağlarsınız? Aynı zamanda, karşı devrimi önleyecek kadar güçlü kurumları ve yapıları nasıl geliştirirsiniz? Nasıl bir taraftan geniş katılım ve tartışmayı sağlarken aynı zamanda devrimci öncülüğü korur ve iktidar kurumlarına devrimci yön verirsiniz?

Bunun nedeni sadece Şanghay gibi bir şehrin kendi başına bir şehir olarak ele alınması değil, devrimin daha geniş ihtiyaçlarını dikkate alan bir hükümet ve iktidar ifası sisteminin geliştirilmeye çalışılmasıydı - örneğin doktorların veya vasıflı teknik personelin ülkenin ihtiyaç olabilecek başka kısımlarına, hatta devrimi desteklemek üzere dünyanın başka bölgelerine gönderilmesi gibi.

Kültür Devrimi'nin ilk bir veya iki yılında böyle bir deneyimleme, tartışma ve değerlendirme süreci işliyordu. Sonrasında "devrimci komite" adı verilen yeni bir siyasi iktidar kurumu oluşturuldu. Bu kurum büyük kitle katılımıyla, Parti tarafından oynanan özel bir öncülük pozisyonunu birleştirdi. Bu dersler uygulanıyor ve fabrikalar, hastaneler, okullar gibi

toplumun temel seviyelerinde değişiklikler meydana geliyordu.

Mao, adetleri, alışkanlıkları ve düşünme biçimlerini değiştirmeyen bir devrim olamayacağını söylüyordu. Ben Sovyetler Birliği'nden bahsederken, Mao'nun "İşbirliği değerleri oluşturulamamışsa fabrikaların, ambarların devlet mülkiyeti neye yarar?" sözünü aktarmıştım. Mao'nun vurguladığı, komünizmin içermesi gerektiğini söylediği şey buydu. Koşulları, düşünme biçimlerini ve değerleri değiştirmeniz gerekir, peki kim ve ne için? Dar öz çıkarlar için mi yoksa insanlığın iyileştirilmesi için mi? İnsanlar, Kültür Devrimi'nin büyük mücadelelerinin orta yerinde bu tür şeyleri tartışıyorlardı. Halk, toplumu ve dünyayı, insanlar arasındaki ilişkileri, kendi bakışlarını ve anlayışlarını, birbirine dolanmış bir süreç içinde dönüştürüyordu. Kültür Devrimi'nin başlarında Mao bu hayati önemde gözlemi yapmıştı. Kültür Devrimi'nin hedefi kapitalist yolcular iken, amacının dünya görüşünü değiştirmek, kitlelerin toplumu ve dünyayı, kendi dönüştürücü rollerini, ideoloji ve ahlak sorularını daha derinden ve bilimsel olarak anlamalarını sağlamak olduğunu söylüyordu.

Kitle tartışması, kitle seferberliği, kitle eleştirisi

Soru: Kültür Devrimi sırasındaki şiddet hakkında ne diyebilirsiniz?

RL: Zaman zaman şiddet patlak verdi, fakat bu Mao'nun çağrı yaptığı şey olmadığı gibi, Kültür Devrimi'nin temel özelliği de değildi. Temel mücadele biçimleri, kitle tartışması, kitlelerin politik seferberliği ve kitle eleştirisi idi. Mao'nun yönelimi, resmi olarak basılan ve yaygın bir şekilde dağıtılan belgelerde açıkça ortaya konulmuştu. Kültür Devrimi'ne rehberlik eden 16 Noktalı Kararlar'da, "Tartışmanın olduğu yerde bu, güç yoluyla değil, muhakeme yoluyla yapılmalıdır" diye belirtilmişti. Bu, gizli bir Parti belgesi değildi. Bütün topluma yayılmıştı. Toplumsal ölçekte, revizyonist otoriteye ve kapitalist yolculara karşı keskin bir ideolojik ve siyasi mücadele vardı. Ve söylediğim gibi kapitalist yolcular karşılık verdiler. Gençler arasında, işçiler arasında, aydınlar arasında örgütlendiler. Bu, iki yanlı bir mücadeleydi.

Gerçekleşen şiddete ilişkin olarak... Öncelikle, bu şiddetin Kültür Devrimi'nin - ki söylediğim gibi temel mücadele biçimi bu değildi - kendi sağlam konumlarını korumak ve Kültür Devrimi'ni itibarsızlaştırmak isteyen üst düzey kapitalist yolcular tarafından tahrik edildiği sırada meydana geldiğini anlamak önemlidir. Bu durumda aynı zamanda, kendi gayretleriyle toplumu burjuva etkilerden kurtarmaya çalışırken aşırılıklara giden, halka sert davranan Kızıl Muhafızlar vardı. Bazı insanlar Kültür Devrimi'ni, eski hesaplarını ve ihtilaflarını halletmek için kullanıyordu.

Kültür Devrimi'ni karmaşık hale getiren bir diğer şey, Parti içinde kendilerini Kültür

Devrimi'nin taraftarı, hatta "katı taraftarı" diye tanımlayan, fakat gerçekte farklı ve son kertede epey zıt bir "gündemin" peşinden koşan kliklerin, yahut örgütlü grupların bulunmasıydı. Mao ve devrimci önderler, kitlelere meseleleri birbirinden ayırt edecek, dersler ve mücadele biçimleri çıkaracak ve anlayış kazanımlarını sağlamlaştıracak şekilde öncülük etmek zorundaydı. Maoist devrimci önderlik, açıklamalar, talimatlar, gazete yazıları ve sahada müdahalelerle şiddet eylemlerini eleştirdi, kınadı ve bunlara karşı mücadele etti.

Mao'yla birlikte çalışan insanların ne dediğini ve ne yaptığını gerçekten incelerseniz, onların halkı en temel çıkarları ve en yüksek beklentileri etrafında birleştirmek için mücadele ettiğini, yüksek prensipler için mücadele ettiklerini ve halkın tutucu kavgalar tarafından ele geçirilmeye karşı direnmesine karşı yardım ettiklerini görürsünüz. Örneğin Pekin'de bir üniversitede meşhur bir olay olmuştu. Öğrenci aktivistler grup kavgasına tutuşmuş ve bu durum şiddetli bir hale dönüşmüştü. Maoist önderlik, çatışmanın durdurulmasına ve insanların farklılıklarını çözmelerine yardımcı olmak üzere silahsız işçi ekipleri göndermişti.

Sosyalist yeni şeyler

Soru: Sonu gelmez bir mücadele miydi bu? Yani, tüm bunlar nereye gidiyordu?

RL: Kültür Devrimi aşamalardan geçti. 1966-1968 döneminde insanlar ayağa kalkmış, bu üst düzey kapitalist yolculardan çoğu devrilmiş, tarif ettiğim her türden mücadele ve tartışma yürütülmüştü. Daha sonra Kültür Devrimi başka bir biçim aldı. Kazanımları konsolide etmek ve toplumsal ve kurumsal dönüşümle birlikte ileriye taşımak mümkün hale geldi ve bu, süregiden mücadelelerden ve deneyimden kaynaklanıyordu. Temel kurumlarda ve toplumun yönetilmesinde gerçekleşen bu tür büyük değişiklikler görüyoruz.

Soru: Belki birkaç örnek verebilirsiniz.

RL: Pekala, Kültür Devrimi'nin büyük bir vurgusu, fikirleriyle çalışan insanlar ile sırtlarıyla çalışan insanlar arasındaki tarihsel bölünmenin üstesinden nasıl gelineceği idi. Bu meseleye daha sonra da gelmek istiyorum ama şu anda belirtmek istediğim önemli nokta şu ki, toplumların çoğunda bu, bir mesele bile değildir - bazı insanların fikirleriyle çalışıp bu yetenekleri geliştirmesi, başkalarının ise bunu yapmaması kanıksanmıştır; bu ise eşitsizlik ilişkilerine yol açacaktır. Bu, baskıcı bir bölünmedir ve kapitalizm altındaki eğitim sistemi bunu yeniden üretmeye yöneliktir, bu yüzden de kapitalizmdeki eski eğitim sistemini devralıp onu yaymaya çalışırsanız, bu baskıcı ilişki de kök salar ve yayılır.

İşte bu yüzden, bu akılda tutularak eğitim sistemi tamamen değiştirildi. Öğrencilerin sadece bilginin pasif alıcısı oldukları ve sınıf geçmek için çabalamaya yöneldikleri, öğretmenlerin

ise mutlak otorite olduğu eski öğretim yöntemlerine ciddi bir biçimde meydan okundu. Bunun yerine eleştirel bir ruh teşvik edildi. Parti üyelerinin oğulları ve kızları ile profesyonellere özel bir yol veren elit üniversiteye kabul politikaları tamamen elden geçirildi. Köylü ve işçi kökenli genç insanları bu üniversitelere getirme yönünde büyük bir itki vardı. Liseden sonra farklı toplumsal kökenlerden genç insanlar fabrikalarda veya komünlerde iki yıl geçirir, bundan sonra üniversiteye başvururlardı ve giriş sürecinin bir parçası da, komünlerdeki ve fabrikalardaki insanların tavsiyeleri ve değerlendirmeleriydi.

Gerçekten de bambaşka bir yaklaşım vardı; bilginin başkaları üzerinde rekabetçi bir avantaj sağlamanın bir aracı, bireysel başarıya giden bir merdiven, özel kazanç ve prestij kaynağı olduğu şeklindeki burjuva-elitist fikre karşı mücadele vardı. Bilgi, toplumun ve dünyanın hizmetinde, eşitsizlikleri yıkan ve insanlığın çıkarına olacak şekilde dünyayı değiştiren, fikirleriyle çalışmak üzere eğitilen insanlarla bunun dışında bırakılmış insanlar arasındaki çok baskıcı ve derinlere kök salmış bölünmeye karşı mücadele eden bir toplumun hizmetindeydi.

Kültür Devrimi'nden, yeni sosyalist ilişkileri ve değerleri yansıtan, "sosyalist yeni şeyler" denilen şey çıktı.

En heyecan verici atılımlardan biri, "açık kapı" araştırması denilen şeydi. Bilim insanları köylüler arasında deneyler yapmak üzere kırsala gidiyordu. Arazilerin yakınında araştırma istasyonları kurulmuştu. Şehirlerden gelen uzmanlar, köylülerle birlikte melez tohumlar, böceklerin yaşam döngüleri gibi alanlarda ve bilimin başka alanlarında deneyler gerçekleştirdi. Bilim insanları köylülerin yaşamları hakkında, köylülerin sorularından ve bakışlarından bir şeyler öğreniyor, köylüler de bilimsel yöntem hakkında bir şeyler öğreniyordu. Şehirlerde önde gelen eğitim kuruluşları ve araştırma enstitüleri, fabrikalarla, mahalle komiteleriyle ve diğer örgütlerle işbirliği ilişkileri geliştirdi. Halk laboratuvarlara geliyor, laboratuvarlar da halka gidiyordu. Bir mahalle fabrikasından kadınların gelişmiş bilgisayar parçaları üretmesi gibi yenilikçi düzenlemeler vardı - bunlar, bugünün dünya kapitalist sisteminde olduğu gibi aşırı sömürülen taşeron emek olarak değil, halka hizmet eden bir ekonominin parçası olarak çalışıyorlardı... Bu kadınlar araştırma enstitülerine gidip bilgisayarların nasıl kullanıldığını görüyor, enstitülerdeki insanlar da yerel fabrikalara gidiyordu.

Soru: Çok farklı türden bir toplumsal dokudan söz ediyorsunuz.

RL: Kesinlikle. İki farklı dünyadan bahsediyoruz.

"Yalın ayaklı doktor" hareketi vardı. Şehirlerdeki genç insanlar ve genç eğitimli köylüler, koruyucu tıp hizmeti ve temel tıbbi bakım sunmak üzere eğitiliyordu. Kırsalın iki farklı

bölgesine gittiler. ırsal alanda olmaları ve koşulların çok ilkel olması nedeniyle onlara “yalın ayaklı doktorlar” deniliyordu, fakat bu, halkın temel sağlık ihtiyaçlarının karşılanmasına katkı sağlıyorlardı. 1,3 milyon çıplak ayaklı doktor vardı.

Parti üyelerinin eleştirilmesi ve kitleler tarafından denetlenmesi vardı; halk Parti üyelerine yönelik eleştirilerde bulunurdu. Bunlar, Kültür Devrimi'nin büyük kabarmaları ve meydan okumalarıyla kurumsallaştırılmış şeylerdi. Fabrika yönetiminde büyük değişiklikler vardı ve “iki katılım” adı verilen pratik hayata geçirilmişti: işçiler yönetime, yöneticiler de üretken emeğe katılıyordu. Kurallar ve yönetmelikler üzerinden uygulanan ve işçileri çoğu zaman makine uzantısından başka bir şeye çevirmeyen eski sıkı kontrol sistemine meydan okundu.

Kültür Devrimi, halkın toplumun büyük sorunlarına ilgi gösterdiği daha büyük bir kültür yarattı. Fabrikalar sadece üretim birimleri değildi. Siyasi mücadele, siyasi çalışma, teorik çalışma alanları haline gelmişti. Fabrikalarda kültür birlikleri kurulmuştu.

Soru: Geriye gidip, toplumu örgütlemenin rasyonel biçiminin ne olduğuna dair fikrinizin nasıl bir dünya kurmak istediğine bazlı olduğu argümanınızı hatırlayınca, kapitalistlerin ve onlar gibi düşünen insanların “Bir fabrika böyle yönetilmez, bu akıl dışı!” diyeceklerini tahmin edebiliyorum.Sanattan da söz edebilir misiniz?

RL: İşçiler ve köylüler arasında sanatsal faaliyet - şiir, resim, müzik, kısa öyküler, hatta film - alanında patlama vardı. Büyük sanat projeleri ve yeni türden halkçı, işbirliğine dayalı sanatsal girişimler, kırsal ve uzak bölgeler de dahil olmak üzere yayıldı. Kira Toplama Bahçesi figürleri (<http://art-for-a-change.com/blog/2008/09/art-and-chinas-revolution.html>) gibi geniş çaplı kolektif heykel çalışmaları, çok yüksek bir sanatsal ifade ve devrimci içerik düzeyine ulaştı.

Kültür Devrimi aynı zamanda “model devrimci eserler” adı verilen şeyi üretti. Bunlar, bütün Çin'de insanların çok sayıda sanatsal eser hazırlarken model olarak kullandığı öncülerdi. Devrimci model operalar ve model baleler, kitleleri sahne önüne ve merkeze koydu. Bu model çalışmalar olağanüstü yüksek düzeydeydi ve geleneksel Çin biçimleri ile Batılı enstrümanları ve teknikleri birleştirdi.

Güçlü kadınlar da devrimci operalarda baskın bir şekilde öne çıktı. Önceden bale zarafete ve narin bir etkiye sahipken, şimdi baleye atletizm aşılanıyordu. Bu yüzden yalnızca kadınların kurtuluşu temalarıyla ilgilenmiyorlardı ve kadınların çok daha yenilikçi ve atletik biçimlerde dans ettiğini görüyordunuz. Bu model operaların şekillendirilmesi üzerinden yeni sentezler, yeni melez formlar görüyordunuz. İşte süregiden şeyler bunlardı. Farklı Pekin Operası şirketleri kırsalda turneye çıkıyor, yerel kültür gruplarının kendilerini geliştirmesine yardım

ediyor ve yerel performanslardan bir şeyler öğreniyordu.

Kültür Devrimi, Çin kırsalında büyük bir toplumsal ve kültürel etkiye sahipti. Kültür Devrimi'nden önce 17 yıl boyunca büyük değişimler olmuştu. Büyük İleri Atılım sonrasında neler olduğundan, insanların maddi yaşamlarının nasıl iyileştiğinden bahsettim. Fakat köy yaşamını örgütlemenin eski biçimleri, ailenin ve geniş ailenin rolü, hayatın kırsalda daha sınırlanmış olması, şehirdeki canlılığa, yoğunluğa ve çeşitliliğe sahip olmaması, muhafazakârlaştırıcı etkiye sahipti. Kültür Devrimi de bunu sarsmaya başladı.

Kültür Devrimi sırasında bir köyde büyümüş biri tarafından yazılmış bir yazı okuduğumu hatırlıyorum. Köylülerin nasıl da oyun ve opera metinlerine erişerek okuma-yazma öğrendiklerini, daha sonra da yerel dil ve müziği bütünleştirdiklerini anlatıyordu. Köylerde spor ve araştırma da dahil olmak üzere kültürel yaşamın nasıl değiştiğini ve bunun halka nasıl birbiriyle buluşma, iletişim kurma ve aşık olma şansı verdiğini anlatıyordu. Yeni bir kamusal alan, eski dar hane ve köy topluluğunun yerini alıyordu.

Aydınların kırsala gönderilmesi

Soru: Kır ve şehirler meselesine hayli değindiniz. Aydınların ve profesyonellerin kırsala gönderilmesi konusunda ne diyebilirsiniz? Bu da hayli ihtilafli bir mesele.

RL: Aydınların ve sanatçıların kırsala gönderilmesi politikaları cezalandırma amaçlı değildi. Kültür Devrimi sırasında sanatçılar, doktorlar, teknik ve bilim çalışanları ve her türden insana işçi ve köylülerin arasına gitme, yeteneklerini toplumun ihtiyaçlarına uygulama, çalışan insanların hayatlarını paylaşma, bilgi alışverişinde bulunma ve halktan öğrenme çağrısı yapılmıştı.

Bize kırsala gitmenin bir cezalandırma biçimi olduğu anlatılmıştır. Ancak işçilerin ve köylülerin üniversitelere gelmesi ve profesyonellerin kırsala gitmesi ödül veya cezalandırma değildi. Kültür Devrimi'nin amaçlarından biri, Çin'de var olan kültürel orantısızlığın kırılmasıydı. Bu, sanatçıların, aydınların ve profesyonellerin şehirlerde yoğunlaştığı, çalışmalarının çoğu zaman fildişi kule misali toplumun geri kalanından, özellikle de kırsalda yaşayan yüzde 80'den ayrı bir şekilde gerçekleştiği bir durumdu.

Profesyonellerin kırsala gönderilmesi politikası, Maoist Çin'in dengeli ve eşitlikçi kalkınmaya ulaşma arayışının daha geniş sosyal-ekonomik bağlamı içinde görülmelidir. Üçüncü Dünya'da kaotik şehirleşme ve çarpık kalkınma krizi vardır: bakımsız gecekondu halkalarının bulunduğu, aşırı büyümüş ve çevresel bakımdan sürdürülemez şehirler; iş bulamayan köylülerin dev göçleri; yoksul köylülerin ve kırsaldaki halkın aleyhine olacak

şekilde, şehirlerin refahına doğru eğrilmiş ekonomi politikaları, eğitim sistemleri ve sağlık altyapısı.

Kültür Devrimi toplum çapında, zihinsel ve bedensel emek arasındaki, şehir ve kırsal arasındaki, sanayi ve tarım arasındaki ve erkekler ve kadınlar arasındaki eşitsizlikleri daraltma ihtiyacı hakkında bir tartışma başlatmıştı. Bu eşitsizliklerin ve açıklıkların ortadan kaldırılması, toplumsal bölünmenin üstesinden gelme ve toplumun bilgisini, anlayışını ve yeteneklerini bir bütün olarak toplumun lehine iletme sürecinin parçasıydı.

Soru: Şehir ve kırsal arasındaki eşitsizliklere dair yaptığınız vurguyu anlayabiliyorum. Fakat neden aydınların kırsala gönderilmesine bu denli vurgu vardı? Bazı insanlar aydınlara fiziksel emeğin içinde yer alma, çiftçilik yapma ve fabrikalarda çalışma emrinin verildiğini, meselenin sadece bu olduğunu varsayıyor. Buna nasıl cevap veriyorsunuz?

RL: Burada gerçekten kavranması gereken şey şu ki, Kültür Devrimi bu dünya-tarihsel soruna, daha önce bahsettiğim ve şimdi daha derinlere ineceğim, zihinsel ve bedensel emek arasındaki büyük uçuruma yöneliyordu.

Bugün insanların çoğu her zaman için sırtları ve elleriyle çalışan insanlar ve zihinleriyle çalışan insanlar olacağını değişmez bir veri olarak kabul ediyor. Bu bölünmenin gerçekten de uzun, çok uzun zamandır var olduğu da kesinlikle doğrudur. Bu binlerce yıl geriye giden ve erken dönem insan toplumunun sınıflara bölünmesiyle birlikte ortaya çıkmıştır. Bu yüzden insan toplumunda, entelektüel yaşamın ve faaliyetin, yönetme ve toplumun işlerini yürütme sorumluluklarının, sanatsal ve kültürel işlerin toplumun çok küçük bir diliminin uzmanlık sahası olduğu koşullar olmuştur. Ancak bu, insan toplumunun gelişme biçiminin ürünüdür; özellikle de sınıfların ortaya çıkışının ve toplumun küçük bir kesiminin başkalarının emeğini ve emeğinin ürünü kontrol ettiği sömürüye dayalı ekonomik sistemlerin ortaya çıkışının sonucudur. İnsanoğluyla "bütünleşik" değildir.

Zihinsel ve bedensel emek arasındaki bölünmenin iki büyük etkisi olmuştur.

Bunlardan biri, bu "zihinsel emek" biçimleri içinde olan insanların bazı avantajlarının ve ayrıcalıklarının olması, bu faaliyetlere girebilmenin bile böyle olması ve buna eşlik eden daha üst bir sosyal statünün olmasıdır. Açıktır ki, sömürü sistemini korumak ve başkalarının emeğinin ödülüne el koymak için baskıcı yönetim uygulama araçlarının kontrolüne sahip olan toplum yöneticileri vardır. Bunlar toplumdaki temel karar alma mekanizmalarını kendi tekellerine alırlar. Onların statüsü yönetici statüsüdür ve zihinsel emekle bedensel emek arasındaki çelişki antagonistik bir çelişkidir. Fakat yönetici olmayan, ancak temel olarak zihinsel emek içinde yer alan insanlar da avantajlara ve sosyal prestije sahiptir. Bedensel emek içinde yer alanlara gelince, onlar ast bir konumda, "yoğun emekleri için iyi" olan bir

konumunda yer alır ve sonra yuvarlanıp giderler. Tarihsel olarak da bedensel emek değersiz görülmüş ve onlara tepeden bakılmıştır.

Ancak bu işbölümünün başka bir negatif etkisi daha vardır. Çalışan halk kitleleri yığınla saatlerini sadece bunu yaparak, çalışarak, angarya ve tekrar koşullarında, genellikle de başkalarının kırbacı veya efendiliği altında çalışarak geçirirler. Onlar fikirlerle çalışma alanına girme, toplum hakkında bir anlayış edinme, toplumun işlerini yönetme sorumluluğu alma şansına sahip değildir. Diğer yandan temel olarak zihinsel emek içinde yer alan kişiler genellikle üretken faaliyetten kopar ve bu onların tam kapsamlı gelişmelerine ve dünyayı anlamalarına köstek olur. Şehirlerdeki insanlar doğal dünyada koparlar, kırlardaki insanlar ile çok tecrit olmuş hayatları sürdürebilir ve tamamen doğayla mücadele içine saplanabilirler.

Komünizm biliminin kurucuları olan Marx ve Engels, bu işbölümünün ve sınıf antagonizmalarının, komünist devrimin üstesinden gelmesinin gerekeceği temel bir sorunu yansıttığı ve güçlendirdiği tespitini yaptılar. Onlar, zihinsel ve bedensel emek arasında yeni ve daha yüksek bir birliğin kurulacağı - halkın hem üretici hem de yaratıcı olacağı - bir müstakbel komünist toplum öngördüler. Fakat buraya erişmek karmaşık bir süreçtir... Ve tartıştığımız birçok meselede olduğu gibi, komünist devrimin ilk aşaması üzerinden oluşan öğrenme eğrisinden öğreniyoruz.

Stalin yönetimi altındaki Sovyetler Birliği, bu kafa-kol çelişmesini çeşitli biçimlerde ele almaya çalıştı. En büyük girişimlerden biri, işçi sınıfı kökenli insanların yönetim ve otorite konularına getirilmesinin savunulması oldu. Kaynaklar, işçilerin eğitilmesine ayrıldı. Bu, eski toplum üzerinde büyük bir ilerlemeydi. Fakat biliyorsunuz, sadece işçileri yönetici konulara getirmek sorunu kendi başına ve kendi içinde çözmez. Zira Mao'nun işaret ettiği gibi eğer bu işçiler burjuva bir dünya görüşüne sahiplerse, yeni konularında kitlelerin geniş çıkarına aykırı hareket eden, "mütevazı kökenli kodamanlar" haline gelebilir.

Kültür Devrimi, zihinsel-bedensel emek çelişmesine farklı şekilde yaklaşıyordu. Örneğin, söylediğim gibi, sadece işçileri yönetime koymakla yetinmiyor, bütün bir yönetim kavramını devrimcileştiriyordu. Farklı görevlere ve sorumluluklara girilmesine ilave olarak kitleler, toplum ve dünya hakkında büyük toplumsal, siyasi ve ideolojik sorunları ele almaya yönlendiriliyordu. Bu yüzden kafa-kol çelişkisi Kültür Devrimi'nde, Sovyetler Birliği'ne nazaran daha tam bir şekilde ele alınıyordu. Bu sadece "işçilerin savunulması" değildi. Gençlerin ve aydınların kırsala gönderilmesi politikası, bunun başka bir önemli kısmıydı. Aydınların çalışan insanların yaşam deneyimlerinden öğrenmesinin, bilgi paylaşmasının ve entelektüel çalışmalarının nasıl olduğuna dair canlı bir his kazanmalarının sağlanması, toplumun dönüştürülmesi ve devrimcileştirilmesi yönündeki daha geniş projenin parçasıdır. Bu pek çok insan için çok heyecan verici ve çok anlamlıydı. Kültür Devrimi sırasında

büyümüş ve genç bir kadın olarak kırsala gitmiş bir edebiyat öğretmeni tanıyorum. Buna dair yazmıştı. Şehirde aydın geçmişine sahipti. Köylülerin yanında çalıştı, yerel dilleri öğrendi, köylülerle teoriye girişti... Ve bu onun için hayatı dönüştüren, inanılmaz bir deneyimdi. Bu toplumda ise gençler için amacı olan bir yaşam yoktur.

Soru: Fakat insanlar size, ABD gibi bir ülkede, kendi hayatınız için kendi amaçlarınızı belirleyebileceğinizi söyleyecektir.

RL: Bakın, 1968-69 yıllarında ABD’de eğer üniversite eğitimi veya tecili olmayan bir gençseniz, Vietnam halkına karşı soykırım işlemek için orduya alınma şansınız vardı. Bu bir hayat amacı mı? Çin’de genç insanlar ve profesyoneller yeni bir dünya yaratmanın parçası olarak kırsala gidiyordu.

2005’te New Orleans’ı vuran Katrina kasırgası sonrasında her türden insanın - hemşireler, mühendisler, sürücüler - yardım için oraya gitmek istediğini hatırlıyorum. Fakat bu mümkün değildi, en azından geniş ölçekli olarak olamadı... ABD toplumu böyle oluşmadı. Yani, gerçek toplumsal önceliklerin toplumda olanları canlandırdığı bir toplum değil. Katrina’yı takip eden Paskalya tatili sırasında da ülkenin farklı kısımlarından üniversite öğrencilerinin, kitlelerin yaşamlarını yeniden inşa etmesine katılmak üzere New Orleans’a gittiğini hatırlıyorum. Fakat bu küçük ölçekli ve hayli geçici bir süreçti.

Bunun istisna değil, norm olduğu bir toplum hayal edin. İnsanların ortak iyilik için çalışma, becerilerini ve enerjilerini buna uygulama imkanına sahip olduğu ve toplumsal kararların da bunu ilerletmek için alındığı bir toplum... Katrina’da gördüğümüz türden bir darbe karşısında devlet iktidarından destek geldiği, ancak iktidarın “destekle boğmama” konusunda titiz olduğu, bir başka deyişle insanların yeni şeyler denemesi ve yeni yönlere gitmesi için alan bulunan bir toplum hayal edin.

Devrimci Çin’de sanatçılar, doktorlar, teknik ve bilim çalışanları ve her türden insana işçi ve köylülerin arasına gitme, yeteneklerini toplumun ihtiyaçlarına uygulama, çalışan insanların hayatlarını paylaşma, bilgi alışverişinde bulunma ve halktan öğrenme çağrısı yapılmıştı. Çok sayıda genç ve profesyonel insan da Kültür Devrimi’nin “halka hizmet etme”, kırsala gitme ve başkaları için örnek teşkil etme çağrısına karşılık verdi. Halkın yüksek çıkarlarına yönelik çağrılar ve halka hizmet etme tutkusunu vardı. Bu ise ortaya büyük bir soru çıkardı: “Hangisi daha önemlidir: Vasıflı bir doktorun şehirde ayrıcalıklı bir hayata sahip olma “hakkı” mı yoksa sağlık hizmetlerinin, kırsaldaki insanlar düzgün bir tedavi hakkına sahip olacak şekilde yaygın bir şekilde var olması mı?” Bu temel bir soruydu, zira Kültür Devrimi’nin arifesinde, hükümetin sağlık harcamalarının yüzde 70 ila 75’i, nüfusun ancak yüzde 20’sinin yaşadığı şehirlerde yoğunlaşmıştı. 1970’lerin başları itibarıyla, herhangi bir verili anda,

şehirlerin tıbbi personelinin yaklaşık üçte biri mobil ekipler olarak kırsaldıydı. Bu muazzam bir şeydi.

Fakat bu atılımlar ne kadar büyük olsa da, hâlâ bu bedensel ve zihinsel emek çelişkisinin nasıl çözüleceğine ilişkin, Mao'nun ve devrimci önderliğin aydınlarla toplumun diğer kesimleri, özellikle de eskiden ezilen ve sömürülen kesimleri arasındaki farkların üstesinden gelinmesine nasıl yaklaştığına ilişkin sorunlar mevcuttu.

Soru: Ne tür sorunlar?

RL: Buna daha sonra, Bob Avakian'ın komünizmin yeni sentezinden bahsederken geleceğim. Fakat aydınların kırsala gönderilmesi sorunu bakımından... Buna önemli ölçüde, "aydınları yeniden biçimlendirme" fikri yön veriyordu. Bu sorunluydu. Tabi o dönemde Çin'de kullanılan bu söz, anti-komünist tercümesinde olduğu gibi "aydınların düşünmeye son vermeye zorlanması" anlamına gelmez. Bu, elitist tutumlara karşı mücadeleyi içeriyordu. Ancak yaklaşım tek taraflıydı. Adeta aydınlar, sırf zihinsel emek içinde yer aldıkları ve bununla bağlantılı ayrıcalıklara sahip olduğu için toplumdaki sorunların kaynağıymış gibi. Bu doğrultuda onların, aydınların değerleri ve düşünceleri de seçip ayrıldı.

Zihinsel ve bedensel emek arasındaki bölünmenin üstesinden, aydınların ayrıcalıkları ve önyargıları kaldırılarak gelinebileceği şekilde tek yanlı bir vurgu vardı. Evet, onların toplumda işgal ettikleri özel konumdan gelen elitist tutumlar ve değerler vardır. Fakat işçiler ve köylüler de burjuva ideolojisinden etkilenmiştir ve buna aydınlarla karşı hınç veya onlara boyun eğme de vardır. İnsanlığı kurtaracak kişiler olmanın parçası olarak, herkesin düşüncesi dönüştürülmelidir.

Benim söylediğim şey, genel olarak Kültür Devrimi'nin zihinsel emek ve bedensel emek arasındaki çelişki üzerine çalışmada gerçek bir ilerlemeyi ifade ettiğidir. Bu çılgır açıcıydı. Fakat ihtiyaç duyulan tam sentez değildi. Buna daha sonra gelebiliriz.

"Hatıraya dayalı tarih"te yanlış olan nedir?

Soru: Kırsala gitmenin ne kadar kötü olduğuna ve insanların nasıl acı çektiğine dair hatıralar var. İnsanlar bu hatıraları ne yapmalıdır?

RL: Hatıralarla ilgili bir şey vurgulayayım - ki bütün iyi tarihçiler aynı şeyi söyleyecektir. Bazı hatıralar gerçekten de yazarın içinde yaşadığı bütün bir tarihsel dönemin ana hatlarını ve eğilimlerini yakalayıp analiz edebilir, ancak çoğu, yazarın doğrudan deneyimledikleriyle sınırlı olma eğilimindedir. Hatıralar genellikle bilimsel araştırma ve sentez çalışmaları değildir - tabi yine söylüyorum, bunun istisnaları olabilir ve vardır. Her zaman tarih

dediğimiz geniş, muhtelif ve karmaşık toplumsal resmi yakalamaz, farklı ve birbiriyle çatışan sosyal ve sınıfsal güçlerin, toplumda ve dünyada birbiriyle mücadele eden program ve planların özüne ulaşmazlar. Bu onları faydasız kılmaz; bazı şeylere ışık tutabilirler, fakat onların ne olduğu, sınırlarının ne olduğu konusunda uyanık olmamız gerekir. Daha büyük toplumsal dinamikler vardır ve herkesin bireysel deneyiminin bağlamını bunlar oluşturur.

Büyük bir toplumsal altüst oluşun yaşandığı, buna bazı insanların ayrıcalıklarını kaybetmesinin, bazılarının ana hatlarıyla haklı olan bir davada aşırılığa gidilmesinin kurbanı olmasının da dahil olduğu Kültür Devrimi gibi bir durumu ele aldığınızda mesele çok karmaşık hale gelir. Bir Sovyet devrimi tarihçisinin hatıra literatürüyle ilgili bir tartışmasını okuyordum. Bu tarihçi, Fransız Devrimi gibi büyük bir olayı anlamaya hiçbir zaman kişisel hikayelerle - "başımdan geçenler", "duyduklarım", vs. - muvaffak olamayacağınızı söylüyordu. Ancak mesele Stalin döneminde Sovyet devrimi olduğunda sözlü tarih temelinde büyük analitik genelleştirmeler yapılmasına tamamen izin verildiğini söylüyordu. Bu, Kültür Devrimi için daha da fazla geçerlidir. Bizim bu mülakatta ele aldığımız her şeyi, Kültür Devrimi'nin temel nedenlerini ve temel karakterini hatıra literatürü üzerinden anlayamazsınız.

Bu metodoloji noktasını akılda tutmak gerekir. İlave olarak, burjuvazinin komünizme karşı saldırılarının parçası olarak ABD toplumunda, okullarda sadece bir tür hatıralar, Kültür Devrimi'nde kendi ayrıcalıklarını saldırı altında gören kişilerin şikayetlerinden oluşan hatıralar görülür. Bu, başka bir ülkeden gelen, köleliğin tarihi, Jim Crow ve ABD'nin kuzeyindeki baskı ve ayrımcılık hakkında hiçbir şey bilmeyen birinin, sadece, azınlıklar için pozitif ayrımcılık uygulayan bir üniversitede kabul görmediğine ilişkin anılarını okuyarak 1960'lar ve 1970'leri anlamaya çalışmasına benzer.

Mao'nun son büyük savaşı

Soru: Raymond, Kültür Devrimi'nin akıbetine geçelim. Kültür Devrimi'nin iki aşamasından - erken dönemlerdeki büyük altüst oluşlardan ve sonrasındaki konsolidasyon ve dönüşümlerin bir kısmından - söz ettiniz. Kültür Devrimi'nin son yıllarında ne oluyordu?

RL: Daha önce söylediğim gibi Kültür Devrimi 1966 yılında başladı ve tarif ettiğim aşamalardan geçti. 1970'lerin başları itibariyle, sınıf mücadelesi keskinleşiyordu. Karmaşık bir durumdu. Gerici güçlerin Kültür Devrimi'ne karşı direnci ve muhalefeti vardı. Kitlelerin arasında Kültür Devrimi'ni savunmak ve ileriye taşımak için mücadele eden gerçekten radikal zihniyetli kişiler vardı. Bazı dönemlerde onlarla birlikte olan, bazı başka dönemlerde pek de heyecan duymayan insanlar vardı... Ve sadece ona karşı çıkan geri insanlar vardı. Daha önemlisi, kapitalist yolcular kendi programları etrafında mobilize olmaya devam

ediyorlardı... Kültür Devrimi'nin ilk yıllarında büyük darbeler ve yenilgiler almalarına rağmen.

Mao, iktidarın ele geçirilmesinden sonra açılan iki yolu - kapitalist yol ve sosyalist yol - analiz etmişti. Bu, birkaç yıl gibi bir süreye ait bir durum değildir. Görece uzun bir sosyalist geçiş döneminin tanımlayıcı özelliğidir. Mao aynı zamanda şunu da vurgulamıştı: bu, komünizme varıncaya ve dünya toplumunun sınıflara bölünmesine son verinceye kadar çözülmüş bir sorun değildir.

Mao, kapitalist restorasyon tehlikesi için ikazda bulunmaya devam etti. Kitleler sosyalizm altında devlet iktidarına sahipti, ancak devrim devam etmeliydi. Daha önce konuştuğunuz gibi, söz konusu olan sınıflı toplumun kalıntıları - şehir ve kırsal arasında devam eden farklar, ortadan kalkmayan uzmanlaşma hiyerarşisi, paranın hâlâ ekonomi yönetiminde bir rol oynaması, zihinsel ve bedensel emek arasında bu uçurumun olması - idi.

Eski fikirlerin ve değerlerin, alışkanlığın gücünün, gelenekle devam edilmesinin, ona boyun eğilmesinin, "denenmiş ve doğru" yolların korunmasının, vs. etkileri vardır. Kadınların toplumdaki konumu, kadınların tam kurtuluşunun gerçekleşmesi, patriarkanın kökenlerine ve çeşitli biçimlerdeki varlığına karşı mücadele yürütülmesi - bunlar sosyalist geçişin hayati önemde sorunlarıdır.

İktidardaki devrim bunlarla karşı karşıyadır.

Soru: Sosyalist toplumun genel karakterinden ve karşı karşıya olduğu genel zorluklardan söz ediyorsunuz. Fakat bu, Kültür Devrimi'nin aşamaları bakımından ne ifade ediyordu?

RL: Özgün durum, devrimcilerin karşı karşıya olduğu somut durum, 1973'ten 1976'ya kadar olan dönemde çok zorluydu. Ve mesele sadece o dönemde Çin'de ne olduğu değildi. Mesele bütün bir uluslararası durum ve bunların Çin'deki sınıf mücadelesini nasıl etkilediği ve ona nasıl nüfuz ettiğiydi. Olanların temel boyutlarının sadece bir kısmına değinebilirim.

1970'lerin başlarındaki uluslararası durumla başlayayım. Sovyetler Birliği'nin Çin'e saldırması ihtimali de dahil olmak üzere, büyüyen bir savaş tehlikesi vardı. İnsanlar bunu bilmiyor olabilir, fakat 1970'lerin başları itibariyle dünyada kara birliklerinin en fazla yoğunlaştığı yer Çin-Sovyet sınırıydı ve iki ordu karşı karşıyaydı. Aynı zamanda Çin'de, önceden Kültür Devrimi'nde öncü rol oynamış kişilerin apaçık ihaneti de dahil olmak üzere bazı gelişmeler olmuştu. Bu halk arasında büyük bir kafa karışıklığına yol açtı ve bunun düzgün bir şekilde ele alınması ve anlaşılması gerekiyor.

Bu dönemde Mao'nun ve devrimcilerin karşı karşıya olduğu belirleyici zorluklardan biri, bir

taraftan Kültür Devrimi sürdürülürken savaş tehlikesiyle nasıl yüzleşileceği idi. Deng Siaping ve Chu-En-Lay gibi üst düzey parti liderleriyle bütünleşmiş olan bazı kapitalist yolcular, bu keskin ve endişe verici uluslararası durumu, Kültür Devrimi'ne son vermek için kullanmak istiyordu. Onların argümanı şuydu: "Bu Kültür Devrimi artık yeter, modern bir ordu ve etkili bir ekonomi yaratma işine geçmemiz gerekir." Onlar bununla, kapitalist bir ekonomiyi ve orduyu kastediyorlardı. Parti'nin en üst düzeylerinde kendi programları için mücadele ediyor ve toplum içinde sosyal güçleri mobilize ediyorlardı.

Parti'de, hükümette ve orduda hâlâ büyük güçleri vardı. Ve bir biçimde kitleleri cezbediyorlardı. Çin'in dünya ekonomisiyle bütünleşmesi halinde toplumun daha iyi hale geleceğini, çalışan insanların yaşam standartlarının yükseleceğini, Çin ekonomisinin güçleneceğini ve savaş tehlikesini karşılayabilecek daha iyi bir durumda olacağını söylüyorlardı. Daha ayrıcalıklı arka planları olan gençlere, Kültür Devrimi'nin onları kariyerden "yoksun bıraktığını" söylüyorlardı.

Mao ve Parti içindeki devrimci merkezler, kitleleri tarif ettiğim bu durumla mücadele etmek üzere yönlendiriyorlardı. Kitlelere, işçi ve köylü kökenli gençlerin üniversiteye girmesi de dahil olmak üzere eğitimdeki yeni değişiklikleri, operalar gibi devrimci kültürel çalışmaları, fabrikalardaki yeni tipte yönetimi, gençlerin kırsala gitmesiyle ilgili konuştuğumuz her şeyi savunmaları için öncülük ediyorlardı. Devrimcilerin yürüttüğü, karmaşık bir mücadeleydi. Halka, kapitalist yolcuların istikrar adına altını oymaya ve itibarsızlaştırmaya çalıştığı şeyleri, kendi verdikleri isimle "sosyalist yeni şeyleri" savunmaya çağırıyorlardı. Ve devrimciler sadece Kültür Devrimi'nde kazanılanları müdafaa etmeyi değil, aynı zamanda toplumu ve halkın düşüncesini devrimcileştirme mücadelesini sürdürmeyi savunuyorlardı.

Onlar Marksist teorinin incelenmesini savunuyorlardı. Kapitalist yolcuların programını ve çizgisini ifşa ediyorlardı. Topluma, Çin'deki kitleler için ve komünizm davası için büyük işler yüklüyorlardı... Kapitalist yolcuların Kültür Devrimi'nin kazanımlarını geri çevirme girişimlerini alt etme mücadelesinde büyük işlerdi bunlar. Ülkede protesto gösterileri patlak veriyordu: bunlardan bazıları kapitalist yolcular tarafından, bazıları onlara karşı devrimci kitleler tarafından örgütleniyordu. Devrimciler her zaman, bu karmaşık mücadelede kitlelerin bilinçli aktivizmini seferber etmeye çalıştı. Mücadele, keskin sapma ve dönüşlerden geçti. Uzayıp yoğunlaştıkça, kitlelerin farklı kesimlerinin psikolojisini etkiledi. Erken aşamalarında Kültür Devrimi'yle birlikte hareket eden bazı kişiler şimdi geri çekilmeye başlıyordu. Bu sınıf mücadelesinin gerçekliğidir. Fakat devrimciler bütün bunların karşısında, meseleleri halletmek ve inisiyatifi yeniden ele almak için çok çetin mücadele yürüttü. Bu mücadele, "Mao'nun son savaşı" idi. Kahramancaydı ve çığır açıcıydı.

Yine bu 1973-1976 döneminde ki, Mao ve onun önderlik ettiği devrimciler, sosyalist

toplumun doğası, sosyalizm altında sınıf mücadelesi ve komünizmin amacı konusundaki anlayışımıza önemli teorik katkılar yaptılar. Devrimciler ayrıca bazı ikincil hatalar da yaptılar ve bunlar da önemli dersler içermektedir. Bunlar meseleye dair sadece birkaç fırça darbesidir. Mao'nun "son büyük savaşı" ve buradan çıkarılan dersler hakkında derin bir analiz için Bob Avakian'ın "*Mao'nun Ölümsüz Katkıları*" isimli kitabı ve "*Dünyayı Fethetmek? Enternasyonal Proletarya Buna Zorunlu ve Muktedir*" broşürü incelenmelidir. (Editör Notu: Bu önemli yazının Türkçesi için bakınız: <http://yenikomunizm.com/dunyayi-fethetmek/>)

Mao Zedong, Eylül 1976'da öldüğü zaman bu durum, Parti içindeki gericiler açısından bir işaret oldu. Ekim ayında bir askeri darbe gerçekleştirdiler. Derhal Parti'nin üst kademelerindeki devrimci çekirdeğe karşı harekete geçtiler ve ülkenin temel önemde bölgelerine askeri birlikler konuşlandırdılar. Buna karşı direniş vardı, fakat direniş hızlı ve sert bir şekilde ortadan kaldırıldı; çok sayıda insan tutuklandı ve idam edildi. Çin'de sosyalizm yenilmişti. Komünist devrimin ilk aşaması böylece sona erdi.

Dördüncü Kısım: Komünist Devrimin Yeni Bir Aşamasına Doğru

Soru: Raymond, komünist devrimin ilk aşamasını belli bir derinlik içinde tartıştık ve bu eşi görülmemiş kazanımlar ile bazı sorunlar hakkına keskin ve canlı bir şekilde odaklandınız. Ancak sonuç olarak, bu yenilgi geldi. Bu, o dönemde ne anlama geliyordu ve bugün bize ne bırakıyor?

RL: Çin'deki yenilgi gerçek bir dönüm noktasıydı. Uluslararası komünist harekette karmaşa, şok ve yön kaybı vardı... Ben genel olarak kendini Maoist olarak adlandıran güçlerden bahsediyorum. Daha geniş radikal ve ilerici güçler arasında da bu tür sonuçlar oldu.

Az olmayan sayıda sözde komünist, Çin'deki yeni liderlikle birlikte hareket etti. Yeni liderliğin Çin kitlelerinin çeşitli kesimleri arasında sahip olduğu görünüşteki desteğe işaret ettiler ve darbeyi gerçekleştiren bu güçlerin sosyalizme ve komünizme gösterdikleri sözde bağlılıktan memnundular. Ötekiler, akıl karışıklığı ve demoralizasyona gömüldü. Daha başkaları bilinmezlik içinde, "ne malum, kim bilir" sözleri içinde yuvarlandılar ve "dışarıda durmayı" tercih ettiler, yahut bu büyük geri dönüş pek de bir anlam ifade etmiyormuş gibi hareket ettiler. İşte bu koşullarda Devrimci Komünist Partisi ABD Başkanı Bob Avakian, büyük ve tarihsel bir ihtiyacı karşılamak için harekete geçti: Çin'de olanların ve bunun gerçek devrimcilere yüklediği sorumlulukların muhasebesinin yapılması.

1977 yılında BA, darbe hakkında kapsamlı bir analiz kaleme aldı. Revizyonist bir çizginin Çin'de galip geldiğini anlattı. Bu çizginin çeşitli alanlarda nasıl ifadesini bulduğunu ifşa etti.

Çin'deki sınıf mücadelesinin fay hatlarını ve bunların en üst düzey liderlikte nasıl yoğunlaştığını betimledi. Mao'yu ve en yakın takipçilerini, sözde "dörtlü çete"yi tasdik etti. Ve Devrimci Komünist Partisi ABD'nin - o gün de bugün de liderlik ettiği partinin - parti içindeki bir hizbin el altından yürüttüğü muhalefete rağmen bu mesele hakkında doğru bir duruş sergilemesi için çok karmaşık ve çok ilkeli bir mücadele yürüttü.8

Dünyada başka kimse bu türden bir analiz ve değerlendirmeye girişmedi. BA, karmaşıklığı içinde gerçeklikle derinden yüzleşti ve bilimsel sonuçlar çıkardı: proleter devrim ikinci büyük kaybını yaşamıştı... önce Sovyetler Birliği, şimdi de Çin... ve buradan öğrenmek, dersler çıkarmak ve ileriye gitmek bize, gerçek komünistlere düşüyordu. Darbeyi izleyen 1977-79 döneminde Avakian, Mao'nun Ölümsüz Katkıları eserini de kaleme aldı ve burada Mao'nun devrim bilimine yaptığı, en önemlisi proletarya diktatörlüğü altında devrimin sürdürülmesinin teorisi ve pratiği olan nitelikli katkılarını sentezledi.

BA bu hayati önemdeki duruma bilimsel açıklık getirdi ve daha ileriye gitmek için yolu açtı ve gösterdi. Bir taraftan Mao'nun ve Çin devriminin büyük başarılarını savunurken, diğer yandan sadece Çin deneyiminin değil, komünist devrimin bütün bir ilk aşamasının derinliklerine indi.

Soru: O halde Çin'de olanlar hakkında ne diyor?

RL: Bob Avakian'ın takip eden otuz yıl boyunca yaptığı değerlendirme çalışmalarından yararlanarak şimdi bu yenilginin nedeninin iki boyutunu daha açık bir şekilde görebiliyoruz. Bir yanda, Çin'de devrimciler aleyhine çalışan güçlü nesnel faktörler vardı. Savaş tehlikesinin Çin'deki durumu ve sınıf mücadelesini nasıl etkilediğinden bahsettim. Dünya ölçeğinde de kapitalizmin gücü - daha doğrusu güçleri - hala maddi ve ideolojik bakımdan, yeni yükselen komünist devrimden daha güçlüydü. Ve bu sosyalist topluma yansyordu.

Fakat Çin'de olanların bir boyutu daha vardır. Nesnel faktörler darbeyi tam olarak izah etmez. Mao'nun ve devrimcilerin yaklaşımında ve düşüncelerinde sorunlar ve noksanlar vardı. Bir kez daha tekrar ediyorum, bu noksanlar Çin'deki yenilginin temel nedeni değildi. Fakat yenilgiye katkısı oldu. BA, nesnel ve öznel faktörler arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi, bu noksanların ne olduğunun anlaşılması üzerine çalıştı ve bunları geliştirmeye çabaladı. Bu, 35 yıllık derin ve bilimsel kavga ve sentezle ilintili bir toplam değerlendirmedir ve komünizmin yeni sentezine yol açmıştır.

Bob Avakian komünizmin yeni sentezini ileri sürüyor

Soru: Bizi Çin'de devrimden sonraki döneme götürür müsünüz?

RL: Temel olarak BA, komünist devrimin ilk aşamasının, yahut gerçekte bütün bir komünist projenin derinden araştırılması ve eleştirel olarak incelenmesi sürecine 1981 yılında yazılmış olan “Dünyayı Fethet!” başlar. Buradan itibaren araştırmaya ve yeni keşifler yapmaya devam etmiştir. Ve Çin’deki karşı devrimden bu yana geçen otuz yıldan fazla zaman içinde Bob Avakian, komünizmin yeni sentezini geliştirmiş ve ileri sürmüştür.

Eklemeliyim ki bunu, burjuvazinin komünizme karşı yürüttüğü insafsız ideolojik saldırıların zeminine karşı yapmıştır. Yeni senteze döneyim. Bu, komünist devrimin aranacağı yeni, kapsamlı bir çerçevedir. Temel bağlantı ise bilimsel yöntem ve yaklaşımdaki atılımdır. Eğer insanlığın en yüksek çıkarları için dünyayı anlamak ve değiştirmek istiyorsak, bilime ihtiyacımız vardır; dünyanın gerçekte nasıl olduğunu ve gerçekte nasıl radikal olarak dönüştürülebileceğini anlamamız gerekir.⁹

Komünizmin enternasyonalist çerçevesini de daha fazla geliştirmiştir - hatırlayın, hem Stalin hem de Mao’nun bu noktada yaptığı hatalardan ve bu hataların nasıl da devrimi savunma ve ilerletme yönündeki kendi çabalarının altının oyulmasıyla sonuçlandığından bahsetmişim - ve devrimci stratejide hayati önemde ilerlemeler yapmıştır.¹⁰

Fakat bu mülakatın konusu nedeniyle, temel olarak komünizme geçiş olarak proletarya diktatörlüğü iktidarının uygulanmasıyla ilgili olan birkaç temel noktaya odaklanmak istiyorum. Ancak bahsedeceğim bu noktalar, Avakian’ın yöntemdeki atılımlarını, özellikle de hakikate dair mümkün olan en kapsamlı anlayışa hiçbir şeyi esirgmeden gidilmesi gerektiği fikrini ve buna gitmenin yollarını da yansıtmaktadır. Ele alacaklarım, yeni sentezin bu meselelere gitme biçiminin zenginliğine ve derinliğine dahi temas edebilecektir.

Avakian, sosyalist toplumda iktidarın nasıl uygulanacağına dair yeni bir anlayış ileri sürdü. Bu, “sağlam çekirdek ve bir hayli esneklik” formülünde ifadesini bulur ve Kuzey Amerika’da Yeni Sosyalist Cumhuriyet için Anayasa (Taslak Öneri) isimli metinde kristalize olmuştur. Mesele, nasıl iktidara tutunup toplumu komünizme doğru gider halde tutacağınız ve eş zamanlı olarak - ki bu komünizme ulaşma sürecinin bir parçasıdır - bütün bir toplumun önünün, gerçekliği ve gerçekliğin içindeki devrimci potansiyeli, onu dönüştürmek ve çok daha farklı ve çok daha iyi bir dünya yaratmak üzere kavrama çabası içinde, nasıl açılacağıdır. Bu, enerjik ve dinamik bir geçiş olarak sosyalizme dairedir. Yeni hakikatlerin keşfedilmesi ve kadınların tam kurtuluşu gibi, sosyalist toplumun çözümlenmemiş çelişkilerinin, toplumu ileriye doğru hareketlendirmede bir motor olarak kullanılmasına dairedir. Ve bunun, dünya devriminin ilerlemesiyle birlikte yapılmasına dairedir.

BA, entelektüel çalışma ile entelektüel ve kültürel mayanın, sosyalizmin olması gerektiği türden bir toplum bakımından ve komünizme, sınıfsız dünyaya ulaşma bakımından hayati bir

önemde olduğunu vurgulamıştır. Entelektüel çalışma, toplum ve dünya bilgisi deposuna ilave yapar. Entelektüel hayatın mayası, buna ilişkin tartışma ve bilimsel yöntemin sorunlara ve bununla birlikte giden eleştirel düşünceye uygulanması, kitleler için temel ve vazgeçilmez önemdedir; halk kitlelerinin dünyayı daha da derinden bilebilmesi ve hem dünyayı, hem de kendini daha da derinden dönüştürebilmesi bakımından temel ve vazgeçilmez önemdedir.

Entelektüel maya ve fikirsel farklılıklar, sosyalist toplumun kendi sorunlarını ve kusurlarını ortaya çıkarmasına ve onu bütün düzeylerde sorgulamasına izin vermesi gereken eleştirel ve sorgulayıcı ruha katkıda bulunur.

Kültür Devrimi'nden öğrenmek, onun ötesine ilerlemek

Soru: Şu halde bu, Kültür Devrimi deneyimine nasıl uygulanabilir?

RL: Bu, Mao tarafından tam olarak değerlendirilmemişti. Daha önce söylediğim gibi Mao'nun aydınları görme yöneliminde - ki bu taliydi - meseleleri ideolojik sorunların dışında ele alma, entelektüel faaliyetin sosyalist toplumun, insanların yaşamak isteyeceği toplum türünün ihtiyaç duyduğu atmosfere katkı yapabileceği biçimleri tam olarak değerlendirmeme eğilimi vardı.

Belli yönlerden Kültür Devrimi'ni ilerletirken, eğer entelektüel mayayı serbest bırakmaz ve bunun için gerçek bir alan sunmazsanız zihinsel ve bedensel emek arasındaki büyük bölünmenin üstesinden gelemezsiniz. Toplumsal bölünmeleri kırmanız ve aydınların toplumda süregiden eşitsizlikleri anlamasını, kendilerini ve çalışmalarını, yeni bir dünyayı kurma ışığında görmelerini sağlamanız gerekir. Bir kez daha söylemek gerekirse, her ne kadar Kültür Devrimi tarihsel bir atılım olsa da, Mao insanlık tarihindeki bu büyük bölünmenin üstesinden gelecek tam senteze sahip değildi.

Kültür Devrimi'nin temel amaçlarından biri, halkın kapitalist yol ve sosyalist toplumu birbirinden ayırabilmesini sağlamaktı. Burada bir kez daha, entelektüel maya hakkında söylediklerime dönüyoruz. Kültür Devrimi'nde eşi görüşmemiş bir tartışma filizlenmişti. Gazeteler, büyük tartışmalar ve duvar afişler hakkında söylediklerimi hatırlayın. Fakat bu ne kadar büyük olsa da, hâlâ farklı fikirlere belli düzeyde sınırlama getiriliyordu. Ben tartışmanın erişim alanından bahsediyorum.

Biliyorsunuz, Çin'de Kültür Devrimi sırasında komünizm, "resmi ideoloji" idi. Bu inanılmaz tartışma açılırken, hâlâ bazı eğilimler ve düşünce akımları duyulamıyordu, çünkü bu resmi çerçeve ve söylem vardı. İzah ettiğim gibi işler çok sertleşirken ve gözler önüne serilirken bile böyleydi. Burada bir sorun var. Herkes komünist değildi, sosyalist toplumda böyle olmayacaktır zaten. Avakian'ın vurguladığı gibi, komünizme ve sosyalizme karşı çıkan bakış

açılarından bile eleştiri ve fikir ayrılığı ifade edebilecek bir durum yaratmanız gerekir. Sosyalist devletin muhalifi - bizzat sosyalizmin muhalifini - sadece koruması değil, onu desteklemesi de gerekir!

İşte paradoksal olan budur... Gerçek bir çelişkidir bu. Devrimci Çin'de farklı fikirlerin sınırlandırılması, fiilen Kültür Devrimi'ne karşı işlemiştir. Kitlelerin bütün fikirleri kavrayabilmesinin, bütün çelişkilerin ortaya çıkarılmasının, kitlelerin sosyalizme karşı çıkan bakış açılarını dahi içeren tartışma üzerinden öğrenebilmesinin aleyhine işlemiştir. Bu, risksiz bir yönelim değildir. Gerçekten de iki ateş arasındasınızdır. Çünkü size karşı çalışan ve sizi devirmeye çalışan, bu fikir ayrılıklarını kendi çabaları için kullanmaya çalışan kapitalist yolcular olacaktır. Avakian bu büyük zorlu görevi, 2012 yılında kendisiyle yapılan, İnsanlığın ihtiyaç duyduğu şey: Devrim ve komünizmin yeni sentezi başlıklı bir mülakatta tanımlamıştır. Burada, komünist devrimin ilk aşamasından ileri gelen ve yeni sentezin üstesinden geldiği kritik bir soruyu ortaya koymuştur:

Nasıl olur da bir yandan toplumdaki halk kitlelerinin - özellikle de eski sömürücü sistemde ihtiyaçları ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel olarak çığnemiş olanların - temel ihtiyaçlarına, doğru ve gerekli önceliği verirken, diğer yandan da gerekli entelektüel ve kültürel mayanın, yaratıcılığın, hatta hem bir bütün olarak halk kitlelerinin, hem de parti ve hükümet liderliğinin, yükseltilebilir eleştiriler ve ifadesini entelektüel davranışlar ile sanat ve benzeri alanlarda bulan geleneksel olmayan fikirler de dahil olmak üzere bütün süreçten öğreneceği türden bir topluma sahip olmak için temel önemde olan fikir farklılıklarının bile altını oymaz, böylelikle de daha zengin bir sürece sahip olabiliriz?

Bu dev bir atılımdır; derin bir inceleme ve kavga olan yeni sentez temelindeki daha geniş bir atılımın parçasıdır ve sağlam bir bilimsel temel üzerinde umut için gerçek bir zemin sunmaktadır.

Dünya, komünist devrimin yeni sentezine ihtiyaç duyuyor

Soru: Raymond, epey konuda mesafe aldık. Varsa son sözlerinizi alalım?

RL: Komünist devrimin ilk aşamasından - yepyeni bir dünya yaratmak için verilen çığır açıcı mücadeleden - uzun uzun bahsettik. Özel olarak, komünist devrimin ilk aşamasının zirve noktası olan Mao ve Kültür Devrimi'nde hayli derinleştik. Evet, yenildi. Fakat önemli nokta onların Çin'de, yahut bundan önce Sovyetler Birliği'ndeki ilk girişimde iktidarı kaybetmiş olmaları değildir. Hayır, uluslararası düzeyde ve iktidara geldikleri toplumların doğum lekeleri bakımından karşı karşıya oldukları şeye baktığınız zaman, bütün bunlara bilimsel bir bakışla yaklaştığınız zaman, gerçekten önemli olan şey ne kadar uzun süre iktidarı ellerinde

tuttukları ve ne kadar ilerledikleridir. Kutlanması gereken şey, insan bilgisinin deposuna ve insan olasılıklarının gerçekliğine yaptıkları muazzam katkıdır.

Fakat yapabileceğimiz tek şey bu olamaz. Bakın, ele aldığımız her şeyi ben bir anlamda yüzeysel olarak değerlendirdim. İnsanların bu ilk aşamanın büyük kazanımları ve dersleri konusunda daha derinlere inmesi ve Avakian'ın ileri sürdüğü komünizmin yeni sentezini daha derin bir şekilde kavraması gerekiyor. Ve şu anda karşı karşıya olduğumuz mücadelede - korkunç olan, ama korkunç olmak zorunda olmayan bu dünyayı gerçek anlamda dönüştürme mücadelemizde - bütün bunların sıralanması gerekiyor. Komünizmin şu ana kadarki bütün tarihi güçlü bir şekilde gösteriyor ki, dünya böyle olmak zorunda değildir, insan doğasında bizi buna mahkum eden hiçbir şey yoktur ve karşı karşıya olduğumuz sınıf da kadiri mutlak değildir. Ve evet, yeni sentezin bütün itkisi bize, bu dönemde devrim yapabileceğimizi VE daha ileriye gidip daha iyisini yapabileceğimizi gösteriyor.

Bütün meselenin geldiği nokta şudur: dünya acil bir şekilde radikal değişime, devrime ihtiyaç duyuyor. Komünist devrimin ilk aşamasının GERÇEK karakterini, özgürleştirici karakterini kavramak VE Bob Avakian'ın bu aşamayı değerlendirip yeni, daha da büyük bir aşama için yön göstermek üzere yaptığı katkılara gömülmek, sınıflı toplumun "karanlığından" çıkış yolculuğuna devam etmek ve bu yolda atılımlar yapmak bakımından kritik ve gereklidir. Mesele, insanoğlunun gerçek anlamda gelişeceği bir dünyaya duyulan ihtiyaç ve bunun zeminidir. Ve mesele, hepimizin kendi kendimizin önüne bu büyük ihtiyacı koymamızdır: bu bilimi almak ve insanlığın karşı karşıya olduğu gerçekliği dönüştürmek için onu kullanmak.

Notlar

1. V.I. Lenin 22 Nisan 1870 tarihinde dünyaya geldi ve 21 Ocak 1924 tarihinde öldü. Daha sonradan Sovyetler Birliği Komünist Partisi haline gelecek olan Bolşevik Parti'nin lideriydi. Lenin 1917'de, Birinci Dünya Savaşı'nın karmaşasının orta yerinde, eski baskıcı düzeni deviren ve dünyanın ilk sosyalist devletini yaratan Rus devrimine öncülük etti. Lenin'in devrim bilimine katkıları arasında öncü partinin tayin edici önemi, kapitalizmin emperyalizme doğru gelişmesinin analiz edilmesi ve enternasyonalizm ile devletin doğası hakkında derin bir anlayış ve ısrar vardır.

Mao Zedung 26 Aralık 1893 tarihinde dünyaya geldi ve 9 Eylül 1976 tarihinde öldü. 1935 yılında Mao, Çin devriminin açık lideri olarak ortaya çıktı. Halk savaşı stratejisini şekillendirdi. 1949 yılında Halk Kurtuluş Ordusu Pekin'e muzaffer bir şekilde girdiğinde Mao Çin Halk Cumhuriyeti'ni ilan etti. Mao 1966 yılında Büyük Proleter Kültür Devrimi'ni başlattı (bakınız: Üçüncü Bölüm). Mao, komünizm bilimine felsefede, politik iktisatta ve başka alanlarda hayati katkılar yaptı. Fakat en büyük katkısı, devrimin proletarya diktatörlüğü altında sürdürülmesi teorisidir.

2. Karl Marx 5 Mayıs 1818 tarihinde dünyaya geldi ve 14 Mart 1883 tarihinde öldü. Karl Marx, insan

Bildiğinizi Düşündüğünüz Şeyi Bilmiyorsunuz: Komünist Devrim ve Kurtuluşa Giden Gerçek Yol: Tarihi ve Geleceğimiz

anlayışında dünya tarihsel bir atılım gerçekleşti. Marx, insan toplumuna dair kapsamlı, bilimsel, tarihsel bir izahat ortaya koydu. Marx kapitalizm konusunda ise bu sistemin temel çelişmesini toplumsallaşmış üretim ile özel mülkiyet arasındaki çelişki olarak tanımladı. Marx'a göre bu çelişki, kapitalizmi deviren ve bütün baskıcı sınıfsal ve toplumsal ilişkileri ve düşünceleri ortaya kaldırmak üzerine ilerleyecek proleter devrim üzerinden çözümlenir. Marx, komünizme, sınıfsız bir dünyaya doğru giden bu devrimi "iki en radikal kopuşu" içeren bir devrim olarak tanımlamıştır: geleneksel mülkiyet ilişkilerinden kopuş ve geleneksel fikirlerden kopuş.

3. 2004 yapımı *Demir Çeneli Melekler* filmi 1910'lardaki kadınlar için oy hakkı mücadelesine odaklanır ve bir grup kadın protestocunun tutuklanması ile, açlık grevine gittikleri zaman nasıl zorla beslendiklerine dair gerçek hikayeyi anlatır. [geri]

4. Aleksander Mikhailovich Rodchenko (1891-1956) bir ressam, heykeltıraş, fotoğrafçı, grafik tasarımcı, konstrüktivizmin ve Rus tasarımının bir kurucusuydu. Kazimir Severinovich Malevich (1879-1935,) ressam ve teorisyen, geometrik soyut sanatın bir öncüsüydü. Sergei Mikhailovich Eisenstein (1898-1948) bir yönetmen ve film teorisyeniydi. Alexander Petrovich Dovzhenko (1894-1956) senaryo yazarı, yönetmen ve film yapımcısıydı. Eisenstein ve Dovzhenko, Sovyet montaj teorisine öncülük etti.

5. Sovyetler Birliği'nde 1932-33 yıllarında bir kıtlık vardı. Stalin, Ukraynalıları cezalandırmak için kasten kıtlığa yol açmakla suçlandı. Bunun neden yanlış olduğu ve neden olgulara dayanmadığı hakkında Raymond Lotta'nın Araştırma Notlarına bakınız: "*The Famine of 1933 in the Soviet Union: What Really Happened, Why it was NOT an 'Intentional Famine,'*"; online erişim: thisiscommunism.org/ThisIsCommunism/ResearchNotes.html

6. "Gulag", bir hapisane ve çalışma kampı sistemi olan "İslah edici çalışma kampları ve çalışma düzenlemeleri ana yönetimi"nin Rusça adının kısaltmasıdır. [geri]

7. Kısmen eski sosyalist devletlerin bu deneyimi temelinde ve Bob Avakian'ın hukuk devletinin ve bireyin haklarının korunmasının önemi hakkında yaptığı değerlendirmelerle hazırlanan Kuzey Amerika'da Yeni Sosyalist Cumhuriyet için Anayasa (Taslak Öneri), ölüm cezasını kaldırır ve sadece savaş, işgal, ayaklanma ve diğer benzeri olağanüstü koşullarda bunun geçici olarak uygulanabileceğine dair katı prosedürler ortaya kayar. İlave olarak insanlar sadece hükümet politikasına veya sosyalist hükümet biçimine dair fikir ayrılığı ifade ettikleri için hapsedilemeyecektir - fiili bir suçun kanıtlanması gerekecektir. Bu Anayasa'daki hukuk sistemi ve BA'nın eski sosyalist toplumların kazanımları ve kusurları hakkındaki değerlendirmeleri için bkz: revcom.us/socialistconstitution.

8. Avakian'ın analizi ve bu mücadelenin temel belgeleri için bkz: *Revolution and Counter-Revolution: The Revisionist Coup in China and the Struggle in the Revolutionary Communist Party, USA*.

9. BA'nın komünizm biliminde açtığı yeniliklere dair daha fazlası için bkz: "Bob Avakian in a Discussion with Comrades on Epistemology: On Knowing and Changing the World," "Communism as a Science" (ABD Devrimci Komünist Partisi tüzüğüne ek), *Making Revolution and Emancipating Humanity*, 1. Kısım: "Beyond the Narrow Horizon of Bourgeois Right," ve *Birds Cannot Give Birth to Crocodiles, But Humanity Can Soar Beyond the Horizon*, 1. Kısım: "Revolution and the State."

10. BA'nın enternasyonalizm fikrini geliştirmesine ilişkin daha fazlası için bkz: *Advancing the World Revolutionary Movement: Questions of Strategic Orientation*; strateji hakkında daha fazlası için bkz: *Making Revolution and Emancipating Humanity*, 2. Kısım: "Everything We're Doing Is About Revolution," ve "On the Strategy for Revolution," (Devrimci Komünist Parti bildirisi).

[Download WordPress Themes](#)

[Download WordPress Themes Free](#)

[Download Nulled WordPress Themes](#)

[Premium WordPress Themes Download](#)

[online free course](#)

[download intex firmware](#)

[Download Nulled WordPress Themes](#)

[free online course](#)

Yeni Sentez

"Enternasyonalizm - Önce Tüm Dünya Gelir" - Bob Avakian